

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESİM ANABİLİM DALI**

**MARC ZAKHAROVİCH CHAGALL'IN SÜRREALİZMDE
FİGÜRATİF KOMPOZİSYONLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seren MATARACI

**TRABZON
Temmuz, 2019**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESİM ANABİLİM DALI**

**MARC ZAKHAROVİCH CHAGALL'IN SÜRREALİZMDE
FİĞÜRATİF KOMPOZİSYONLARI**

Seren MATARACI

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Prof. Mansur CAFEROV**

**TRABZON
Temmuz, 2019**

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Resim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 05 / 07 / 2019

Tez Danışmanı : Prof. Mansur CAFEROV

Üye : Prof. Dr. Abdi Yaşar SERİN

Üye : Prof. Yusif ALİZADE

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Bülent GÜVEN
Enstitü Müdürü**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Seren MATARACI

05 / 07 / 2019

ÖN SÖZ

20. yüzyılın en ünlü ve özgün ressamlarından biri olan Marc Chagall, Rus İmparatorluğu'na bağlı olan Beyaz Rusya'da dünyaya geldi. Rusya'da Vitebsk'te doğan Chagall, orada resim ve desen okulunda çalıştı. St. Petersburg'da ki Çarlık Güzel Sanatlar Okulu'nda okudu. 1909'da Rus sanatçıları arasında önemli yeri olan tiyatro tasarımcısı Leon Bakst ile çalıştı. Chagall 1911-14 yılları arasında Berlin ve Paris'e gitmiştir. Chagall, sanat ve kültür merkezi olan Paris'te önemli sanatçıların arasına katılarak o dönem sanatçılarının yapıtlarını yakından incelemiştir. Chagall, Rus köylülerinin ve Musevi ailelerinin yaşamlarını kendine özgü düş dünyası ile canlandırmıştır. Chagall 1914'te Vitebsk'e dönerek 1923'e kadar orada kalmıştır. Bu zaman içerisinde 1915'te Bella Rosenfeld ile evlenmiştir. 1917 Ekim Devrimi'nin ardından Vitebsk'in önemli sanatçısı olan Chagall bu dönemdeki yapıtlarında, birbirine sarılmış sevgilileri ve kucak dolusu çiçeklerle, mutluluğunu ve yaşama sevincini dile getirdi. 1931'de Ma vie ("Yaşamım") adlı kitabını yayımladı. II. Dünya Savaşı çıkınca, ailesiyle birlikte New York'a taşındı. Bella'nın New York'ta ölmesi, Chagall'ın resimlerine yansıyan mutsuz dönemin başlangıcını anlatmaktadır. Chagall 1948'de Fransa'ya yeniden döndü ve aynı yıl Vava Brodsky ile evlendi. 1948'de Gogol'un Ölü Canlar adlı yapıtını, 1952'de La Fontaine'in Masallarını ve 1956'da Tevrat'ı resimleyerek yayımladı. Chagall bu dönem içerisinde resim ve heykelin yanı sıra sahne dekorları, duvar resimleri, kitap resimleri, vitraylar yapmıştır. Sanatçı gerçeküstü yapmış olduğu resimlerinde, figürleri mantığa aykırı olsa da, yaşadığı dönemin gerçekliklerini yansıtmıştır. Chagall'ın yarattığı düşsel dünya, dönemin genç sanatçıları üzerinde büyük etki yaratmıştır. Chagall'ın eserleri ölmeden Louvre Müzesi'nde sergilenmiştir.

Bu tez çalışmasında; 20. Yüzyıl sanatçılarından olan Marc Chagall'ın figüratif resimleri incelenmiştir.

Tez konusunun belirlenmesinden ve son aşamasına gelene kadar bana yol gösteren, destek ve yardımlarını esirgemeyen, tecrübeleriyle bana ışık tutan, saygıdeğer tez danışmanım Prof. Mansur CAFEROV'a teşekkürlerimi sunarım.

Temmuz, 2019
Seren MATARACI

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT	IX
RESİMLER LİSTESİ.....	X
GİRİŞ	1-1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MARC ZAKHAROVİCH CHAGALL'IN SÜRREALİZMDE FİGÜRATİF KOMPOZİSYONLARI.....	2-2
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	2

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR TARAMASI	3-62
2.1. 20. Yüzyıl'da Rus Resim Tarihi.....	3
2.1.1. 20. Yüzyıl Resim Sanatında Chagall'ın Yeri.....	3
2.1.2. Sürrealizm Akımı ve Marc Chagall	6
2.2. Marc Chagall'ın Hayatı.....	7
2.2.1. Marc Chagall.....	7
2.2.2. Marc Chagall Resminde Müziğin ve Resmin İlişkisi	22
2.3. Marc Chagall'ın Eserleri	23
2.3.1. Marc Chagall'ın Figüratif Eserleri.....	23
2.3.2. Marc Chagall'ın Aşk Temalı Eserleri	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	63-64
3.1. Araştırma Modeli	63

3.2. Verilerin Toplanması	64
3.3. Veri Toplama Araçları ve Teknikleri	64

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR.....	65-67
SONUÇ.....	68
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	71
ÖZGEÇMİŞ.....	73

ÖZET

20. yüzyıl sanatçısı Yahudi kökenli Fransız sürrealist ressam Marc Chagall, Vitebsk kentinde yaşamına başlamıştır. Marc Chagall, I. Dünya Savaşı öncesinde Paris'te avangart akımlara dahil olmuştur. Chagall, 1917'deki Rus Devrimi'nde aktif rol almış, Sovyet Kültür Bakanlığı, sanatçıya Vitebsk bölgesinden sorumlu görevli ünvanını vermiştir. Chagall, "Vitebsk Modern Sanatlar Müzesi ve Sanat Okulu"nu kurmasına rağmen, bir süre sonra Sovyet sisteminin politikalarına katlanamamaya başlamıştır. O ve eşi Bella Rosenfeld, önce 1920 yılında Moskova'ya taşınmışlar, ardından 1923'te ise Paris'e geri dönmüşlerdir. Bu dönemde, Chagall'ın orijinali Rusça yazdığı anıları, İbranice ve eşi Bella'nın çevirisiyle Fransızca yayımlanmıştır. Aynı günlerde, İbranice makaleler, şiirler ve denemeler de yazmıştır. 1937 yılında ise Fransa vatandaşlığına geçmiştir. II. Dünya Savaşı sırasında, Nazi askerlerinin Fransa'yı işgal etmesi ve Yahudileri sürmesi sırasında, Chagall Paris'ten kaçarak Marsilya'ya gitmiştir. Oradan da ABD'li gazeteci Varian Fry'ın yardımıyla önce İspanya ve Portekiz'e geçmiş ve 1941 yılında ise Chagall Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşmiştir. 2 Eylül 1944'te, Chagall'ın eşi Bella, hayatını kaybetmiştir. İki sene sonra, Avrupa'ya dönen Marc Chagall, 1949'tan itibaren Fransa'nın güneyinde Provence'da çalışmaya başlamıştır. Marc Chagall tuallerindeki konuları metaforik açıklamalarla düşlerin buluşmasıdır. Paris'te kaldığı yıllarda görkemli şehir yaşamının etkisiyle tablolarında güçlü ve açık renkler kullanarak dünyayı bir düşler ülkesine gibi tasvir etmiştir. Marc Chagall'ın sürrealizmde figüratif eserleri incelenmiştir. Chagall'ın eserlerinde Rus folkloru, Yahudi gelenekleri, güncel yaşam, aşk ve mutluluktan uçan sevgililer ana temaları arasındadır.

Araştırma niteliksel (qualitative) bir çalışma olmakla birlikte genelinde tümevarım yaklaşımı esas alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanması için, nitel veri toplama yöntemlerinden belgesel kaynak derlemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma literatür taraması yapılarak toplanan kaynaklarla desteklenmiştir. 20. Yüzyıl Rus Resim Sanatı'nın öncüsü olan Marc Zakharovich Chagall'ın Sürrealizmde Figüratif kompozisyonları adlı çalışmada ki amaç; günümüze kadar gelmiş olan figüratif eserlerinin derlenmesi ve geniş bilgi sahibi olmak isteyenlere kaynak oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Marc Chagall, Rus Resim Sanatı, Sürrealizm, Figüratif Kompozisyonlar

ABSTRACT

20th century French surrealist painter Chagall, of Jewish origin, began his career in Vitebsk. Marc Chagall, before the World War I, was involved in avant-garde movements in Paris. Chagall took an active role in the Russian Revolution in 1917, and the Soviet Ministry of Culture gave the artist the title of responsible officer in charge of the Vitebskregion. Although Chagall founded the Vitebsk Museum of Modern Art and the school of art, after a while he was unable to endure the policies of the Soviet system. During this period, Chagall's memories which he wrote originally in Russian were published in Hebrew and then French with his wife Bella's translation. In those days, he wrote articles, poems and also essays in Hebrew. In 1937, he became a French citizen. During the Second World War, Chagall fled Paris and went to Marseilles because of the Nazi occupation of France and deportation of Jews. From there, with the help of American journalist Varian Fry, he moved to Spain and Portugal and settled in the United States in 1941. On September 2, 1944, Chagall's wife, Bella, died. Two years later Marc Chagall returned to Europe and started working in Provence, south of France in 1949. Marc Chagall's subjects are metaphorical explanations of dreams. Because he was under the influence of glorious city life during his years in Paris he depicted the world like a land of dreams by using strong and bright colours in his paintings. Marc Chagall's figurative work in Surrealism was studied. Russian folklore, Jewish traditions, current life, love and the happiness of flying lovers are among the main themes of Chagall's works. Although the study was qualitative, it was based on the induction approach overall. For the collection of research data, a documentary resource collection method was used from qualitative data collection methods. The research is supported by the resources collected through the literature survey. 20. Marc Zakarovich Chagall, the pioneer of the Russian painting of the century, aims to examine 'figurative compositions in Surrealism'. The aim of this course is to create a resource for those who want to compile figurative works and have a wide knowledge.

Keywords: Marc Chagall, Russian Painting, Surrealism, Figurative Composition

RESİMLER LİSTESİ

Resim Nr.	Resim Adı	Sayfa Nr.
1	Marc Chagall, Rus Düğünü, 1909, Tuval Üzerine Yağlıboya, 68*97 cm, (E.G. Bührle Koleksiyonu, Zürih)	21
2	Marc Chagall, Yeşil Kemancı, 1887, Tuval Üzerine Yağlıboya, 198*108.6 cm, Vitebsk, Russia	22
3	Marc Chagall, Müziğin Zaferi, 1967, Tuval Üzerine Yağlıboya, 117*162, Metropolitan Operası.....	23
4	Marc Chagall, Otoportre, 1909, Tuval Üzerine Yağlıboya, 57*48cm, Kunstasammlug Nordrhein- Westfalen, Duesseldrl	24
5	Marc Chagall, Cumartesi,1910, 90*95 cm, Wallraf- Richartz Müzesi, Köln	25
6	Marc Chagall, Yedi Parmaklı Sanatçı, 1911-1912, 128*107 cm, Stedeljik Müzesi, Amsterdam	26
7	Marc Chagall, Ben ve Köyüm, 1911, Tuval Üzerine Yağlıboya, 191,2 *150,5 cm, Museum of Modern Art, New York	27
8	Marc Chagall, Şair, 1911, Tuval Üzerine Yağlıboya, 197*146 cm, Philadelphia Museum of Art, ABD.	28
9	Marc Chagall, Apolinaire'e Saygı, 1911-12, Tuval Üzerine Yağlıboya, Altın ve Gümüş Tozu, 209*198 cm, Stedejik van Abbe Museum Eindhoven.....	29
10	Marc Chagall, Rusya'ya Eşeklere ve Diğerlerine, 1911, 156*112cm, Çağdaş Sanat Müzesi, New York.....	30
11	Marc Chagall, İçen Asker, 1912, 110*95cm, Solomon R. Guggenheim Müzesi, New York.....	31
12	Marc Chagal, Pencerenin İçinden, 1913, 135.8*141.4 cm, France, Paris	32
13	Marc Chagall, Kırmızı Yahudi, 1915, Mukavva Üzerine Yağlıboya, 100* 80.5 cm, Russian Museum, St. Petersburg	33
14	Marc Chagall, Vitebsk Üstünde, 1915-20, Tuval Üzerine Yağlıboya, 67* 92.7 cm, Museum of Modern Art New York	34
15	Marc Chagall, Beyaz Çarmih, 1938, Tuval üzerine yağlıboya, 154*140 cm, Art İnstitute of Chicago, Amerika Birleşik Devletleri.....	35

16	Marc Chagall, Savaş, 1943, Tuval üzerine yağlıboya, 105*76 cm, Musee National d'Art Moderne, Paris.....	36
17	Marc Chagall, Yeşil Gözlü Ev, 1944, Tuval üzerine yağlıboya, 58*51cm, İda Chagall Koleksiyonu	37
18	Marc Chagall, Düşen Melek, 1947, Tuval Üzerine Yağlıboya, 148*189 cm, Private Collection, Kunstmuseum Basle	38
19	Marc Chagall, Siyah Eldivenli Nişanım, 1909, Tuval Üzerine Yağlıboya, Kunstmuseum Basle.....	42
20	Marc Chagall, Kadınıma İthaf, 1911, 114,5 cm, Kunst Müzesi, Bern	43
21	Marc Chagall, Köyün Üstünde, 1914-18, State Tretiakov Gallery, Moskova	44
22	Marc Chagall, Doğum Günü, 1915, 80.6*99.7 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, (Museum of Modern Art).....	45
23	Marc Chagall, Yürüyüş, 1917-18, The State Russian Museum, St. Petersburg.....	46
24	Marc Chagall, Beyaz Yakalı Bella, 1917, 149*72 cm, Saint Petersburg, Russian Federation	47
25	Marc Chagall, Mavi Aşıklar, 1914, Özel Koleksiyon	48
26	Marc Chagall, Pembe Aşıklar, 1916, Özel Koleksiyon.....	49
27	Marc Chagall, Yeşil Aşıklar, 1917, Musee National d'Art Moderne, Paris	50
28	Marc Chagall, Şarap Bardağıyla Çift Portre, 1917, 233*136 cm, Çağdaş Sanat Müzesi, Paris	51
29	Marc Chagall, Sevgililerin Çiçek Buketi, 1926, 92*73cm, Özel bir koleksiyon, Venedik	52
30	Marc Chagall, Akrobat, 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 65*32 cm, Musee, Centre Georges Pompidou, Paris	53
31	Marc Chagall, Leylaklar Arasında Aşıklar, 1930, Özel Koleksiyon	54
32	Marc Chagall, Karıma, 1933-1934, 131*194cm, Çağdaş Sanat Müzesi, Paris	55
33	Marc Chagall, Bir Yaz Gecesi Rüyası, 1939, Musee de Peinture et Sculpture.....	56
34	Marc Chagall, Eiffel Kulesinin Çifti, 1939, Tuval Üzerine Yağlıboya, 22,5 x 17 cm, Musee National.....	57
35	Marc Chagall, Üç Mum, 1940, Tuval Üzerine Yağlıboya, 127.5 x 96.5 cm	58

36	Marc Chagall, Düğün, 1944, Tuval Üzerine Yağlıboya, 99*74 cm, İda Chagall Koleksiyonu	59
37	Marc Chagall, Şehrin Ruhu, 1945, 107*81,5 cm, Çağdaş Sanat Müzesi, Paris	60
38	Marc Chagall, Vava'nın Portresi, 1966, Özel Koleksiyon	61
39	Marc Chagall, Mavi Kanatlı Saat, 1949	62

GİRİŞ

Sanat, zaman ve mekana göre değişim ve üretim halindedir. Bu değişim ve üretim gerçekleşirken toplumsal, kültürel, düşünsel ve sanatçının hayal gücüne bağlı olarak eserler ortaya çıkmaktadır. Bu eserleri ortaya koyan sanatçıların sanat üzerine yapmış oldukları çalışmaları analiz etmek ve yorumlamak gerekmektedir. Yapılan çalışmalar sanat alanına ve diğer sanatçılara ışık tutması açısından önemlidir. Bu nedenle sanat alanında Marc Chagall'ın hayatı ve eserlerinin incelenmesi ele alınmıştır. Chagall'ın sanat için yapmış olduğu birçok eseri yaşamış olduğu dönem hakkında bilgiler vermektedir. Savaş yılları zamanında yaşamış olan sanatçı, o dönemde etkilendiği olayları ve kendi yaşamından izler taşıyan eserler arkasında bırakmıştır. Bırakmış olduğu bu eserler belli başlıklar altında incelenerek yorumlanmıştır.

Marc Chagall'ın hayatının ve eserlerinin yer aldığı araştırmada birçok kaynaktan alınan bilgiler analiz edilmiştir. Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Marc Chagall'ın 20. yüzyılda yaşamış olduğu Rus Resim Sanatı ve Sürrealizm hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Chagall'ın hayatı hakkında ve eserlerinde müzik ve resmin ilişkisinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde ise Chagall'ın çalışmaları figüratif ve aşk temalı eserler olarak iki başlık altında yorumlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MARC ZAKHAROVİCH CHAGALL'IN SÜRREALİZMDE FİGÜRATİF KOMPOZİSYONLARI

1.1. Araştırmanın Amacı

Sanat yapıtları bulunduğu zamanın, sanatçının kendi yaşamının ve sanat anlayışının izlerini taşır. Sanatta bu izler zaman ve mekan kavramları değiştikçe, sanatın anlamı ifade edilmiş şekli ve biçimi de bulunduğu toplum yapısına bağlı olarak çeşitlilik gösterir. Marc Chagall'ın resimleri de kendi yaşam deneyimlerinin ve zamana bağlı olarak eserlerinde hayal dünyasının ve bilinçaltında olan duygularını ifade eder. Chagall, görünen dünyayı yansıtmak yerine hayal dünyasında olan duygularını eserlerine yansıtır. Chagall, bulunduğu dönemde toplum yapısını, kendi hayatını ve yaşadığı bölgedeki olayları resmetmiştir. Hayatında olan değişiklikleri hayal dünyasındaki masalsı bir anlatımla tasvir etmiştir. Bu çalışmada 20. Yüzyıl sanat akımlarından sürrealizm sanatçısı olan Marc Chagall'ın yaşamı ve figüratif kompozisyonlarının incelenmesi ele alınmıştır.

1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Bu çalışma, 20. yüzyıl Rus Resim Sanatı ressamı Marc Chagall'ın sürrealizmde figüratif kompozisyonlarının derlenmesi ve bu konuda çalışmak isteyenlere, bilimsel bir kaynak oluşturması ve literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca Chagall'ın figüratif eserlerini tek bir kaynaktan toplayıp konu ile ilgili kaynak oluşturmaktır. Geçmişteki olayların eserler üzerindeki etkisini eserler üzerinden aktarmak amaç edinilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. 20. Yüzyıl'da Rus Resim Tarihi

2.1.1. 20. Yüzyıl Resim Sanatında Chagall'ın Yeri

Chagall Rusya'nın en çalkantılı yıllarında yaşayarak kendine özgü resimler yapmıştır. Rus Devrimi, Yahudi kültürü ve çağın sanat akımları ile birlikte Çarlık Rusya'sından Sovyetler Birliğine geçiş sırasında yapmış olduğu resimler yaşamını film şeridi gibi anlatmaktadır. Rus halkının toplumsal ve kültürel yaşamını bizlere masal anlatırmış gibi gerçeküstü tarz ile resmetmiştir.

1910'da Paris'e giden Chagall ilk resimlerinde, renk açısından Van Gogh etkileri görülmektedir. Paris'te olduğu yıllarda dönemin önde gelen ressam, yazar ve şairleriyle tanışma fırsatı bulan sanatçı hareketli bir sanat ortamı ile karşılaşır. Apollinaire, Andre Breton, Blaise Cendrass gibi ünlü ozanlar ve Delaunay, Leger, Modigliani gibi ressamlardan etkilenerek yeni resim arayışlarına girmiştir. Özellikle 1911 ve 1921 yıllarında yapmış olduğu resimlerde bu etkiler görülür. 1914 yılında ise Berlin Stürm galerisinde açmış olduğu ilk kişisel sergisi büyük etki yaratmıştır. Aynı yıl Berlin yoluyla Vitebsk'e giden Chagall, Birinci Dünya Savaşının başlaması ile geri dönmesi engellenmiştir. 1917 yılında meydana gelen Ekim Devrimi ile Yahudilere uygulanan kısıtlamalar ve oluşan kargaşa ortamı onu derinden etkilemiştir. Bu devrimden sonra Vitebsk eyaletine sanat komiseri olarak atanmış ve müdürlüğünü yaptığı bir sanat galerisi kurmuştur. Fakat bu süre içerisinde Malevich ile yollarını ayırarak 1920'de Rusya'dan ayrılmış yeniden Paris'e dönmüştür. Paris'te Kübist, Sürrealist, ve Fovist ressamların etkisinde kalarak köyünü konu alan resimler yapmaya başlayarak sanatının temel taşlarını atmaya başlamıştır.

Marc Chagall neredeyse bir asır yaşadı. İki dünya savaşı ve bir devrim gördü. Amerika'ya kaçıp kurtulabilmiş bir Rus Yahudisi olarak izledi. Rusya'daki köyünün ve onca sevdiği Paris'in Nazilerce işgal edilmesini... Her savaş öncesinde ailesi için, resimleri için korkulu nice düşler gördü. Her savaştan nice izler kaldı ruhunda. Belki de bu nedenle onun resimlerinde erkekler sevgililerini, anneler bebeklerini korurlar hep. Belki de bu nedenle hemen her resminde sevdiğini korumaya çalışan adam olarak çıkar karşımıza. Kendisini aşan, görünmez tehlikelerden sevdiğini çaresizce korumaya çalışıp duran bir adam... (Caşkurlu, 2009: 34).

20. yüzyıl Rusya’da yaşanan siyasi değişimler edebiyat ve sanatta da etkili olmuştur. Rus Resim Sanatı yeni bir devrin açılmasıyla farklı bir sürece girmiştir. 1917 yılında Çarlık Rusya’sının yıkılıp yerine Sovyetler Birliğinin kurulmasıyla sonuçlanan devrim sonucunda birçok olay yaşanmıştır.

Chagall, Beyaz Rusya’nın ıssız kentinden Petersburg yoluyla Batı Avrupa’nın kültürel merkezi olan Paris’e gelmiştir.

Bu açıdan Chagall yalnız değildi. Baskı altındaki Yahudi azınlığın üyesi birçok sanatçı, Rusya’yı Batıya gitmek için I. Dünya Harbinden ve 1917 ihtilalinden önce terk ettiler. Batı kültürüne katkıları hem zenginlik ve hem de etki açısından. Bunlar arasında İlya Ehrenburg gibi yazarlar, Leon Bakst (tasarımcı), Jacques Lipchitz (Heykeltıraş), Ossip Zadkine (Heykeltıraş), Chaim Soutine, Issai Kulviansky gibi ressamlardır ki bunlar arasında en ünlüsü Chagall’dır (Boydak, 2007: 268).

Lenin Kızıl ordusu ve Çarlık Rusya’sı yıkılmış, Lenin önderliğinde Bolşevikler iktidara gelmiş ve 1917 yılında Sovyetler Birliği kurulmuştur. Lenin yönetime geldikten sonra I. Dünya Savaşında 1918 Brest-Litovsk antlaşması ile çekilmiş itilaf devletlerinin kendi aralarında imzaladıkları gizli antlaşmaları dünya kamuoyuna açıklamıştır. I. Dünya Savaşı dönemlerinde Çarlık Rusya’sında ekonomik olarak sorunların baş göstermesi, sefalet ve açlık her geçen gün artması bu devrimin olmasına sebep olmuştur. Lenin’in “Bütün İktidar Sovyetlere” sloganıyla özetlediği Ekim devrimi gerçekleşmiştir. 8 Kasım’da toplanan İkinci Rusya Sovyetler Kongresinde Lenin, Halk Komiserleri Başkanı (Hükümet Başkanı) seçilmiştir. İngiltere Fransa’nın desteklediği eski rejim ile (Beyaz Ordu) Kızıl ordu arasındaki iç savaş 1920’ye dek sürmüştür.

16 Nisan 1917’de Almanya’nın yardımı ile İsviçre’de sürgünde olan Lenin, St. Petersburg’a döndü ve Geçici Hükümet aleyhinde bir kampanya başlattı. Lenin, hükümetin ülkeyi bunalımdan kurtaramayacağını ve ancak kendilerinin soruna çözüm olabileceğini iddia etti. Sosyalist lider, propagandasında özellikle Geçici hükümetin program dışında bıraktığı veya ertelediği konulara vurgu yaptı. Başa gelirse “Barış, Ekmek ve Toprak sloganıyla” savaştan çekilebileceklerini ve barış imzalayacaklarını belirtti. Ayrıca halkların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi hakkının altını çizdi. Bu propaganda sadece Rusya’daki değil, kolonilerdeki halkları da etkiledi (Acar, 2009: 366-367).

Rusya; Baltık, Karadeniz, Kafkasya politikaları, Osmanlı Devleti ve İran’a karşı başarıları sonucunda imparatorluk haline gelmiştir. Aleksandr’ın II. Orta Asya’yı fethetmesi ile birçok Müslüman halk Rusya’ya katılımı olmuştur. Balkanlarda ise bir grup Slav Ortodoks Rusya’nın kurulmasını desteklemiştir. Aleksandr III. döneminde ise Çin’le bir takım anlaşmalar imzalayan Rusya sınırlarını daha da genişletmiştir. Birinci Dünya Savaşı, 1910’larda yeniden baş gösteren toplumsal asayişsizlik, ekonomik sorunlar, grevler ve ağırlaşan hayat şartları devrimin oluşumuna sebep olmuştur. 1916 ve sonrasında yaşanan grevler, ekmek krizi, savaş yükünü taşıyamayan toplumda yaşam zorlaşmıştır. Rus toplumunda oluşan isyanlar ile birlikte devrim oluşmaya başlamıştır. Devrim hareketinde meydana gelen isyanlardan farklı olarak, köylü sınıfına, işçi sınıfı

ve askerler de katıldı. Bu şekilde devrim, polis veya kaba kuvvetle bastırılması artık mümkün olmayan gerçek bir tehdit haline gelmiştir. Bunun sonucunda 1917 Ekim Devrimi olduktan sonra Rusya'nın çarlık rejimi çökmüştür.

1917 Ekim Devrimi, sanat ve edebiyatı kapitalist zincirlerden kurtarması ve yerleşik düşünce biçimlerini yıkması, tüm dünyada sanat ve edebiyat akımlarını derinden etkiledi. 20. Yüzyılda olan Ekim Devrimi her alanı etkileyip iz bırakmıştır. Devrim sadece insanları değil, sanatı da esir olmaktan kurtarıp özgürlüğünü vermiştir. Önceden çarın çevresi ve burjuvazinin beğenilerine göre yönlendirilen sanat, devrim sayesinde bu esarettten kurtulmuştur.

Ekim devrimi ile sanatçılar yapmış oldukları sanatta özgür ifadeler kullanabilmişlerdir. Tüm sanatçılar devrimin etkisiyle tablolarının her yere ulaşması için gezginci sergiler ve kültür trenleri düzenlemiştir. Bu trenler tablolarla süslenerek ülkeyi baştanbaşa dolaşırdı. Sanatın gelişmesi için, Moskova ve Petrograd da Sanatsal Kültür Enstitüsü (inhuk) kuruldu. Bu enstitü, 20. Yüzyılın ilk modern sanat müzesini hayata geçirdi. Sanatın tüm dalları bu müzede sergileniyordu.

Lenin, Batı Avrupa'da ortaya çıkan egemen sanat anlayışı olan gerçeküstü, fütürist, soyutlamacı akımlar karşısında hayranlık duyan sanatçılara karşı çıkmıştır. Fakat bu karşı çıkış eleştirel boyutta olmuştur.

Marc Chagall 19. yüzyıl başı ve 20. yüzyıl sonlarına kadar neredeyse bir yüzyıl yaşamıştır. İki dünya savaşı arasında yaptığı eserler, tablolarına yansıyan Rus devrimi, bir Yahudi olarak Nazi işgali altındaki Avrupa'dan kaçma deneyiminin yansımaları nedeniyle Chagall'ın tabloları 20. yüzyılın tanıkları olarak biliniyor.

Marc Chagall eserlerinde, Yahudilere yönelik pogromlardan görünüm, Rus askerleri, savaş ve Yahudilerin infazı Yahudi-Hıristiyan imgelerle birleşmiş olduğu göze çarpar. Marc Chagall dönemin barbarlıklarına tanık olmuş ve bunları eserlerine yansıtmıştır.

Marc Chagall, 1917 Devriminden sonra eşi Bella Rosenfeld'le ve kızı Ida ile Vitebsk'e döner. Oraya döndükten sonra Chagall, sanat komserliği görevine getirilir. 1919'da Vitebesk Sanat Akademisini kurar ve müze açar. Fakat Lissitzki ve Maleviç ile bir kavganın ardından akademideki görevinden istifa eder.

1923 ve 1937 yılları arasında ailesiyle Paris'e taşınır. Sanat tüccarı ve yayımcı Ambroise Vollard, Gogol'un Ölü Canlar'ını resimlemesini ister. Gerçeküstücüler, Chagall'ın aralarına katılmasını isteseler de sanatçı bu öneriyi reddeder. 1932 ve 1937 yılları arasındaki çalışmaları yaptığı geziler ve Avrupa'daki siyasal gelişmelerin bir sonucu olarak konu açısından büyük

çeşitlilik gösterir. 1937’de Fransız uyruğuna kabul edilir. Nazi rejimi, Alman müzelerinde sergilenen bütün Chagall yapıtlarının kaldırılmasını istemiştir.

2.1.2. Sürrealizm Akımı ve Marc Chagall

Chagall, tıpkı Rönesans dönemi sanatçı mantığı ile çalışmış, resim, heykel, vitray, seramik, sahne tasarımları ve kitap dizaynına kadar birçok alanda başarılı örnekler vermiştir. Her sanat yapıtında olduğu gibi kendi yaşam öykülerinden ve sanat anlayışından izler taşıyan eserler yapmıştır. Rusya’nın Vitebsk kentinde başlayan çocukluğu ve orada biriktirmiş olduğu anılardan başlayarak resimler yapmaya başlamıştır. Rus ve Yahudi folkloru, köy sahneleri, çiçekleri, dans, müzik, şarkı, tiyatro, sirk gibi öğeleri resimlerine yansıtmıştır. Chagall resimlerinde görünen dünyayı yansıtmaktan çok düşsel bir gerçeği anlatarak kendi yaşam deneyimlerinden izler bırakmıştır.

Rus asıllı fakir ve Musevi kökünden gelen Marc Chagall, saf sofuluğu ve ağır başlı keyfiyle, havalarda uçan sevgililerin ve müzisyen eşeklerin yaşadığı olağanüstü bir ülkeye bizleri götürmektedir. Bununla birlikte Chagall, gerçek bir sürrealist olarak anılmaz. Dinsel eğilimleri ve kişisel bağımsızlığı, onun Sürrealist akımından uzak kalmasına yol açmıştır. Ancak 1941’deki *Genese et perspective* adlı yapıtında Breton, Sürrealizmin Chagall’ı gerçek bir şair olarak kabullenmesindeki gecikmeden yakınlık, sanatçı hakkında şunları söylemektedir: “Sadece onun iç dünyasındaki engin karmaşıklık, daha o tarihte(1911) modern resme girişin zaferini ilan etmiştir”. Yasaların bozduğu fizik gerçeklere, hemen hemen tümüyle kayıtsız olmasına karşın Chagall, sözlü durumları tasvirde çoğu kez başarılı olmuştur: Sarhoş (1911) “kendinden geçer”, sevgililerse bir “yedinci cennet” tedirler. Chagall’ın esinleri kuşkusuz bu türden sözlü tekniklere indirgenemez; ancak sanatçının yanı başında bir dereceye kadar sözlü değerler bulmak imkanı da vardır. Chagall’ın sözcükle hayal arasında kurduğu köprü, Sürrealizmin izleyeceği yolu oluşturmuştur. Savaştan hemen sonraki dönemde daha başka görüş açıları da ortaya atılmıştır (Passeron, 1982: 29).

Breton, *La Revolution Surrealiste* adlı dergide resim sanatı üzerine makaleler yayınlamaya başladığında, yakın arkadaşlarından bazıları, akımın önemli özelliği olan “otomatik diktasyon”a kara çalınmadan da, Sürrealist resmin var olabileceği görüşünü de ileri sürmüşlerdi. Gerçi Masson ve Miro ilk kendiliğindenci yapıtlarında, gerçeküstü’nün yararlandığı değerli cevheri göstermediler; ama Max Ernst’in kolajları, Chirico’nun metafizik dönemindeki oneirik resimleri, Picasso ve Kandisky gibi büyük ustalarla aşırı dindar Chagall’ın yanı sıra, akımın çok sayıdaki ilk sanatçılarına, resimde hayal ile gerçeğin kaynaşabilme imkanını savunma alışkanlığını sağlamışlardı (Passeron, 1982: 32).

Marc Chagall’ın eserlerinde figürler, düşlerde olduğu gibi ayakları yerden kesilmiş ve uçuyor şeklinde tasvir edilmiştir. Oforik yükselme, uçuş düşlerinin bir özelliğidir ve Chagall’da devamlı olarak karşımıza çıkar. Bu sorun Max Ernst’te kuş motifi ile birleşir (Kuşlara Anıt, 1927’ten akt., Passeron,1982, s.79).

2.2. Marc Chagall'ın Hayatı

2.2.1. Marc Chagall

Marc Chagall 7 Temmuz 1887'de Dvina Nehri üzerinde Rus şehri olan Byeloeusya'nın Vitebsk kasabasında dünyaya gelmiştir. Chagall, orta halli bir Yahudi ailesinde dokuz kardeşin en büyüğü olarak hayata başlamıştır. Annesi kısa boylu canlı bir kadın, babası ise yumuşak huylu geçimini balık avıyla sağlıyordu. Ailesinin geçimine yardımcı olmak için Chagall, genç yaşlarında baharat dükkanının da çalışmaya başlamıştır. Chagall, Yahudi olması nedeniyle dini şartlar altında büyümüştür. Yaşadığı Yahudi mahallesi Sinagogunda dini ayinler yapılan, birbiri üzerine binmiş tahta evler ve küçük dükkanlar olan, avlularında evcil hayvanların dolaştığı bir yer olarak bilinmektedir. Chagall yaşadığı şehirden sevgi dolu bir şekilde masalsi çocukluk dünyası olarak bahsetmektedir.

1887'de Rusya'da doğan Marc Chagall, tıpkı Rönesans dönemi sanatçı mantığıyla çalışmış, resimden-heykele, vitraydan-seramiğe sahne tasarımından kitap dizaynına kadar plastik sanatların çeşitli alanlarında yetkin örnekler vermiştir (Çil, 1997: 74).

Sanatçı kimliğin yanı sıra "masalcı dede" diye anılan Chagall bunu çoktan haketmiştir. "Öyle ya, ister resim olsun, ister tiyatro dekoru, ister vitray olsun, ister gravür, her yapıtında düşten daha gerçek olan "masallar" anlatırmış gibi değil midir? Ancak, sanatçının düş dünyasını oluşturan gerçekleri, gerçeklerini var eden düşleri ve bunların sarmaş dolaş oldukları masalımsı yapıtları tanıyabilmek için daha Chagall'ın çocukluğuna geri gitmek gerek" (Çil, 1997: 74).

Vitebsk yakınlarında, yolun kenarında, bir hapishanenin arkasındaki küçük bir evde Marc Chagall doğarken bir yangın çıkmıştır. Yoksul Yahudilerin mahallesi olan şehir alevler içinde kalmıştır.

Yorganıyla döseğiyle, tam doğum yapacak olan anneyi şehrin güvenli bir yerine taşımışlar. İşte o doğum yapan kadın Marc Chagall'ın annesiydi. Chagall ; "Ama, her şeyden önce ben ölü doğmuştum." şeklinde o günü anlatmıştır. Doğduğu şehirde yakınlardaki Peskovatik, etraftaki kiliseler, çitle çevrili bahçeler, dükkanlar ve sinagogların gösterişsiz ve ebedi oluşundan bahsetmiştir. Çevresinde olan Yahudilerin hayatlarını seyretmiştir.

Sanatçı Rus halk yaşamından etkilenecek yaptığı eserlerinde pek çok dinsel temaya yer vermiştir. Deneyimini kendi görsel diliyle birlikte oldukça güçlendiren Chagall, evrensel, erken dönem çalışmalarındaki aşk, acı ve ölüm gibi zamansız temalarının yanı sıra otoportre, sirk, müzik ve köylerin tasvirlerinin tekrarı, sanatçının uzun soluklu kariyerinin ana hatlarını oluşturur. (Bir Modern Usta Chagall, 2013: 20)

Pokrouskaya Caddesi'nde ikinci kez doğduğunu söyleyerek, Floransalı ressamların tablolarındaki sakalları hiç kırpılmamış, gözleri aynı anda hem kahve hem kül rengi ve yüzünde

olan kırışıklıklarla dolu babasından bahsetmiştir. Babasının otuz iki yıl vasıfsız işçi olarak çalıştığını anlatmıştır.

Ağır fırçaları kaldırırdı ve onun bu yükleri kaldırmasına ve donmuş elleriyle küçük ringa balıklarını karıştırmasına bakarken yüreğinin bir Türk kurabiyesi gibi çatladığını söylemiştir. Çalışmaktan üzeri yağlanmış kıyafetleriyle yorgun olarak eve gelen babası onlara ceplerinden çıkardığı donmuş armutlar ve avuç avuç çörekleri kahverengi buruşuk elleriyle çocuklarına dağıtmıştır. Fakat babası yoksul zavallı bir delikanlı değildi gençliğinde annesi ile çekilmiş olduğu bir fotoğraf maddi olarak iyi olduklarını göstermiştir. Annesi Lyozno'da doğmuştur. Tahta çitin önündeki domuzların resmini yaptığı kasabada Chagall annesini anlatırken konuşamayıp hıçkırarak ağlamak istediğinden bahsetmiştir. Mezarlıkta daha kapıdan girer girmez gözyaşı dökmeye koştüğünü anlatmıştır.

Annesinden bahsederken onun bütün evi çekip çevirdiğini, babasını yönettiğini, durmadan çalıştığını anlatmıştır. Akşam olunca babasının sofrada uyuklamaya başladığını, annesinin yüksek sobanın önünde bir eli masada bir eli karnında olduğunu anlatmıştır. Annesi konuşmayı severdi ve çocuklarının da konuşmalarını istediğinden bahsetmiştir. Cumaları, Sebt yemeğinden sonra babası duasını bitirmeden uykuya dalınca, sekiz çocuğu ile hahamın ilahisini söylemiştir. Chagall, bütün yeteneğinin annesinden aktarılmış olduğundan bahsetmiştir. “Chagall resim yaparken annesi şöyle derdi; “Evet oğlum, görüyorum; kabiliyetin var. Ama yavrum dinle beni. Bir yere çırak olarak girsen belki daha iyi olur. Acıyorum sana. Bu omuzlarla.. Bizim aileye nereden geliyor bu?” (Chagall, 2005: 16) sözleriyle onun yeteneğinden bahsetmiştir.

Annesini çok seven Chagall öbür dünyadan, cennetten, bulutlardan, bulunmuş olduğu yerden sevgisi onu teselli ediyor mu? diye düşünmüştür. Dedesinin evi Chagall için sanatın ses ve renkleriyle doluydu. Dedesini çok severdi ve Lyozno'da inek postu kokan odalarında koyun postlarında sevdiğini anlatmıştır. Ninesi ise onu özel tarzda pişirilmiş, kızartma ya da ızgara etle beslemiştir.

Chagall sanatının anne ve babasından hayatında hiçbir rol oynamadığını fakat onların hayatı onun sanatını etkilediğini anlatmıştır. Mavi göğün boşluğuna bakıyor sık sık, gözyaşı dökmeden bakıyor, acıyarak ve üzülenek. Annesi ve babasını düşünerek kendisinin kederli ve pek çok şeyde hayal kırıklığına uğramış biri olarak kendini anlatmıştır.

Gece değil, sabah, güneşin bir ışını damın altından, pencereden bana bakarken uyumayı sevdiğini anlatmıştır. Fakat babası elinde bir kayışla içeri girip okula gitmen gerekiyor diyene kadar sevdiğinden bahsetmiştir. Sonra masanın üstündeki çay ve ardından ay çöreğiyle kahvaltısını yaptığını anlatmıştır.

Sebt günü için yakılan mumlar, dedesinin ahırındaki o inek gibi onu adeta boğazlamıştır. Sebt bayramı yemeğinde babasının temiz elleri, yüzü ve beyaz gömleği onu sakinleştirmiştir. O güne özel yemekler olan balık dolması, havuçlu yahni, düdük makarnası, dana paça çorbası, et suyuna tirit, komposto, beyaz ekmek hep masada yerini almıştır. Bir gün baba olduğu zaman ona da öyle yemekler yapılacağını hep hayal etmiştir. Sebt günü sabahı bütün çocuklar sofranın çevresine toplanırdı. Baba ise o günün akşamına kadar oturup çayını içtiğini anlatmıştır. Akşam yemeğinde ise sofrada ringa balığı, kornişon turşu, peynir, tereyağı, kara ekmek ve kocaman yuvarlak bir somon olmuştur. Lamba ise masayı şöyle böyle aydınlattığını anlatmıştır. Hafta içinde ise aynı şeyler olmazdı. Sütlü siyah buğday lapası olduğundan bahsederdi ve Chagall bu yemeği hiç sevmemiştir. Kışın evlerinde siyah dökme sobanın karşısında annesi sandalyede otururken, babası ise semaver koyarak sigaralarını sardığından bahsetmiştir. Annesi kısa, şişman, yaşlanmaktan, çocuk doğurmaktan, hayatta çektiklerinden dolayı gelen yumuşaklığını anlatmıştır. Değnekler ve damlar, mertekeler, çitler ve arkalarındaki her şey orda ne bulduğunu Şehrin Üzerinde tablosu ile anlatmıştır.

Chagall'ın tüy ve çelik-çomak oyunları, nehirde yüzmek ve yangınlarda dama çıkmak gibi marifetleri olduğundan bahsetmiştir. Bu marifetlerin yanında bir de avlularında olan kısa boylu, sağlam yapılı, uzun siyah sakallı bir kilise korosundaki “muganni” den şarkı söylemek için ders almıştır. Sesinin sadece kız kardeşleriyle kavga etmeye ve bağırıp çağırmaya yaramadığını o zaman öğrenmiştir. Sinagog mugannisinde çirak olmuştur ve şarkıcı olarak konservatuvara gideceğim demiştir. Ayrıca avlularında bir de kemancı vardı onunla beraber keman çaldıklarında nasıl çalarsa çalsın hep harika çalıyorsun demiştir. Bu sebepten kemancı olmayı hayal ederek konservatuvara gitmeyi düşünmüştür. Lüle lüle saçlarıyla Chagall hep zarif bir çocuktur. Kız kardeşleriyle dans etmesini istiyordu akrabaları, konu komşu sonra bari dansçı olayım diye de düşündüğü olmuştur. Şiir yazıyordu gece gündüz ve herkes beğeniyordu öyleyse şair olayım bile demiştir. Kendisini nerede gördüğünü bilmiyordu.

Bayramlarda ise sabahın birinde veya ikisinde uyandırırılar ve sinagogda koşa koşa ilahi söylemeye gittiğini söylemiştir. Neden yaptığını bilmiyordu fakat yine de gitmiştir. Karanlıkta bir sürü insan ibadet görevlerini yerine getirdikten sonra tekrar yatıp uyduklarını anlatmıştır. Chagall, “Ya Paskalya! Ne paskalya çöreği, ne bayırturpu hiçbir şey beni Agade kadar, onun çizgileri onun resimleri ve kadehler dolusu kırmızı şarap kadar heyecanlandırmaz. Bütün o kadehleri boşaltmak isterdim.” (Chagall, 2005: 46) şeklinde kendini ifade etmiştir.

Chagall bazı akşamlar böyle düşünerek, babasının kadehindeki şarap ona hep daha kırmızı görünmüştür. Chagall yazın bütün zengin çocukları tatile giderken o ise Lyozno'da dedesinin yanına gitmiştir. Akşamları sokakta hayallerine dalarken kenarlardaki sınır taşları için hep gök külümsü mavi ifadesini kullanmıştır. Chagall bir gün kuduz köpek tarafından ısırılmıştır. Bu

sebeple St. Petersburg'a giden Chagall'a evde hiç oyuncak almamalarına rağmen orada bir sürü oyuncak alınmıştır. O gün çok etkilenmiştir.

Annesi bir gün onu ilçe okuluna getirmiştir. Binayı dışarıdan gören Chagall, burada karnının ağrıyacağını hissetmiştir. Bu okula Yahudileri kabul etmiyorlardı. Fakat annesi Chagall'ı yılmayarak onu okula kayıt ettirmiştir. Okulda nasıl davranacağını bilmiyordu kendini bu yıllarda resme vermiştir. Okulda en sevdiği ders geometri olmuştur. Üçgenler, kareler, çizgiler, açılar onu büyülemiştir. Resim derslerinde ise tek eksiğinin taht olduğunu söylemiştir. Sınıfta örnek öğrenciydi. Fakat yılın sonunda, çelik çomak oyunu oynayıp yirmi kiloluk ağırlıklarla idman yapmaktan sınıfta kalmıştır.

Beşinci sınıftayken resim dersinde başına bir olay gelmiştir. Sınıfın ilk sıralarında oturan sevmediği bir arkadaşı ona ipek kağıda çizilmiş bir desen göstermiştir. Niva'dan bir kopyayı. Niva ise Rusya'da 1870 ve 1918 yıllarında yaşamış edebiyat, politika ve modern hayat üzerine yazılar yayımlayan haftalık resimli gazeteydi. Tolstoy, Çehov, Gorki, Yesenin ve Bunin gibi devrin birçok önemli ismi Niva'ya katkıda bulunmuştur.

Kütüphaneye koştum, o kocaman Niva sayfasını aldım ve göz uçlarındaki "kaz ayaklarından" veya yüzündeki diğer kırışıklıklardan, ya da belki bir antik Yunanlı kadından veya diğer resimlerden etkilenecek, kompozitör Rubinstein'in portresini kopya etmeye koyuldum; belki doğaçlamadan da bir şeyler kattım (Chagall, 2005: 58).

Chagall çizimini yaparak odasına asmıştır. Bir gün arkadaşı ziyaretine geldiğinde odasındaki duvarlara bakarak desenlerini inceledi. Ona çizimlerinden dolayı sanatçı olduğunu söylemiştir. Bu olaydan çok etkilenen Chagall şehirde gözüne çarpmış olan bir tabela aklına gelmiştir. Ressam Penne'nin Vitebsk'te Resim ve Desen Okulu'na yazılmayı kafaya koymuştur.

Chagall normal öğrenimini yaparken matematik ve geometri alanında üstün başarı gösterdiği için ailesi onun mimar olmasını istemiştir. Fakat o, Yehuda Pen adındaki bir ressamın atölyesine giderek resim alanında kendini geliştirmiştir. İlk desenlerinde yaşamındaki tüm izlenimlerin çeşitli biçimleri vardır. Chagall, ressamlığa portre yapmakla başlar. İlk öğrenimini adı sanı olmayan Pen adlı bir ressamın atölyesinde geçirir; ama halk, onun bu portreleriyle çok ilgilenir (Özgül, 1985: 4).

Annesine ressam olmak istediğini anlatmıştır. Fakat babası derslerinin aylık ücreti olan beş rubleyi avluda yere fırlatarak ona vermiştir. Chagall yerden paraları toplamıştır. Ressam Penne'nin Resim ve Desen Okulu'nun tabelasını göğün mavisi gibi mavi olarak görmüştür.

Chagall'ın eserlerinde, aile hayatının izleri çoktur. Resme, Pen adındaki, kasabalı ressamın, portre ressamının atölyesinde başladı. Petersburg'a gidince, epey güçlükle karşılaştı. Sanat ve Meslek okuluna giriş imtihanını kaybetti. Güzel Sanatları Koruma Derneği'nce kabul edildi. Ayda on rublelik bir de burs elde etti burada. Ama öğretim diye bir şey yoktu. Buna karşılık

Bakst'ın yeni okulu, daha çağdaş bir anlayışla idare ediliyordu. Fransa'daki resim akımlarıyla temas halindeydi. Bu atölyeye kabul edildiği zaman, Chagall bayağı bir sarsıntı geçirdi. Her ne kadar bu atölyedeki süsleme sanatlarına meyleden resim anlayışıyla bağdaşmadıysa da, eskiden kabul edemediği görüşlerle uğraşmaktan kurtuldu ve köhne anlayışlara saplanmamakta ne kadar haklı olduğunu anladı. Kullandığı renkleri değiştirdi. Rengin renk olarak ifade gücünü farketti. Çizgi deformasyonu denilen değiştirmelerin ifadeye neler kazandırdığını öğrendi. 1908 deki "Kırmızı Çıplak" böyle bir anlayışın, kendine gelişin neticesidir. Vitebsk'e döndüğü zaman, malzemesini nasıl kullanmak gerektiğini artık öğrenmiş bulunuyordu. Bu usulü, doğrudan doğruya gözlem sınırlarını aşmış olarak, belirli konulara tatbik etti. Doğumlar, evlenmeler, ölümler üzerine resimler yapmağa koyuldu. Yanında, şimdiden çalışmalarına hız veren Bella adlı bir kız resim öğrencisi belirmişti bile. Chagall, yeniden Petersburg'a geldi. Duma Meclisi'nde bir ahbap edildi. Bu milletvekili, Vinaver, Paris'e gidebilmesi için gerekli parayı ona temin etti. Aylık bağlandı (Güvenli, 1964: 244-245).

Marc Chagall 16 yaşında, öğrenimini sürdürmek için Petersburg'a yerleşmiştir. Orada Devlet Sanat Okulu'nda okumak istemiştir. Okulun sınavlarına girer fakat başarı gösteremez. Üzülerek Sanatları Koruma Derneği'ne başvurmuştur. Dernek kabul eder ve öğrenimini sürdürmesi için ona ayda 10 ruble burs bağlamıştır. Chagall, Resim Enstitüsüne girer fakat orada olan sıkıntılı olaylar sebebiyle doğru düzgün ders görememiştir. Bu nedenle oradan Bakst Sanat Okulu'na geçmiştir. Orada ünlü sanatçısı Waslow Nijinskij ve ünlü yazar Tolstoy'un kızı Wera ile aynı atölyeyi paylaşmıştır. Ayrıca Milletvekili olan Winawer ile de tanışır. Winawer ona güç ve cesaret verir, hatta yol parasını ödeyerek sanatını ilerletmesi için onu Paris'e göndermiştir. 17 yaşında ise kasaba ressamının yanında resme başlamıştır. Bir yıl sonra St. Petersburg'a sanat eğitimi görmek için gitmiştir. Dekoratör- ressam Leon Bakst'ın atölyesine kabul edilir. Orada Fransız resminin farkına varmıştır. Chagall, o dönemde ki akımları keşfeder ve resmin özgün tutumu onu derinden etkiler. Bu sebeple artık hedefi Paris olmuştur. Paris'e gitmeden Nijinsky ile tanışarak tiyatro dekoru hazırlamıştır.

1907 yılında Petersburg'a giden Chagall orada St. Petersburg İmparatorluk Güzel Sanatlar Okuluna girmiştir. Orada, dekoratör-ressam Leon Bakst ile çalıştı. Eğitimine devam eden Chagall ara sıra Petersburg'dan ayrılarak tatillerini geçirmek için Vitebsk'e gidiyordu. 1909 yılında tekrar tatil yapmak için Vitebsk'e giden Chagall, orada Bella Rosenfeld'i tanıdı. Yahudi ailesinden olan genç kızın ekonomik durumu Chagall'ın ailesinden daha iyi olmuştur.

1910 yılında Chagall, Paris'e gitmiştir. Orada atölye evde kalarak çalışmalarına devam etmiştir. Paris'te o yıllarda fovizm egemen olduğundan fovizmden etkilenmiştir. Fakat Chagall'ın renkleri Matisse, Derain ve Brauge'den her zaman farklı olmuştur. Chagall resimlerinde dış dünyayı yansıtmak yerine iç dünyasında hissettiklerini anlatmıştır. Bu sebeple sembolizm ve lirizme başvurmuştur. Renkleri ve çizgileri gerçek dünya da olduğu gibi değil, hayal dünyasında ki duygularının renkleri olmuştur. Bu canlı renklerle kemancılar, uçuşan insan figürleri, Eiffel Kulesi, kuşlar, horozlar, ihtiyarlar, eşi Bella Rosenfeld gibi sanatçının düşlediği dünyayı bizlere anlatmıştır.

1910 yılında Chagall Paris'dedir. Burda ünlü şair Apollinaire'in çevresine girer. Bu çevrede, şairlerden Max Jacop, Blais Cendeas, Canudo, ressamlardan da Delaunay, La Fresnaye ve Modigliani vardır. Hepsisiyle dost olur; verimli çalışabilmek için artık zaman gelmiştir (Özgü, 1985: 4).

Chagall, 1910 yılında Paris'e gitti. La Fresnaye, Delaunay, Modigliani gibi ressamlarla ahabap oldu. Kübizm gibi, Fovizm gibi akımların tesiriyle kendine ait konuları geliştirdi. Resim okullarını sadece bir usul olarak gördü. Büyük tuvaler yaptı. " Ben ve Köy", "Sarhoş adam", " Yedi parmaklı portre" gibi eserleri bu devrin mahsulüdür. Rusya'ya döndüğü sırada Birinci Dünya Savaşı patladı. Askerlik hizmetini Petersburg'ta geçirdi. 1915'te Bella'yla evlendi. İhtilalden sonra bir Akademi kurdu. Her türlü yeni cereyana kapılarını açtı. Ressam Malevitch'le araları açıldı. 1925 de yeniden Fransa'ya gitti. 1927'de La Fontaine masalları için yüz gravür yaptı. Orta doğuya seyahat etti. 1935'ten sonraki resimlerinde acıklı sahneler görüldü. Sebebi yaklaşan savaştı. 1944'te karısı öldü (Güvenli, 1964: 245).

Ressam olabilmek için Petersburg'a gitmek istemiştir. Fakat o bir Yahudiydi. Yahudilerin çıkmasına izin verilmeyen bir bölge belirlenmişti Çar. Babası ona kendisi için bir malı teslim almakla görevli olduğuna dair geçici irsaliye belgesi temin etmiştir. Chagall 1907'de yeni şehir ve yeni hayat için yola çıkmıştır.

Yakınları onu birçok kez aynanın karşısında yakalamıştır. Chagall'ın kendine hayranlığı vardı. Kendini severek gözlerine sürme çekmekte ve dudaklarına hafifçe kızartmakta tereddüt etmemiştir.

Thea adında bir sevgilisi olan Chagall onunla gezinirken köprüde bir kıza rastlamıştır. Yalnız, yapayalnız. Tek başına. Birden Thea'yla değil o kız ile birlikte olması gerektiğini hissetmiştir.

Sessizliği benim sessizliğim. Gözleri benim gözlerim. Sanki beni uzun zamandır tanıyormuş gibi, çocukluğum, şimdiliğim, geleceğim hakkında her şeyi biliyormuş gibi; kendisini ilk kez görmeme karşın, sanki beni gözlem altında tutuyormuş, daha yakından tanımaya çalışıyormuş gibi... (Chagall, 2005: 82).

Chagall o kızını gördükten sonra onun eşi olabileceğini düşünmüştür.

Petersburg'a gittiğinde heykeltıraşla paylaştığı bir oda tutmuştur. Başkente gidince Baron Steglitz'in Sanatlar ve Meslekler Okulunda sınava giriş yapmıştır. Fakat sınavı kazanamamıştır. Sonra daha kolay kazanılabilen başka bir okul, Güzel Sanatları Koruma Derneği'nin okuluna başvurmak zorunda kalmıştır. Orada sınavsız olarak üçüncü sınıfa kaydolmuştur. Okula gittiği zamanlarda aldığı on ruble burs sayesinde Zukovskoya Caddesi'deki bir lokantada kendine sık sık ziyafet çekmiştir.

Heykeltıraş Baron David Ginzburg onu bu dertten kurtarmıştı. Ünlü Güzel Sanatlar Akademisi'nde olan ustası Antokolski ve kendisi tarafından yapılmış atölyeden çok etkilenmiştir. O heykeltıraş gerçekten de Lev Tolstoy, Stasov, Repin, Gorki, Şalyapın, vb. ile yakın ilişkiler

içinde olmuştur. Baron'dan dört veya beş ay burs almıştır. Başkentte oturma izni için Avukat Goldberg'lerde ev hizmetçisi olmuştur. Avukatlar Yahudi uşak ve hizmetçi tutabiliyordu. Ancak yasaya göre yemeklerini o evde yemek zorunda kalmıştır.

Chagall Görünen Hayalet adlı tablosunu kaldığı odada rüyalar üzerine çöktüğü sıralarda ve karanlık ortamda kaldığı zaman etkilendiği için yapmıştır. Gece gördüğü yaratık her yeri iyice araştırdıktan sonra yükseliyor ve tavandaki yarıktan çıkıp gitmiştir.

Chagall bir gün tatil sonrası izin belgesiz Petersburg'a dönerken, polis komiseri tarafında tutuklanmıştır. Pasaport dağıtan adam umduğu bahşisi alamadığından hakaret ederek, emretmiştir. Bu olaydan sonra hapse giren Chagall orada daha rahat olacağını ve resim yapacağını bile düşünmüştür. Serbest bırakılınca ona başkentte ikamet izni sağlayacak meslek öğrenmeye karar vermiştir. Meslek okulunun diplomasını elde etmek için, tabela ressamının yanında çırak olarak çalışmıştır.

Güzel Sanatlar Koruma Derneği Okulu'nda eğitim aldığı zamanlar o iki yılın heba olduğunu düşünmüştür. Yaptığı etüt çalışmaları öğretmenin gözünde anlamı olmayan çizimlerdi. Aldığı eleştiriler sonunda okulu terk etmiştir.

Petersburg'ta Bakst'ın Okulu ün almaya başlamıştır. Fakat ayda otuz ruble olması onu korkutuyordu. Buna rağmen bütün çalışmalarını toplayıp Bakst'ın Sergyeuskaya Sokağı'ndaki evine gitmiştir. Chagall Bakst'ın onu anlayacağını düşünmüştür. Neden kekeleydiğini, neden hüzünlü olduğunu anlayacağını söylemiştir. Bakst'la konuşurken ona çalışmalarını heba ettiğini söylemiştir.

Bunun vebali belki ona değil, üyesi olduğu ve stilizasyon; estetizm ve her türlü "modern" tarz ve maniyerizmlerin gırla gittiği Mir İskustva [Sanat Dünyası] adlı sanat derneğine aitti; bu derneğe göre, çağdaş sanatın devrimcileri –Cezanne, Manet, Monet, Matisse ve diğerleri – geçici modalar lanse etmekten başka bir şey yapmıyordu (Chagall, 2005: 98).

Bakst'ın atölyesinde resim dersi almaya başlamıştır. Ona öğretmeni hiçbir övgü sözleri söylemediği için bir Cuma günü atölyeden kaçmıştır. Oraya üç ay uğramamıştır. Bakst'ın okulunda sebebinin anlayamadığı ilk iki etüdünün başarısızlığından sonra atölyeden kendi yönünü bulmak için kaçmıştır.

Chagall, Bakst'ın atölyesinden kaçtıktan sonra Paris'e gitmeye karar vermiştir. Rusça derdini anlatmaya başlayınca şiir yazmaya koyulmuştur. Şiir yazınca onları Ginzburg'dan bir şairin değerlendirmesine sunmasını istemiştir. Fakat aldığı yorumlar ressamın şiire ihtiyacı olmadığı yönünde olmuştur. O olaydan sonra şiirlerini terk etmiştir.

Vinaver onu Zahariyeuskaya Sokağı'nda Şafak adlı derginin redaksiyon bürosunun olduğu daireye yerleştirmiştir. Onun sahip olduğu, Levitan'ın tablosunun kopyasını yapmasını istemiştir. Kopyasını yaptıktan sonra fotoğraf agrandismanı da yapan bir çerçeveciye götürdü. "Levitan" imzası taşıyan tablonun kopyasını yapınca çerçeveci ona on ruble vermiştir. Belki bir zaman sonra ona yaptığı tuvalerden götürdü. Satıldığını sormak için gittiğinde Chagall'ı tanımadığını söylemiştir. Bunun sonucunda tablolarından elli kadarını kaybetmiştir. Hayatında ilk kez Vinaver, Chagall'dan iki tane tablo satın almıştır. Vinaver avukat ve ünlü bir milletvekili olmasına rağmen Chagall'ın resimlerini sevmiştir.

1910 yılında Vinaver Chagall'dan iki tablo seçmiş ve ona Paris'te yaşama imkanı sağlayacak aylık bağlamıştır. Chagall Paris'e gittikten sonra dönmek istemiş fakat Louvre Müzesini gördükten sonra vazgeçmiştir. Veronese Salonu onu çok etkilemiştir. Delacroix, Manet, Courbet gibi ünlü ressamların tablolarının olduğu sergi salonlarını görünce Paris'ten dönmekten vazgeçmiştir.

Paris'e ilk gittiğinde pek çok şairle, ressamla tanışmıştı; Blaise Cendrass'dan Robert Delunay'a Guillaume Apollinaire'den Fernand Leger'e dek pek çoklarıyla. O yıllarda tanıştığı Lunaçarski, 1917 Devrimi'nde Kültür Bakanlığı'nda görev alır ve Chagal'ın aynı bakanlığın Güzel Sanatlar Birimi'ni yönetmesini önerir. O da doğum yeri olan Vitebsk'e dönmek ve orada bir Güzel Sanatlar Okulu ile bir müze kurmak ve resim sergileri açabilmek koşulu ile bu görevi kabul eder (Atan, 2002: 36).

1914 yılında Paris'te Maine Caddesi'nin çıkmazı olan bir atölyede biraz yaşadıkten sonra "Kovan"da yer alan başka atölyeye taşınmıştır. Bu atölyelerde "bohem" sanatçılar yaşamıştır. Atölyesinde tek başına gaz lambası ile çalışmıştır. Sabahın erken saatlerinde şafak vakti çevresinde olanları resmetmiştir. Bu şekilde geceler boyunca uyanık kalarak Chagall resimler yapmıştır.

Matisse ve Picasso'nun sanatları zihnidir. Onlar sanatlarının tekniğine fazla dalmışlardır. Chagall, ise samimilik ve akıcılıkla içinden geldiği gibi resim yapar. Aslında o lirizmi boyayla anlatır. Chagall, fantastik duyarlılığı ile sürrealizme, gerçekliğin derinliğini aktarma girişimiyle ekspresyonizme yaklaşır. Chagall, 1914 yılında Apollinaire'in desteği ile Berlin'de sergi açar. Berlin'den sevgilisi Bella ile evlenmek için Rusya'ya geçer. Bu sırada savaşlar patlar, ardından 1917 devrimi gerçekleşir. Chagall 1923 yılına kadar Rusya'da kalır. Doğduğu kasabada Vitebsk'e gelen ressam- öğretim görevlisi Malevitch'le arası açılır. Chagall, Moskova'ya geçerek tiyatroya çalışmalarında ağırlık verir. Giderek rejim ve Malevitch, Chagall'ın resmini kişisel olmakla suçlar. Modern sanat rejime hizmet etmiyor diye reddedilir. Chagall tıpkı Kandinsky gibi Rusya'dan ayrılmak zorunda kalır (Çil, 1997: 75).

Atölyesine gelenler içeri girmeden önce bekliyorlardı. Giyinmeyi pek sevmiyordu giysilere tahammül edemiyordu. O sebeple rahat kıyafetlerle çalışıyordu. Bu yıllarda tablolarını kimse satın almıyordu. Yirmi yıl sonra ise tabloları satılmaya başlamıştır. Gustave Coquiot adlı otantik Fransız'ın tablolarını alarak koleksiyon yaptığı söylenmiştir.

1923'de tekrar Paris'e döner. Bir yandan resim çalışmaları sürdürürken, öte yandan desenlere, gravürlere, kitap resimlemeye hız verir. İlk resimlediği kitaplar, Gogol'un "Ölü Canlar"ı ile La

Fontaine'in "Masallar"ıdır. 1923-41 yılları arasında Mısır, Filistin, Hollanda, İspanya, Polonya ve İtalya'ya gider (Çil, 1997: 75).

Kendini seramik, heykel, vitray, mozaik, gravür ve sahne dekorları gibi resim dışındaki alanlarda da ifade edecek çok güzel eserler ortaya koymuş olan Chagall, resme ait motiflerini toprağa, taşa, cama veya yüne yansıtarak, teorisini vurgulamak için yeni fırsatlar bulmuştur (Çil, 1997: 76).

Chagall, Birinci Dünya Savaşı dönemini de yaşamıştır. Bu yaşanan savaş her şeyi etkilediği gibi Chagall'ı da derinden etkilemiştir. Savaş döneminde yaşanan olaylar onun tuvallerinde izlerini göstermiştir. Tuvallerinde o döneme ait semboller kullanmıştır. 1917 yılında ise Rusya'da Ekim Devrimi yaşanmıştır. Devrimin etkileri de Chagall'ın eserlerine yansımıştır. Eserlerinde Yahudilerin o dönemde yaşamış oldukları acıları tasvir etmiştir.

İlk Dünya Savaşı'nın patlak verişine Chagall çok şaşırılmış, irkilmiş. 1917 yılında da ateşle, Rus Devrimi'nin yanında oldu. Liderlerinin portrelerini bile çizdi. Paris'de tanıdığı Lunatsşarki, onu doğduğu Vitebestk kasabası bölgesine Plastik Sanatlar Komiseri yaptı. Chagall, burada bir akademi bile kurdu. Baştan, yeni Hükümet, sanat akımlarının her türlüüne kollarını açmıştı; çok aşırı olanları bile destekliyordu. Ama sonraları, Hükümet'e Malewitç, çok başka, bağnaz planlar ve amaçlarla gelince, çatışma başladı, Chagall de buna dayanamadı ve görevinden ayrıldı, Moskova'ya gitti (Özgü, 1985: 5).

1917 Ekim Devrimi çok şeyi değiştirdi. Yahudiler dillerine ve Ruslarla eşit yurttaşlık haklarına kavuştular. Moskova ve Petrograd'da İbrance oyunlar sergilenmeye başlandı. Bütün bunlar Çarlık Rusyası'nda hayal bile edilemezdi. Chagal'ın Yahudi kimliğinin ve halkının bu yüzden yaşadığı acıların, eserlerinin şekillenmesinde önemli etkileri oldu. Vitebsk anıları, Yahudi efsaneleri, bunların yanı sıra Rus ikonaları, geleneksel halk resimleri Chagal resmini mayalandıran sürece eklendiler. Ama sadece bu geleneksel etkiler değil; 1910-1913 yılları arasında kaldığı Paris'te tanıştığı Fovizmden Kubizme, Fütürizmden Süprematizme kadar yeni akımlar ve her şeyden önemlisi Ekim devrimi, Chagall resminin potasında eriyip birbirine karıştı. Bu bakımdan Montaigne'nin balarılarını andırıyordu bir parça: Eski ve yeni çağın en güzel çiçeklerinden topladığı özsuyu bala dönüştüren bir arı gibiydi. Hiçbir zaman kalıplaşmamış, kemikleşmemiş bir düşünce sistemine sahip olmadı; kapısını hep öncü sanat akımlarının etkisine açık tuttu. Sonra da bunları melezleştirip dönüştürdü (Atan, 2002: 34).

Bu yüzden Chagal bir tanıma sokulmaz, belirli bir kalıba dökülemez. Onun resmi, aykırılıkların tek bir potada eritildiği, hiç durmadan hareket eden, akışkan bir resimdir. Tablolarında incelikle bayağılığın, kutsal ile dindışılığın ince bir sentezi vardır. Dilbaz ve renkbaz fırçası çok renkli ilahilerin, birbirine geçmiş karnavalların, gösterilerin; değişik dil, din ve renklerden oluşmuş, birbirleriyle kardeşleşmiş dünyalarında dolaşır. Devrim rüzgarları sevecenlik kasırgasına dönüşür onun tuvalinde (Atan, 2002: 34-36).

Savaş yıllarında ise tuvallerini Almanya'da, Paris'te ve Hollanda'da her yerde saçıp savurmuştur. Belki insanlar hiçbir şey ödemediği tabloları duvara asarlar diye düşünmüştür.

Chagall, Paristeyken Madeleine Meydanı'nda Bernheim'in yerinde Van Gogh, Gauquin, Matisse gibi sanatçıların tuvallerine rahatça ulaşabilmiştir. Louvre'da kendini rahat hissediyor ve onu en çok büyüleyen Rembrandt olmuştur. Orada Chardin, Fouquet, Gericault onu birçok kez yolundan alıkoymuştur.

O dönemde özel sergiler nadir olurdu. Matisse ve Bonnard özel sergi açan sanatçılar olmuştur. Sonra Chagall'da bir sergiye katıldı. Eşek ve kadın tablosu ile fakat kaldırılmasını isteyenler olmuştur. Daha yirmili yaşlarda insanlardan o zaman korkmuştur.

Kahrolsun natüralizm, empresyonizm ve realist kübizm!

Bunlar beni üzüyor ve zorluyor.

Bütün sorunlar –hacim, perspektif, Cezanne, zenci plastiği (Afrika sanatı)- masaya yatırılıyor.

Nereye giditoruz? Teknik sanata ilahiler söyleyen, formalizmi ilahlaştıran bu dönem neyin nesi?

Deliliğimize hoş gelmişler olsun! (Chagall, 2005: 119-120).

1992'de sinema adamı Yutkeviç; Chagal ile Charlie Chaplin arasında birtakım koşutluklar kuruyordu. Daha sonra Landau şöyle yazacaktı: "Bu canlı duyarlılıkla gülünç savrukluğ; bu alaycılıkla derin acıma duygusu; bu şaşırtıcı buluşlarla çocuksu sakalar ben Chagal'da, hem Chaplin'de bir arada bulunuyor." Chagal'ın bu yargıya yanıtı şöyle oldu: "Benim resimde aradığımı Charlie de sinemada arıyor. Bugün yeryüzünde belki tek bir sözcük bile söylemeden karşılıklı anlaşabileceğim bir insan varsa o da Chaplin'dir (Atan, 2002: 36).

Chagall bir gün Apollinaire'le Montparnasse'ta Baty'nin yerinde yemeğe çıkmıştır. Ona kendisini neden Picasso ile tanıştırmadığını sormuştur.

"Picasso mu? İntihar etmek mi istiyorsun? Onun bütün dostlarının sonu böyle oluyor." dedi. Apollinaire her zaman ki gibi gülümseyerek (Chagall, 2005: 122).

Saturn dergisinin redaksiyon bürosunun iki küçük odasında tuvalerim, çerçevesiz, birbirlerine dokunurcasına duvarlara asılmıştı; yüz kadar sulu boyam ise öylece masalların üzerine yayılmıştı.

Tablolarım Potsdamerstrasse'de şişinip duruken, hemen yakınlarda toplara mermi sürülüyordu.

Evrensel olaylar bize tuvalin arkasından, renklerin ve malzemenin içinden, kötü kokulu yakıcı gazlar gibi yoğunlaşmış ve titreşimli olarak görünüyorsa, elimizden ne gelir?

Avrupa savaşa giriyor. Picasso. Kübizm bitti.

Sırbistan'ın ne önemi var? Saldırının bütün o pabucu yarım donsuz köylülere!

Ateşe verin Rusya'yı ve onunla birlikte hepimizi (Chagall, 2005: 125-126).

Savaş esnasında Chagall Rusya'ya dönmüştür. 1914'te Rusya'ya döndüğünde resimlerini orada tamalamıştır. Önüne çıkan her şeyi penceresinden çizmiştir. Sokaklara çıkmıştır. Çizerken, boyarken bir yağmurlu akşam kendisini kendi nikah töreninde bulmuştur. Eşinin ailesinin maddi durumu Chagall'ın ailesine göre daha iyi olmuştur. Chagall'ı Bella'nın annesi istememiştir. "Dinle, galiba yanaklarına allık da sürüyormuş. Bu kız gibi oğlandan nasıl bir koca olur? Asla hayatını kazanamayacaktır." şeklinde bahsetmiştir. "Üstelik sanatçıymış. Bu ne demek acaba? Ve el alem ne diyecek?..." (Chagall, 2005: 131) sözlerini söylemiştir. Nişanlısı ise ailesinin aksine Chagall'ın

atölyesine gitmeye devam etmiştir. Bella onun tuvallerinde beyaz ve siyahlarla tuvallerinin üstünde uçarak sanatına yön vermiştir.

Chagall, Moskova'da Yahudi Tiyatrosu'nun Müdürü Granowsky ile karşılaşır. Bu da ondan, önce tiyatro salonu'nun ve dinlenme yerlerinin (foyer'in) duvarlarını süslemesini ister; sonra da temsilleri için dekor yapmasını ve oyunlarına kostüm taslakları çizmesini önerir (Özgü, 1985: 5-6).

Savaş yıllarında sokakta korkarak yürüyordu. Almanlar ilk zaferlerini kazanmışlardı. Ressamlığı da köreliyordu. Ordunun her yenilgisi, Yahudilerin başkomutanı olan Grandük Nikolay Nikolayeviç tarafından suç olarak görülmüştür. Chagall Yahudi halkını emniyete almak için tuvallerine taşımayı düşünmüştür.

Chagall savaş yıllarında paniğe kapılan askerleri, şehre akın eden insanları anlatmıştır. her birinin ağzında özgürlük kelimesi dönüyordu. Bu sırada Şubat devrimi patlamıştır. Znamenskiy Meydanı'nda, III. Aleksandr anıtının önüne Lenin gelmiştir. Halk orada kovun onu sözleriyle yaşıyor geçici hükümet! sözlerini söylemiştir.

Devrimi izleyen yıllarda Chagall'ın en önemli yapıtı 1920'de Moskova'da Yahudi Oda Tiyatrosu'na yaptığı dekoratif resimlerdi. Tiyatronun duvarlarına ve tavanına kapladığı bezler üzerine yaptığı resimler için tempera ve guvaş boyalar kullandı. Bu çalışmasını Chagall şöyle anlatıyor:

“Tuvaler yerlerde seriliydi... İşçiler, tiyatro oyuncularının üzerlerine basıyorlardı. Yongalar, tahta demir parçaları; benim boya tüpleriyle, üstlerine desenler çizdiğim kağıtlarla karışıyordu. Ben de yerlere uzanıp çalışıyordum. Birden Yahudi atalarımın birinin, Mohilev sinagonun dekorasyonunu yaptığını anımsadım... Hemen şevkle işe başladım. İlk ana duvara bir fresk yaptım. Böylece bu yeni ulusal tiyatronun resimlemesine başlamış oldum. Hızla, coşkuyla... Ben çalışırken sağımdan, solumdan gelip geçen tiyatronun oyuncularına, rejisörüne içimden sessizce yalvarıyordum: Hepimiz bir olalım. Güçlerimizi birleştirelim. Eski-püskü ne varsa, süpürüp atalım. Bir devrim mucizesi yaratalım”

Chagall'ın dileği yerine geldi; mucize gerçekleşti. Ressamın bu büyük koreografisi, sahneyle seyirci arasında bir birliktelik, karşılıklı canlı bir iletişim ağı oluşturmuştu. “Yahudi Tiyatrosuna Giriş” adını taşıyan sekiz metre uzunluğundaki bir kompozisyon, sol duvarı olduğu gibi kaplıyordu. Karşısındaki sağ duvarda da: edebiyatı, müziği, tiyatroyu simgeleyen resimler, şekiller yayılıp gidiyordu. Bu bölüme “Düğün Yemeği” adını vermişti Chagall. Sahnenin karşısındaki duvarı ise “ Tiyatro Aşkı” kompozisyonlar süslüyordu. Ressam, bu dekorasyonlarında birçok rengi, bu renklerin değişik tonlarını harmanlamıştı. Özgün yöntemlerle, geometrik formları insan figürlerini kaynaştırıyor, bütün bu renk, şekil, çizgi harmanını öylesine dönüştürüyordu ki, yepyeni bir uyum, harmoni iklimi çıkarıyordu ortaya (Atan, 2002: 36).

O sırada Mihailovskiy Tiyatrosu'nda aktörler ve ressamlar toplanmıştır. Sanat Bakanlığı kurmak istemişlerdir. Chagall orada bakanlık için öne sürülenler arasında kendi adını da duymuştur. Chagall'ın tablolarını ters çevirdiği gibi Lenin de Rusya'yı altını üstüne getirmiştir. Rusya'da yiyecek yemek kalmamıştır. 1917 Ekim Devriminde Hükümet darbesi olmuştur. Fakat

Chagall o sırada Vitebesk'teydi. Bu kadar karmaşık yıllarda resim yapacak yerde Chagall, Güzel Sanatlar Okulu kurmuştur.

Lunaçarski'ye şöyle diyordum:

“Sakin bana niçin maviyle veya yeşille çalıştığımı, niçin ineğin karnında buzağının görüldüğünü filan sormayın. Zaten bence sakıncası yok: Marx o kadar bilgeyse dirilsin ve size açıklasın.” (Chagall, 2005: 148)

Chagal, gerçekten de Vitebsk'te bir Güzel Sanatlar Okulu açtı. Devrimin birinci yıl dönümü için Lisitzki ve Malevich'in katkılarını da alarak birçok sanatsal etkinliklerde bulundu. Vitebsk kentinin sokaklarını, meydanlarını kendisinin ve öğrencilerinin resimleriyle, afişleriyle donattı. Ama Maleviç'le aralarında doğan sanat anlayışındaki uyumsuzluk nedeniyle Chagal, bir süre sonra resmi görevlerinden ayrıldı; Moskova'ya yerleşti. 1923 yılında da Rusya'dan ayrıldı. Yaşamı adlı kitabında “ Rusya'dan politik nedenlerle değil, sanatsal nedenlerle ayrıldım” diye yazdı. Onun ayrılışından yıllar sonra, yaşadığı kentin başına gelenler trajiktir: İkinci Dünya Savaşı sırasında Vitebsk'teki Yahudi topluluğu, Nazilerce kırıldı (Atan, 2002: 36).

Chagall bütün genç yaşlı inşaat boyacılarını toplayarak okulun öğrencisi yapmıştır. 25 Ekimde şehrin dört bir yanında onun yapmış olduğu sanat sokaklarda sallanmıştır. Şehirde açılan okulda birçok öğretmen çalışıyor ve Chagall onlarca ressama hayat vermiştir. Bu sayede Chagall şehirde şöhret olmuştur. Bir gün onlar için çalışırken, öğretmene-ler ayaklanarak Chagall'ın okuldan atılmasını istediler. Bunun üzerine Chagall okuldan ayrılmıştır. Şehri için yapmıştı bütün bunları fakat böyle olunca Moskova'ya gitmiştir. “O zaman anladım ki, kimse kendi ülkesinde peygamber olmazmış.” (Chagall, 2005: 156) demiştir.

1922/23 kış mevsiminde Chagall, gene Paris'e gitmeye karar verir. Burada, büyük Fransız sanat tüccarı, aynı zamanda da olan Vollard, birkaç resmini görünce, hemen onunla ilgilenir ve ondan ıslak-kazı resimleriyle (Radierung'larla) bir kitap donatmasını ister. Chagall de bunun için, konu olarak, Gogol'ün “Ölü Ruhları”ını seçer ve tamamıyla çağdaş bir üslupla tam 96 resim yapar. Ama bunlar, ancak 27 yıl sonra ortaya çıkar (Özgü, 1985: 6).

Marc Chagall sadece resim alanında değil, sanatın diğer alanlarında da çalışmalar yapmıştır. Dünya Edebiyatı'nın seçkin eserleri masallar üzerine çizimler yapmıştır. 1927 yılında da La Fontaine'nin efsanelerinden tam 100 ıslak-kazı resmi yapar. Bu da gene çok sonraları, Vollard'ın ölümünden sonra gün ışığına çıkar (Özgü, 1985: 6). 1931 yılında, Chagall'e Tel-Avive Müzesi'ni kurması önerilir. Bunun için de Filistin'e Suriye'ye gitmesi gerekir. Burada da o, İncil de anlatılan manzaraları, gördüğü ve hayalinde canlandırdığı gibi, Vollard'ın isteği üzerine de resmetti (Özgü, 1985: 6). Yahudi geleneklerine bağlı olarak yaşamış olan Chagall, dinsel öğeler içeren tablolarla yapmıştır. 1935 yılından sonra, Chagal'ın resimlerinde, içindeki izlenim birikimleri, kıvrana kıvrana boşaldı. Dramatik, toplumsal ve dinsel öğeler, açık biçimlerde görüldü. İsa'nın birçok çarmıha gerilişlerini bu öğeler yarattı ve çok etkiledi (Özgü, 1985: 6). Chagall, bu öğeleri içeren semboller “Beyaz Çarmıh” adlı tablosunda da kullanmıştır.

Marc Chagal, 1939 yılında Carnegie Ödülü almak için Amerika'ya gitmiştir. İkinci gidişinde ise Museum of Modern Art (Modern Sanatlar Müzesi'nin) davetlisi olarak 1941 yılında Amerika'ya gitmiş ve Amerikan vatandaşlığına geçmiştir. Bu yıllarda Paris'in Almanlar tarafından işgali ve aniden karısının ölümü ile Chagall için karamsar bir dönem başlamıştır. Chagall ilham perisi olan Bella'yı kaybetmiştir.

1944 yılında, karısı Bella ölünce, Chagall'ın geçmişteki duyguları, düşünceleri ve verdiği sözleri girdi resimlerine. Çok önceleri resmetmeye başlamış olduğu sevgili karısının çevresini, bu büyük kompozisyonu, bu yılda bitirdi ve tablosunun adını "Onun Çevresinde" diye koydu. En çok sevdiği konuların bir birleşimiydi bu tablo. Tüm kişiler ve nesnelere, hep Bella'nın çevresinde düzenlenmiş, resim olmuştu (Özgü, 1985: 6).

1947 yılında Paris'e dönen Chagall Fransız Riviera'sının Saint Paul de Vence kasabasına yerleşir. Chagall adına birçok sergiler düzenlenmiştir. Almanya, Hollanda, Belçika, İsviçre, ve Amerika'da sergiler açmıştır. Ayrıca Binbir Gece Masalları'nın resimlenmesi, Fantastik Paris gravürleri, seramik, heykel, bale, kostüm ve dekorlar, dini yapılar için vitraylar yapmıştır. 1964'te ise Paris operasının kubbesinin içini resimlemiştir.

1952 yılında, İkinci Dünya Savaşı sonrası sanat alanında dışavurumculuğun (expressionisme'nin) patlak vermesi üzerine, Chagall, resimlerini toplamaya başlar; çünkü artık onun yaptığı resimleri geniş kitle anlamaz olmuştur; anlamadıkları için de almaz olmuşlardır. Bu yüzden, herhangi bir yere, herhangi bir kuruma, kalıt olarak bırakmak ister. Geniş kitle içinde yeni konularında: bitkilerin, çiçeklerin güzelliklerinde bulduğu renklerde, hiç de tatsız olmayan yepyeni, şiirli bir çiçek dili yarattı. Bunların arasına manzaraların güzellikleri de girdi (Özgü, 1985: 6).

Dostlarından bahsederken üzüldü Chagall, çünkü en yakın dostu ona ihanet etmişti. Resimlerindeki imzaları silmiş kendi imza atmış. Ayrıca nişanlısını sahte numara ile ayartmaya çalışmıştır. Dostlarından kar yağdığı zaman ağzını açtığını ve onları yuttuğunu söylemiştir.

Chagall'ın hayatında Vitebsk önemli bir şehir olmuştur. Chagall üzüldü babasının ve annesinin ölümünden bahsetmiştir. Babasının otomobil çarparak ölmesinden ve annesinin ölü yüzünü göremeyişini anlatmıştır. Onların ölümünde orada değildi. Orada olmadığı için hep üzülmüştür ve Vitebsk Chagall'ın gözünde bitmiştir.

Chagall'ı anlayan tek kişi eşi Bella olmuştur. Bella'dan hayranlıkla bahseder. Kendisini bir orkestra şefi gibi yönetmesini istemiştir. Chagall'ın İda adında bir kızı olmuştur.

Chagall Sovyetlerin Kremlin'le çevrilmiş Moskova'sında bol pantolonunu ve sarı üstlüğünü giyerek mitinglere katılmıştır. Mitingler Lunaçarski başkanlığında sanat, politika, tiyatro mitingi şeklinde yapılmıştır.

Chagall devrim sırasında Moskova'ya taşınmıştır. Paraları yoktu. İyi bir adam onlara oda vermiştir. Chagall, eşi, kızı ve hizmetçisi bir odada kalmıştır. Uzaktan patlayan silah seslerini duyuyorlardı.

Effros onu karanlık bir salona getirdi. Kaçan burjuvaların bıraktığı eski bir daireydi. Chagall'ın yeni Yahudi Tiyatrosunun açılışında çalışmaya gelmesini istemiştir. Temsil salonunun duvar resimlerini ve ilk temsilin mizansenini, dekorlarını yapmasını istemiştir. Chagall işe koyularak ana duvar için resim yapmıştır. Yeni Ulusal Tiyatro Giriş.

NarKomPross öğretmen sıfatı ile Chagall'ı “ III. Enternasyonal” adlı çocuk köyüne ve Malahovka çocuk kolonisine davet etmiştir. Chagall oradaki çocuklara sanat öğretmiştir. İki yıl orada kalmıştır. O sırada Chagall akciğer iltihabı geçirmiştir.

Tanrım! Tamam bana yetenek verdin, en azından öyle diyorlar. Ama neden bana, insanlar korksun ve saygı duysunlar diye, etkileyici bir surat vermedin? Örneğin uzun boylu, uzun bacaklı, dört köşe kafalı, kalıbı kıyafeti yerinde biri olsaydım, bu dünyada çokça görüldüğü gibi, benden korkarlardı (Chagall, 2005: 186).

28 Mart 1985 yılında Fransız Rivera'sında, Saint Paul de Vence kasasında hayata gözlerini kapatmıştır.

2.2.2. Marc Chagall Resminde Müziğin ve Resmin İlişkisi

Marc Chagall, Hasidik Yahudi ailesinin dokuz çocuğunun en büyüğüdür. Yahudi geleneklerine bağlı kalarak büyümüştür. 1917 Ekim Devrimi'ne kadar, Rusya'da yaşayan Yahudiler, Rusların sahip olduğu hak ve özgürlüklere sahip olmamıştır. Babası Sachar Segal'den derin bir saygıyla söz eden Chagall, annesi Feiga İta'dan sevgi ve hayranlıkla bahsetmiştir. Rus Düşünü olarak adlandırılan bu eserinde Chagall, Rus kültürü ve geleneklerini yansıtmıştır.

Bir balıkhanede çalışan babası “Hayatım” kitabında, uzun boyu, dalgın derin bakışlarıyla anan Chagall; onun eve dönüşünü nasıl beklediklerini, cebinden çıkan donmuş armutlarla kek dilimlerine nasıl sevindiklerini anlatır. Birkaç dilim pastanın dokuz çocuk arasında nasıl pay edildiğini düşünmemek elde değil. Hakkın eşit paylaşımına derin bir hikmet gibi saygı duymak gerekir. “Hak ve eşitlik” Chagall ve ailesinin karanlık arka planıdır (Arıcan, 2009: 70-71).

Resim 1: Marc Chagall, Rus Düğünü, 1909, Tuval Üzerine Yağlıboya, 68*97 cm, (E.G. Bührle Koleksiyonu, Zürih)

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/790663278302822011/visual-search/?x=16&y=11&w=530&h=362>

Chagall'ın Yeşil Kemancı adlı tablosu çatıların üzerinde duran ve keman çalan adam en meşhur tablolarındandır. Chagall tabloda yaşadığı köyün nostaljisini ve Yahudi kültürünün köklerine bağlılığını yansıtmaktadır. Tabloda ki kemancı İlyas Peygamberi tasvir etmektedir. Kemancı üzerinde olduğu çatının devamı niteliğinde bacaklarında geometrik şekiller devam etmektedir.

“Green Violinist” (1923-1924) adlı tuvali ressamın Rusya’dan Paris’e döndüğü yıllarda yaptığı çalışmalarındandır. Öyle ki bu eserde gene kendisinin doğduğu topraklara olan özlemi betimlenmiştir. Bu yapıtta festivallerde ve dini seremonilerde görev alan bir kemancı konu olarak işlenmiştir. Chagall, hasidizm inancını benimseyen bir Yahudi’dir. Hasidlere göre müzik ve dans Tanrı’ya ulaşmanın bir yoludur. Dolayısıyla kemancı figürü tıpkı burada olduğu gibi sanatçının birçok tablosunda karşımıza çıkar (Altınok, 2015: 60).

Ayrıca 1964’te oynamış olan “Fiddler On The Roof” isimli müzikale ilham kaynağı olmuştur. Chagall tablosunda, “Solda, kasabanın üç kafadarı, bu marifete duydukları hayranlık ve huşu ile kemancının ayakları dibinde minicikler...”(Arıcan, 2009: 72). “Herşey bir çocuğun algısında nasıl canlanırsa öyle. Düş gibi, ama düş değil. Chagall anılarını ve manevi değerlerini, çocukluk yaşında ona nasıl nakşolduysa, o biçim ve değerleriyle ifade etmiştir (Arıcan, 2009: 72) şeklinde yorumlanmaktadır.

Film ve müziğiyle yaygınlaşan “Damdaki Kemancı” resminin çatılara çıkan kahramanı, yerle-gök arasında tasarlanan büyüklüğüyle, anıtsal bir imgedir. Onu anıtsallaştıran, bir hayat ağacı gibi yerle gök arasında bağ kuran, müzigidir. O çaldığında, bütün Vitebsk’in duyduğu müzik...(Arıcan, 2009: 71).

Resim 2: Marc Chagall, Yeşil Kemancı, 1887, Tuval Üzerine Yağlıboya, 198*108.6 cm, Vitebsk, Russia

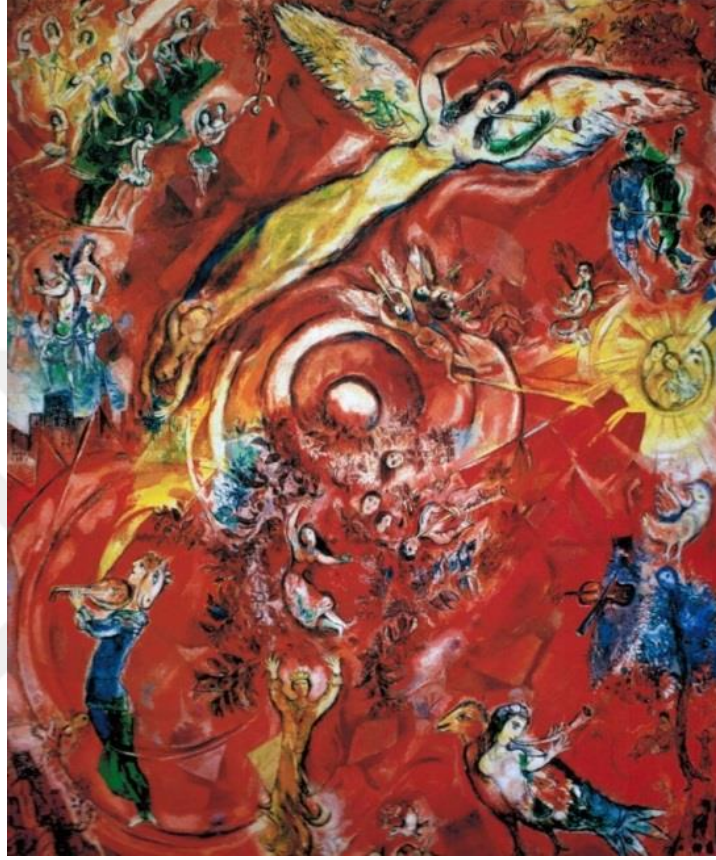
Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/834010424720912748>

Chagall’ın Müziğin Zaferi adlı tablosu 1966’da açılan Metropolitan Operası’nın lobisindedir.

New York’da ünlü Lincon Center Plaza’nın tam ortasında durulup Metropolitan Operasına doğru bakıldığında binanın sağında ve solunda, camların arkasından, dev boyutlarda iki büyük resim görülür. Bu iki resim binanın giriş holünden, üst katlara çıkan merdivenlerden, dinlenme salonlarından da aynı rahatlıkla görülebilir. Dokuz metreye, yedibuçuk metre olan bu resimler Marc Chagall imzasını taşır. Sağ kanattaki resim “Müziğin Kyanakları” (The Sources of Music) adını almıştır. Sarı renklerin egemen olduğu bu tablo; Beethoven’ın “Fidelio” operasındaki esirleri, Mozart’ın operası “Sihirli Flüt”teki hayvan figürlerini, Mozart’ın bir melek şeklindeki çizimini, Wagner’in operası “Tristan und İsolde”, Verdi’ye saygı köşesini, Orpheus ve Kral David’i, Bach ve dinsel müzik köşesi ile “Romeo ve Juliet” çizimlerini kapsamaktadır. Sol kanattaki resmin adı “Müziğin Zaferi” (The Triumph of Music) dir. Bol kırmızılarının kullanıldığı resim, müzikçiler, balerinler, şarkıcılar, Amerikan, Fransız, Rus Müziğine saygı, “Ateş Kuşu”, Chagall ve karısının köşelerini kapsamaktadır. Resmin ortasındaki büyük, kırmızı “Hayat Ağacı”nın çevresinde toplanmış insan figürleri arasında Rudolf Bing de vardır. Paris operasının merdivenlerini tırmanıp, büyük salona girilince, Marc Chagall tarafından resimlendirilen ünlü kubbe görülür. Kubbenin Chagall tarafından resimlendirilmesini Fransız Hükümetine öneren, sanatçının yakın arkadaşı işte bu Rudolf Bing’dir. “Kuğu Gölü”, “Giselle” baleleri, Boris

Godounov” operası Chagall’a özgü kompozisyonlarla bu kubbeye serpilmiştir (Şengezer, 1985: 49).

Resim 3: Marc Chagall, Müziğin Zaferi, 1967, Tuval Üzerine Yağlıboya, 117*162, Metropolitan Operası

Kaynak: <http://tr.pinterest.com/pin/434245589065663324/>

1917 ile 1921 arası Theatre Nationale Juif için sayısız dekorlar yapmış olan Chagall, 1941 ve 1947 yılları arasında Amerika’da “Aleko” Stravinskky müziği üzerine “Ateş Kuşu” ve “Crique” gibi balelere de dekor, kostüm hazırladı. 1950’lerin sonlarında Paris Operası için Maurice Ravel’in müziği üzerine Georges Skibine’in koreografisini yaptığı “ Daphnis et Chloe” balesini çizdi. Bale büyük başarı kazandı. (Şengezer, 1985: 50).

2.3. Marc Chagall’ın Eserleri

2.3.1. Marc Chagall’ın Figüratif Eserleri

Chagall 1906 yılında Yehuda Pen adlı Rus ressamdan aldığı eğitimle resme başlar. Böylece Chagall resim hayatında attığı ilk adımla sanat alanındaki ilk basamağını çıkmıştır. Sonra St. Petersburg’a daha iyi eğitim almak için gitmiştir. Orada Nicolas Roerich’in müdürlüğünü yapmış olduğu sanat okuluna yazılmıştır. Orada kaldığı zamanlarda entelektüel bir çevre edinmiştir.

Eleştirmen Sirkin Leopold Sew ile birlikte Voskhod (yenilik) adlı Yahudi derginin editörlüğünü üstlenmiştir. Böylece Chagall o yıllarda kültürel kimliğinin değerini anlamıştır. Sonra ki yıllarda yapacağı resimlerde kültürüne duymuş olduğu hayranlık eserlerine yansımıştır.

Öyle ki her bir tablosu yaşamış olduğu farklı hayatlardan film karelerini andıran izler taşımaktadır. Onun tuvalinde gerçek dünya adeta Alice'in dünyasına dönüşür ve mümkün olması güç olan şeyler mümkün olmaya başlar. İşte bu yüzden Chagall sınırları zorlayan, alışılmış olanı geride bırakan bir sanatçıydı (Altınok, 2015: 57).

Resim 4: Marc Chagall, Otoportre, 1909, Tuval Üzerine Yağlıboya, 57*48cm, Kunstasammlung Nordrhein- Westfalen, Duesseldrl

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/278167714454572745/>

Sanatçı, 1910 yılında Paris'e gider. O yıllarda sanatın merkezi olan bu şehirde Chagall, en önemli 4 yılını geçirir. Ressam yazdığı bir yazıda "Rusya'dan eşyalarımı getirdim ama Paris onların üzerine ışık serpti" der. Ressam, bu şehirde resim yapmayı öğrenmekten öte ışığı görecektir. Louvre Müzesi'nde Chardin, Fouguet ve Rembrandt'ı keşfeder. Courbet, Manet ve Monet onun yürüdüğü bu sanat yolunda yeni ilham kaynakları olurlar. Sanat çevrelerinin çok zengin olduğu bu şehirde Appolinaire, Max Jacop ve Blaise Cendrars'la tanışır ve kurduğu dostluklar Rus ressamın aynı kitle içinde tanınmasını sağlar. 1912'de Salon de Independants ve Salon d'Automne'da sergilere katılır ve 1914 yılında Galerie Der Strum'da ilk kişisel sergisini gerçekleştirir. Orada kaldığı dört yıl boyunca Kübizm ve Fovizm gibi sanat akımlarının ve sanatçıların etkisinde kalır fakat o sanat gruplarının içine hiçbir zaman dahil olmaz. Onlardan sadece dünya bakışını zenginleştirecek yeni renkler ve şekiller alır ve bunları kendi dilinde

yoğurur. “I and the Village” (1911), The Violinist “(1912-1913). “Paris Through the Window” (1913) adlı eserler sanatçının o yıllarda yaptığı en önemli eserlerinden sadece birkaç tanesidir. (Altınok, 2015: 57).

Eserde Van Gogh’un etkileri sezilmektedir. Kaba masanın yıkıcı, Van Gogh’un “Gece Kahvesi” adlı eserinin kompozisyon biçimini anımsatmaktadır. Fakat Hollandalı ustanın hiddetli hayalperestliği, bu eserde tamamıyla Chagall’a özgü, hemen hemen sihirli bir atmosfer samimiyeti içinde yok olmaktadır (Negri, 1964: 18).

Resim 5: Marc Chagall, Cumartesi,1910, 90*95 cm, Wallraf- Richartz Müzesi, Köln

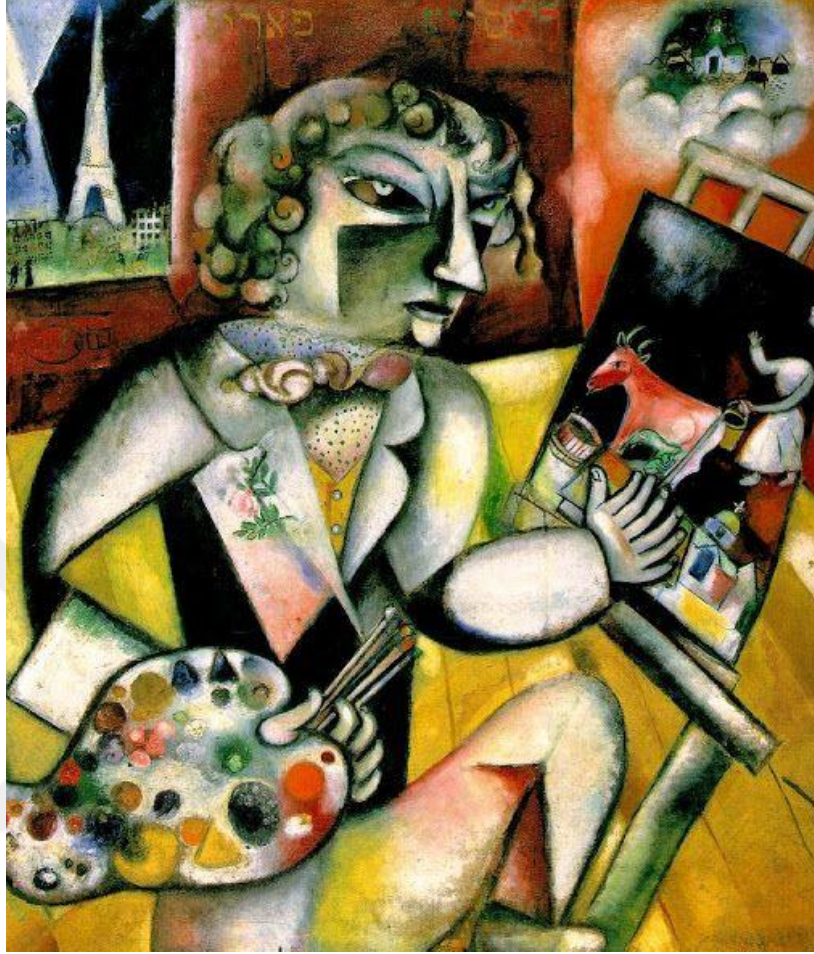

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/423338433693911405/>

Chagall Yedi Parmaklı tablosunda, fovist renklerin ve geometrik düzenlemelerin ağır bastığı şekilde eserini tamamlamıştır. 1940’lı yıllara kadar Chagall, tuval yüzeyinin düzenlenişi, renkleri, figürlerin anlatımı, ışık gölge kullanımı gibi özelliklerin etkisini sürdürmüştür.

Aydınlık bir belirim, son derece emin bir görev, bu Paris tarzı renkli portrede Chagall’ın görünüşünü karakterize etmektedir. Kübist tarzlarına göre sağlam bir şekilde yapılmış bu kompozisyonda Paris’te bulunmanın ve sanatçı olmanın sevinci duyulmaktadır (Negri, 1964: 18).

Resim 6: Marc Chagall, Yedi Parmaklı Sanatçı, 1911-1912, 128*107 cm, Stedelijik Müzesi, Amsterdam

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/406168460128509377/>

Chagall'ın eserinde soldaki inek ve onun tam karşısındaki insan profili dikkat çekmektedir. Bu iki figür arasında ortada ağaç benzeri bir bitki yer alır. Sağdaki figürün kafasında şapkası bulunmakta ve ucunda haç bulunan boncuklu bir kolye takmaktadır. Sol taraftaki inek figürünün yanak kısmında inek sağan bir kadın betimlenmiştir. Bu iki figürün tam ortasında yukarıda, sırtında tırpan taşıyarak yürüyen bir erkek ve ters dönmüş havada asılı vaziyette olan bir kadın figürü yer almaktadır. Bu figürlerin üst kısmında ikisi ters dönmüş şekilde toplan altı ev tasvir edilmiştir. “Resimde Sinogog’un 1. Katını kaplayan, gözlerini iri iri açarak izleyiciye yansıttığı kayıtlarını belleğine çizen çocuk Chagall olmalı...”(Arıcan, 2009: 72) .

Chagall, “Ben ve Köy” adlı çalışmasını, 1911 yılında, Paris’te yaşadığı dönemde yapmıştır. Eser sanatçının yaratıcı gerçekçiliğinin bir ürünüdür ve lirik çalışmalarının yoğunlaştığı, Andre Breton’un deyimiyle “O’nun tam anlamıyla lirik bir biçimde patladığı” bir dönemde üretilmiştir (Lyton, 1998: 151-152).

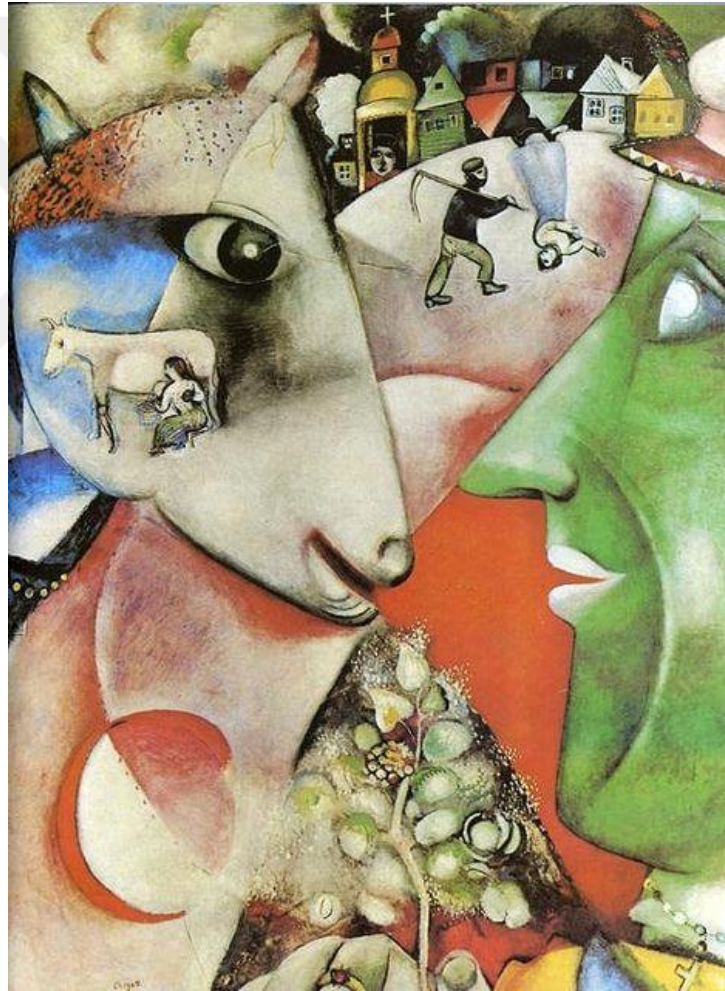
Yaşadığı köy hayatı ve dini betimleyen resimler yapar. Halk sanatının çeşnisini ve çocuksu büyüsünü resimlerinde kullanır. Biçimden çok iç deneyimle resim yapar. Alman sanatına

yakındır. Yumuşak, akıcı bir renk kullanır. Biçem ve uzam ilişkisine sahip günlük yaşam temalarını işler. 1930 sonrası savaş ortamı içinde dinsel ve toplumsal konulara eğilmiştir. (Yavaş, 2010: 38-39).

“Kasabam ve Ben”de aralarında hayat ağacının büyüdüğü iki figür, inek ve yeşil yüzlü adam (Chagall?) göz göze ne konuşuyorlar... Arkada, işten dönen kocasına baş aşağı eşlik eden kadın neden kente ters bir bakış açısına sahip. Olasılıkla bütün gün o muhteşem ineğin başının içinde süt sağarak yorulan o olmalı... (Arıcan, 2009: 72).

Bu resim, bir “manzara” değildir, sembollerle birlikte renklendirilmiş formların resimli hikâyesinde, fiziksel olarak yaşanmış gerçekliği yansıtan imgeler bütünüdür ve resim düzlemi hatraların bir aynasına dönüşmüştür (Hafmann, 1973: 52).

Resim 7: Marc Chagall, Ben ve Köyüm, 1911, Tuval Üzerine Yağlıboya, 191,2 *150,5 cm, Museum of Modern Art, New York

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/196751077440634233/>

Yukarıda bahsedilen çalışmalardan “I and the Village” adlı tablosu ressamın bir başka değerli çalışmasıdır. İnceleyecek olursak burada gözümüze ilk çarpan ön planda yer alan Chagall’ın kendisi ve bir inek başı figürüdür. Aralarında ki göz iletişimi bir çizgiyle verilmiştir. Arka planda köylülerle beraber bir Yahudi kasabası betimlenmiştir. Gene ön planda alt tarafta bir el ve ondan filizlenen bir ağaç resmedilmiştir. Genel olarak bakıldığında tuvalde sanatçının kendi

bakış açısıyla doğduğu topraklara duyduğu özlem yansıtılmıştır. Bu sanat eseri ressamın kendi hayal dünyası ve Paris'te edindiği yeni paletinin bir birleşimidir adeta. Öyle ki seyirci sanki perilerin olduğu bir masal dünyasına götürür. Burada başka önemli bir nokta ise sanatçının benimsediği geometrik tarz ilk bakışta tam tersine de düşündürse, bizim alıştığımız kübizmden farklı bir yorum getirerek ifade edilmiştir. Chagall'a göre Kübizm tarzı resimlerde yüzeyde şekiller belli bir düzen içinde verilirler. Ama onun resimlerinde cisimler dağınık, kimi zaman üst üste ya da ters dönmüş şekilde karşımıza sunulur. Bu açıdan ressam sanatını icra ederken meslektaşlarına göre daha özgürdür (Altınok, 2015: 58-59).

Marc Chagall hayatının bir kısmında şiir yazmıştır. Kendini ve yaşadığı olayları resim yaparak anlatan Chagall, şiirlerle de duygularını ifade etmek istemiştir. Şair adlı tablosunda kendisini şair olarak resmetmiştir. Eserde sağ elinde kalem ve kağıt, sol elinde ise kadehten almış olduğu içki ile kendini tasvir etmiştir. Baş kısmını ter dönmüş bir şekilde yeşil olarak çizmiştir.

Resim 8: Marc Chagall, Şair, 1911, Tuval Üzerine Yağlıboya, 197*146 cm, Philadelphia Museum of Art, ABD.

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/730146158315477771/>

Marc Chagall'ın eserlerinde her imge yazı niteliğinde olup sembolik değerlere sahiptir. Apollinaire'e Saygı tablosunda Chagall'ın sembolü şema olarak kullandığı seçkin örneklerinden olmuştur.

Resim 9: Marc Chagall, Apollinaire'e Saygı, 1911-12, Tuval Üzerine Yağlıboya, Altın ve Gümüş Tozu, 209*198 cm, Stedelijk van Abbe Museum Eindhoven

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/505529126914811412/>

Marc Chagall, Rusya'ya eşeklerine ve diğerlerine tablosunda o dönemden bilgiler vermektedir. Eser yaşamış olduğu Rusya'nın Vitebsk kentindeki anılarından meydana gelmektedir.

Tablonun başlığı, Ruch yıllarında Chagall'ın arkadaşı olan Blaise Cendrars'ın hayalinden çıkmıştır. Sanatçının 1911 ve daha sonraki yıllarda yine Vitebsk'deki anılarından esinlenerek meydana getirdiği şaheserler serisine dahil başarılı bir eserdir (Negri, 1964: 18).

Resim 10: Marc Chagall, Rusya'ya Eşeklere ve Diğerlerine, 1911, 156*112cm, Çağdaş Sanat Müzesi, New York

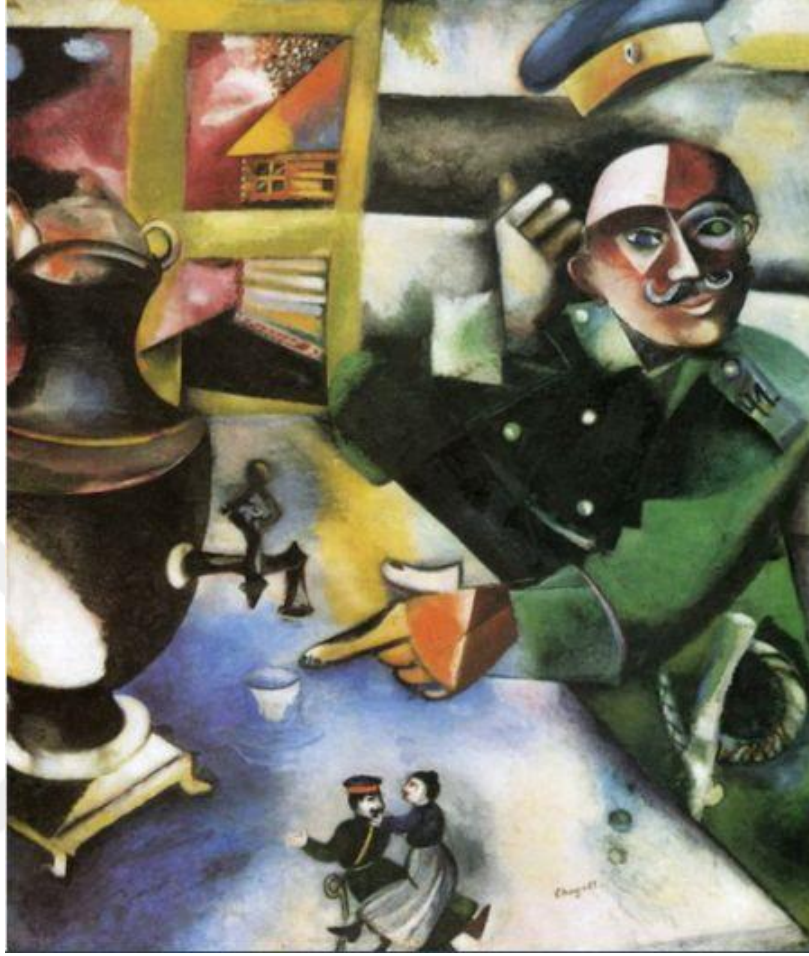

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/546554104768007594/>

Chagall'ın İçen Asker tablosunda tek başına oturmuş içen bir asker yer almaktadır. Asker masanın başında hayallere dalmış bir şekilde oturmaktadır. Masanın önünde hayalinde olan şeyin yansımasını sanatçı masaya resmetmiştir. Askerin hayalinde olan iki figür masanın üzerinde dans etmektedir. Gerçek ile hayal somut bir şekilde tek tabloda bütünleşmiştir.

Odanın sessizliği içinde asker, tek başın içmektedir; hülyalarına ve anılarına kapılmış asker, bir köylü kadını ile masanın üzerinde dans eden kendini hayal etmektedir. Gerçek ve hayal birleşmekte ve şiirsel sade bir motif bütünlüğü oluşturmaktadır (Negri, 1964: 18).

Resim 11: Marc Chagall, İçen Asker, 1912, 110*95cm, Solomon R. Guggenheim Müzesi, New York

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/588423507541650728/>

Chagall Pencerenin İçinden tablosunda yaşadığı kasaba olan Vitebsk'ten izler taşımıştır. Tabloda görülen Eiffel Kulesi şehir manzarasını yansıtmaktadır. Robert Delaunay'ın çalışmalarında da sıkça görülmektedir. Tablonun sağ üst köşesinde ki paraşütle atlayan figür 1912'de gerçekleşen ilk başarılı atlamayı simgelemektedir. Chagall'ın eserlerinde Eiffel kulesi gökyüzü ve özgürlük anlamına gelmektedir.

“Paris Through the Window” adlı eseri nadide tablolarındandır. Bu eserde. Rus ressamın Robert Delaunay'ın orfik kübizminden etkilenmiş olduğu açıkça göze çarpar. Gökyüzünde birbiri üzerine geçmiş renkli geometrik formlardaki yüzeyler bunun bir göstergesidir. Eiffel Kulesi birçok sanatçı için modernliği sembolize ettiği gibi bu Rus sanatçı için de aynı şekildedir. Bu tuvalde en çok dikkatimizi çeken şey “Janus” Roma tanrısı gibi göstererek alegorik bir ifade kullanmıştır. Chagall, aynı anda bir yüzü doğuya yeni kendi topraklarına, diğer yüzünü ise batıya yani Paris'e çevirmiştir. Bu şekilde sanatçı doğduğu topraklardan uzakta olsa da hayallerinde ve kalbinde hep Vitebsk'te olduğunu gösterir (Altınok, 2015: 57-58).

Resim 12: Marc Chagal, Pencerenin İçinden, 1913, 135.8*141.4 cm, France, Paris

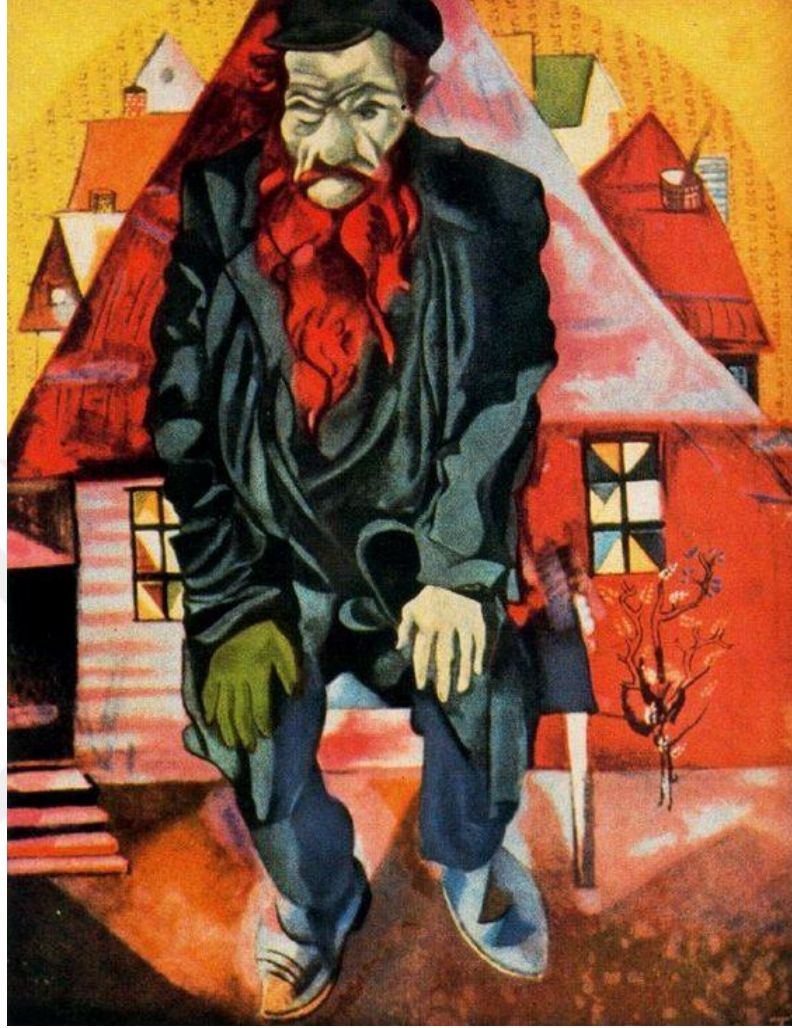

Kaynak: <https://www.wikiart.org/en/marc-chagall/paris-through-the-window-1913>

Marc Chagall'ın Kırmızı Yahudi adlı eseri yaşadığı dönemde bir dilenciği anlatmaktadır. Yahudi geleneklerine bağılı kalarak büyümüş Chagall, o dönemde Yahudi köyünün önünde bir dilenciği bir gözü açık ve bir gözü kapalı şekilde tasvir etmiştir. Tablo da sıcak renkler hakimdir.

Dini konulu bir tablosu ise 1914-1915 yılında Vitebesk'te gerçekleştiğı "The Red Jewish" adlı çalışmasıdır. Çok değerli olan bu eser yukarıda bahsedilen sergide aynı tarihlerde yerini almıştır. Yahudi, yaşlı ve yoksul bir dilenci bir gözü kapalı vaziyette bir sandalyenin üzerinde heybetli bir şekilde oturmaktadır. Sırtını bir Yahudi köyüne dönmüştür. Dönmüştür ama sanılmasın ki köyü ve insanları yalnız bırakmak için, aksine dilencinin "ben ölmedim hala buradayım, bir gözüm kapalı ama öbür gözümle görüyorum her şeyi ve köyüme sahip çıkıyorum" dercesine bir duruşu vardır. Yüzünde şahit olduğu ve yaşadığı acıların izlerini taşır bu yaşlı adam. Chagall, diğere birçok tablosunda olduğu gibi burada da sıcak renklerle soğuk renkleri bir arada kullanmış ve resim bu şekilde bir devinim kazanmıştır. Figür üzerinde yer yer kullandığı kübist parçalanmalar da gözden kaçmamaktadır. Dolayısıyla ressamın kullandığı teknik ve seçtiğı konular açısından diğere eserlerinde gözlemediğı gibi yine farklı kültürlerle yoğrulduğuna şahit olmaktadır (Altınok, 2015: 59-60).

Resim 13: Marc Chagall, Kırmızı Yahudi, 1915, Mukavva Üzerine Yağlıboya, 100* 80.5 cm, Russian Museum, St. Petersburg

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/267471665340529269/>

Marc Chagall, Vitebsk Üstünde adlı tablosu yaşadığı kenti anlatmaktadır. Rusya'nın Vitebsk kentinde doğan Chagall, yaşadığı şehrin evlerini tasvir etmiştir. Eserde şehrin üzerinde ayakları yerden kesilmiş bir figür yer almaktadır.

Resim 14: Marc Chagall, Vitebsk Üstünde, 1915-20, Tuval Üzerine Yağlıboya, 67* 92.7 cm, Museum of Modern Art New York

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/395964992231766869/>

Marc Chagall, Beyaz Çarmıh adlı eserini 1938 yılında yapmıştır. 1933 yılında Naziler iktidara geldikten sonra Almanya'da Yahudilere karşı saldırılar başlamıştır. Saldırılar 9 Kasım 1938'de Kristal Gece olarak bilinen zamanda yoğunlaşmıştır. Bunun üzerine Chagall, bu acı olayları resmetmek için Beyaz Çarmıh eserini yapmıştır. Tabloda Chagall, çarmıha gerilmiş bir şekilde İsa'yı resmetmiştir. Hz. İsa'nın başında ise bir Yahudi sarığı yapmıştır. Eserin yukarısında ise İsa'nın gördüğü eziyete yas tutan İbrani Partriyakları ve Matriyark Raşel duman bürünmüş gökyüzünde dururken resmedilmiştir. Resmin sağ tarafında ise bir asker alevler içerisinde sinagogdan aldığı bir sandığı açıyor ve yerler karla kaplı bir şekilde tasvir edilmiştir. Resmin sol tarafında mavi figürlü adamın üzerinde asılmış olan levhada ("Ben bir Yahudi'yim") yazmaktadır. Arka taraftaki yanan köyden kaçmaya çalışın gemide insanlar yer almaktadır. Chagall köyün üzerinde Yahudileri kurtaracağı umuduyla Sovyetler Birliği'nin Kızıl Ordu askerlerini resmetmiştir. Acı çekmenin sembolü olarak çarmıha gerilme imgesini kullanan Chagall Hz. İsa'yı bir Yahudi olarak resmetmiştir. İsa'nın çarmıhta çektiği acı ile Yahudilerin çekmiş olduğu acıyı özdeşleştirmeye çalışmıştır.

Resim 15: Marc Chagall, Beyaz Çarmıh, 1938, Tuval üzerine yağlıboya, 154*140 cm, Art Institute of Chicago, Amerika Birleşik Devletleri

Kaynak: <http://www.solakkedi.com/resim%20okumalari/035.html>

Marc Chagall Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı dönemleri arasında yaşamıştır. Birinci Dünya Savaşı 1914'te başladığında, Chagall ve eşi Bella Rusya'da Vitebsk köyündeydi. 1917 Ekim Devrimi olduğu zamanlarda da resim yapmaya devam etmiştir. Chagall bu dönemlerde yaptığı resimlerde durgun resmedilmiş doğa, düz manzaralar ve Vitebsk halkı yer almıştır. Yaşadığı olayları eserlerine de yansıtmıştır. Aşkın ve özgürlüğün esin kaynağı olduğu ve sanat tarzını belirleyen hayali öğeler bu dönemde tablolarında yoktur. Chagall, Savaş adlı eserinde yukarıda ortada duran figürler eşi Bella ve kızı İda'yı resmetmiştir. Eserdeki bazı evler ters dönmüştür. Bu ters dönen evler o dönemde ki kargaşayı anlatmaktadır.

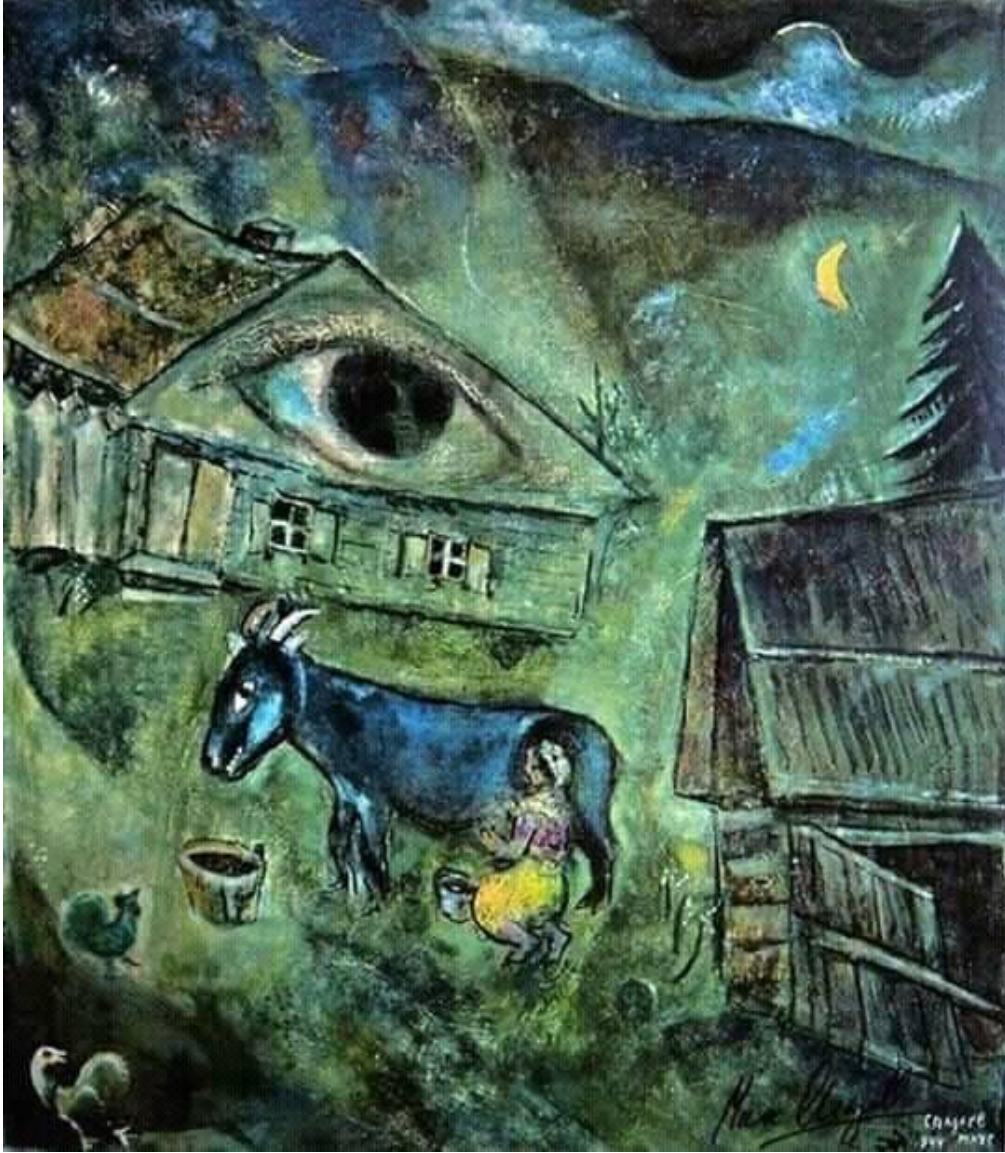
Resim 16: Marc Chagall, Savaş, 1943, Tuval üzerine yağlıboya, 105*76 cm, Musee National d'Art Moderne, Paris

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/64668944628067744/?lp=true>

Marc Chagall eserlerinde “İnek” ve tek “Göz” simgesini sıklıkla kullanmıştır. Yeşil Gözlü Ev adlı eserinde karşımıza çıkan göz ilahi yüceliği temsil eden sembolik bir simgedir. Resmin ortasındaki inek figürü kutsal imgeler arasında başta gelmektedir. Chagall eserinde inek figürünün yanında süt sağan bir kadın tasvir etmiştir.

Resim 17: Marc Chagall, Yeşil Gözlü Ev, 1944, Tuval üzerine yağlıboya, 58*51cm, İda Chagall Koleksiyonu

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/543950461239063562/>

Chagall'ın çok üzerinde durulmayan bir özelliği İncil'e olan merakıdır. 2. Dünya Savaşı sırasında meydana getirdiği çalışmalarında İsa'nın çarşıya geriliş sahnesini adeta yeniden diriltir. Sanatçı için İsa'nın çektiği acılar Yahudilerin toplama kamplarında çektiği acılarla birdir. Bu sebeple İsa aynı zamanda Chagall için Yahudi'dir. "The Fall of the Angel" (1922-44) adlı tablosu o döneme ait bir eserdir.

Bakıldığında seyirciyi karanlık dolu, her şeyin tepe taslak olduğu, değerini kaybettiği, acı dolu bir dünyaya sürükleyen bir yapıttır. Ölümü çağrıştıran kırmızı renkli bir melek ters dönmüş bir vaziyette sanki dengesini kaybetmiş bir şekilde yere düşmektedir. Sağ tarafta acının sembolü olan çarşıya gerilmiş İsa, meleğin kanatlarına tutunmaya çalışmış anne ve çocuk, alt tarafta sahipsiz, tellerine dokunulmayan bir keman, sol üst köşede kemanından ayrı düşmüş bir kemancı ve sol alt köşede bir at figürü yer alır. En solda ise yaşlı Yahudi bir adam elindeki Tevrat metnini kaçırmış vaziyette yer almaktadır. Karşımızda yer alan sahne aslında Chagall'ın anlamını

yitirmiş, hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığı o parçalanmış hayal dünyasıdır. İşte savaşın yol açtığı acılar sanatçı tarafından bu şekilde tasvir edilmiştir (Altınok, 2015: 60). Seyahat etmeyi çok seven sanatçı, 1930'larda Filistin, Hollanda, İtalya, İspanya ve Polonya gibi ülkelere yolculuklar gerçekleştirir. 2. Dünya Savaşı'na geldiğinde ise ressam Nazi Soykırımından kaçmak üzere Amerika'ya gider ve 1948'e kadar orada kalır. 1942 yılında koreograf Leonid Massine'nin New York'ta "Aleko" adlı bale oyununun sahne dekoru ve kostüm tasarımı için görevlendirilir. Sanatçı bu vesileyle Meksika'ya da bir seyahat düzenler. Orada gördüğü koloni öncesi döneme ait primitif tarzda işlenmiş duvar resimleri ve seramik objeler onu çok etkiler. 1944 yılında hayat arkadaşı Bella'yı kaybeder. Daha sonra bir daha taşınmamak üzere Paris'e tekrar yerleşir. Orada kaldığı süre boyunca değişik Avrupa ülkelerinde sergiler açar. 1951 yılında onun için çok anlamlı olan İsrail seyahatini gerçekleştirir. Bundan bir yıl sonra Vava Brodsky ile ikinci evliliğini yapar. Hayatının geri kalan yıllarında dünyanın farklı yerlerinden projeler alır. Paris Opera binasının tavanı, Kudüs Haddassah Üniversitesi Sinagogu'nun vitrayları bunlardan iki tanesidir yalnızca. Birçok konser ve tiyatro oyununa ev sahipliği yapan New York Metropolitan Opera binası için yaptığı "The Triumph of Muzic" adlı duvar resmi 1966 yılında aldığı diğer bir projedir. Bu duvar resminin guaş ve tempera tekniği ile karton üzerine yapılmış ön çalışması gene Plazzo Reale'de geçtiğimiz eylül ve şubat aylarında seyirciyle buluşmuştur. Rus sanatçı 28 Mart 1985 tarihinde Saint Paul de Vence'de hayata veda etmiştir (Altınok, 2015: 60-61).

Resim 18: Marc Chagall, Düşen Melek, 1947, Tuval Üzerine Yağlıboya, 148*189 cm, Private Collection, Kunstmuseum Basle

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/64246732156038055/>

2.3.2. Marc Chagall'ın Aşk Temalı Eserleri

Marc Chagall hayatı boyunca onun kalbinde iz bırakmış olan eşi Bella'yı konu alan birçok eser yapmıştır. Ona karşı olan duygularını iç dünyasında masalsi bir anlatımla tasvir etmiştir. Tıpkı düşler dünyasında ki gibi ayakları yerden kesilen, uçan aşıklar olarak kendini ve eşini resmetmiştir. Yaşamı boyunca onda iz bırakan her türlü duyguyu tablolarına kendi hayalinde düşlediği gibi yansıtmıştır. Aşkın en güzel şekilde somut hale geldiği Chagall'ın tabloları, hayal gücünün sınırlarını zorlayan bir tarzda karşımıza çıkmaktadır. Yaşamı boyunca tabloların ilham kaynağı eşi Bella Rosenfeld olmuştur. Tablolarının ilham kaynağı olan Bella aynı zamanda Chagall'ın biyografisini yazmasını sağlamıştır.

Kudüs İsrail Müzesi'nin zengin koleksiyonundan bir araya getirilen tüm baskı, desen ve resimler Chagall ile bütünleşen başlıklar altında, aynı zamanda bizler için sanatçının illüstratif çizimleri "Chagall ve Sevgililer" temasının ötesinde sanatçının eşine sevgisine tarif ettiği diğer çalışmaları 1944 yılında ani bir şekilde hayatını kaybeden Bella, Chagall'ın kısacık ömründe yazdığı iki kitapta saklıdır. Eşinin resimlendirdiği bu kitaplar tıpkı kızları Ida gibi aşklarının sonsuz tariflerindedir: "Yanan Işıklar" ve "İlk Karşılaşma" Chagall ve Bella, evliliklerinin ardından, önce 1922'de Paris'e sonra 1931'de Filistin'e ve daha sonra 1935'te Vilna'ya (Litvanya) yolculuk etmişlerdir. Bu yolculukları sırasında Bella'nın Filistin'de Yahudi yaşamının canlanması ve Vilna'da karşılaştığı Yahudi düşmanlığı, doğduğu kent Vitebsk'e büyük bir özlem duymasına neden olur. Bu özlemle Bella ana dili Yidiş'le anılarını yazmaya başlar. Böylece Bella Chagall yazın hayatına adım atmış olur (Uçar, 2010: 16-17).

1945'te, New York'ta yayımlanan "Yanan Işıklar", Bella'nın çocukluk anılarını, Yahudi şenlik ve bayramları eşliğinde anlatır. Kitabın ismi ise Bella'nın çocukluğunda bayramlar sırasında yakılan şenlik mumlarının ışıklarından gelir. Bu nedenle olacak ki kitap resimlerinde Chagall'ın sıklıkla mum metaforunu kullandığı görülür. Chagall, bu çizimleri, Bella "Yanan Işıkları" yazarken yapmıştır. Eşine ise öyle hayrandır ki kitabın 1947 basımına yazdığı önsözde, Bella'nın sözcüklerini "bir tuval üzerindeki renk katmanlarına benzetmiştir. Aslında "Yanan Işıklar" birbirine aşık Marc ve Bella çiftinin birlikte yaptığı kocaman bir resmidir (Uçar, 2010: 18).

Bella, ikinci kitabı "İlk Karşılaşma"da, Chagall'la ilk tanışmalarını ve aralarında doğan aşkı anlatır. Dolayısıyla Chagall da bu kitapla beraber bir anlamda bu aşkı resimlerine fırsatı bulur. Kitap, "İlk Karşılaşmalar" ve "Not Defterimden" olmak üzere iki bölümden oluşur. "İlk Karşılaşma", Bella'nın gelecekteki eşi Marc Chagall'la aşklarını konu ederken; "Not Defterimden", "Yanan Işıklar" çizgisini sürdürmekte ve Bella'nın Vitebsk'teki çocukluk ve günlük yaşamını anlatmaktadır (Uçar, 2010: 18).

Sanatçının resimlediği kitaplar ise sadece eşine ait değildir. 1930 yılında Ambriose Vollard'ın sipariş ettiği Kutsal Kitap, Nikolay Gogol'un Ölü Canlar'ı ve Jean de la Fontaine'in La Fontaine Masalları sergiye konu olan ve Chagall ilk akla getiren eserlerdir (Uçar, 2010: 18).

46 yağlı boya, 150 guaş boya, 229 desen, 27 dekor maketi ve opera kostümü, aralarında görkemli bir İncil ve aynı görkemde bir "La Fontaine Masalları" bulunan 11 resimlenmiş kitap... (Avcı, 1988: 33).

Chagall 1930 yılında Kutsal Kitap İllüstrasyonları" üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalar Vollard'ın ölümü ve II. Dünya Savaşının ardından 1956 yılında tamamlanabilmiştir. Çalışmalarındaki çizimleri ikonografi geleneksel ve kalıplardan uzak bağımsızdır. Naif ve

alışılmışın ötesinde bir kurgulama ile resimlerini yapmıştır. Chagall resimlerini yaparken Yahudi geleneklerine rastlayabildiğimiz detaylar vermektedir. Chagall'ın geleneklerine bağlılığı birçok yapıtında hissedilmektedir. Chagall kutsal kitaba olan sevgisi ve bağlılığını şu sözleri ile anlatmıştır.

Öyle ki Kutsal Kitap'a olan sevgisini şöyle özetler: “Çocukluğumdan başlayarak, Kutsal Kitap'a büyüme kapıldım. Kutsal Kitap'ı hep bütün zamanların en büyük şiir kaynağı olarak görmüşümdür. O zamandan beri, onun yaşamda ve sanatta yansımını aradım. Kutsal Kitap, doğadan bir yankı gibidir ve benim aktarmaya çalıştığım giz de budur. “Kısacası Chagall, kapıldığı o büyüğü anlatabilmek ve Kutsal Kitap'ın sunduğu gizi de paylaşabilmek istemiştir (Uçar, 2010: 18).

Chagall, 1927 yılında aldığı spariş üzerine 17. Yüzyılın ünlü Fransız şairi Jean de la Fontaine'in “Masallar”ı için 100 renkli guvaş çalışması yapmıştır. Bu fabllar Chagall'ın renkli hayal dünyası ile hayat bulmuştur. Bu öyküleri Chagall'ın desenleri ile gördüğümüzde daha keyifli bir hale gelmektedir. Chagall, öyküleri kendine ait tarzı ile özgün çizgilerle betimlemiştir. Kullandığı renkler dönemin yayıncılık olanaklarıyla yansıtılamayacak kadar karmaşık olması üzerine guvaş çalışmalarına bağlı kalarak siyah beyaz aside yedirme baskılar yapmaya başlamıştır. Sonrasında ise bu çalışmalarını suluboya ile renklendirmeye karar vermiştir. Toplam 200 setlik basımdan 85'ni elle renklendirmiştir. “Masallar” 1930 yılında da yayımlanmıştır. Chagall'ın resimlediği bir diğer eser ise Nikolay Gogol'un “Ölü Canlar” romanı olmuştur. 1923 ve 1927 yılları arasında olan 96 adet aside yedirme baskıdan eserler yapmıştır. 1948 yılında Teriade tarafından eserler yayınlanmıştır. Chagall'ın yapmış olduğu karakterler romandaki betimlemelere uygun olarak, gerçek yaşamdaki kişilerden biraz daha abartılı şekilde yapılmıştır. Chagall ve Gogol'un ortak yanı ise ikisi de eserlerini yaparken yurt özlemi çekerken yapmıştır. Chagall “Ölü Canlar” üzerinde çalışırken Rusya'da değildir.

Chagall 1921 ve 1922 yılları arasında yazdığı “Yaşamım” adlı kitabını otuz beş yaşında Moskova'da yazmıştır. Chagall'ın yazdığı bu kitap doğduğu şehri olan Vitebsk'teki Yahudi-Rus kökleri ve 20. Yüzyılın başlarında ki Paris avangardıyla ilk sanatsal karşılaşmaları üzerine bir irdeleme niteliğinde olmuştur. Chagall biyografisini anlattığı kitabındaki desenleri ile onu daha iyi anlama imkanı sağlamıştır. Doğduğu şehir olan Vitebsk'e bağlılığını, evi, anne ve babası, sanatına hayat veren tüm izler bulunmaktadır. Desenlerindeki naif çizgiler izleyiciyi sanatçının geçmişine götürmüştür. 1932 yılında “Yaşamım” adlı kitabı eşi Bella'nın Fransızca çevirisi ile yayımlanmıştır. Chagall'ın desenleri onun çocukluğundan ve hayatından bilgiler verirken anılarını özlemle anlatmaktadır.

Chagall portrelerini çizmek üstüne şunları söylemiştir: “Yakınlarım, birkaç kez aynanın karşısında yakaladılar beni. Doğruyu söylemek gerekirse, kendime bakıyor ve bir gün kendi portremi çizmek istersem, ne gibi güçlüklerle karşılaşırım, onu düşünüyordum. Gene de, bütün bunlarda bir parça hayranlık da vardı- neden olmasın? İtiraf ediyorum: Gerek olmamasına

karşın; hiç duraksamadan gözlerimi biraz koyulaştırıp, dudaklarımı hafiften kırmızılaştırmışumdır.”(Uçar, 2010: 20).

“Siyah Eldivenli Nişanlım” eseriyle henüz resmi nişanlanma olmadan, kalben nişanlandığını sanat dünyasına ilan eder. Karşılaştığı anda aşık olan sanatçının doğuştan gelen soyut aşk yeteneği, Bella ile öznesine kavuşur. Bella ile kadın kavramı, Chagall resimlerinde idolden ikonografiye, tüm safhalarıyla karşılık bulur (Arıcan, 2009: 73).

Chagall’ın sürrealistlerle arasındaki mesafe aşk ve cinsellik kavramlarına yaklaşımına da yansır. Sürrealizmde aşk ve cinsellik, acılı bilinçaltının önemli bir araştırma konusu olarak ele alınır. Oysa Chagall, her iki kavrama da bir gerçeklik olgusu olarak, bilinçle sahiplenir. Chagall’ın bu kavramlara bakışı, “Nişanlım” ve “Beyazlı Bella” resimlerinin karşılaştırmasında açıkça izlenebilir. “Nişanlım” resmi 1912 yılında Paris’te İlkbahar Salonu’nda sergilendiğinde, müstehcen olarak yorumlanır. Çıplaklığın olmadığı, ama taşıdığı imalarla kapalı kapılar ardında yaşanabilecek bir gerçeklik, odanın dışına çıkartılmaktadır. Pek çok resimde değişik bağlamlarda izlediği gibi, Chagall’de “öteki” kavramının belirişi, ötekiyle bütünleşmek yönündedir. Öküz maskesinin altında, mutlu görünen erkek imgesiyle Chagall, kadın kimliğinin özgürleşme sürecini desteklemekte; eşitlik kavramını yalnız ırk ya da statüler arasında değil, cinsler arası bir tema olarak da göstermektedir (Arıcan, 2009: 75-76).

Marc Chagall Nişanlım adlı tablosunda eşi Bella’yı nişanlısı olarak tasvir etmiştir. Tek tanrılı din mitolojileri ağırlığı erkek kahramanlara verse de aşkın ve nefretin odağı, doğum mucizesiyle hayatın sırrı, korku ve merak duygusunun kaynağı olarak kadın, sanatın merkezindedir. Bu karşıt kavram çiftleri, aşk ve cinsellik olgularına temellenir. (Arıcan, 2009: 76). Chagall “Nişanlım” resminde cinselliği gündelik, doğal bir gerçek olarak, samimi bir kişisellikte yorumlar. Ancak aşk kavramını, kadın motifinin doğum, evlilik, yücelme, annelik gibi, daha karmaşık ve evrensel düzeyleriyle ilişkilendirerek değerlendirir (Arıcan, 2009: 76).

Resim 19: Marc Chagall, Siyah Eldivenli Nişanlım, 1909, Tuval Üzerine Yağlıboya, Kunstmuseum Basle

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/465137467739367655/>

Marc Chagall'ın Kadınıma İthaf tablosu sembol ve imgeler içermektedir. Azat edilmiş nefsaniliğin patlaması içinde zalim, hiddetli, saldırgan tablo, doğanın kuvvetlerine, neşeli ve kontrolsüz parlamaya bir milli şarkı anlamı vermektedir. Şiddetli titreşimlerle çalkalanmış renk, bu panik dolu övgüye lirizm aksarıyla katılmaktadır (Negri, 1964: 18). Tablo geometrik formlar ve sıcak renklerle betimlenmiştir.

Resim 20: Marc Chagall, Kadınıma İthaf, 1911, 114,5 cm, Kunst Müzesi, Bern

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/584060645401732919/>

Chagall Köyün Üstünde tablosunda kendisi ve çok sevdiği eşi Bella'yı kentin üzerinde ayakları yerden kesilmiş bir şekilde tasvir etmiştir. Tabloda hayal ile gerçeğin karıştığı, figürlerin bilinçli deforme edilişi ve herhangi bir mekana ve zemine ayak basmadan havada uçmaları ve yan ya da ters biçimde boşlukta asılmış gibi duruşları Chagall'ın sanatında dikkat çeken özellikler olmuştur.

Köyün Üstünde (1914-18) adlı eserde de, benzer bir mutluluktan uçma duygusu verilmektedir. Bella ve Chagall, evlerini ve bahçelerini seçebildiğimiz bir kasabanın üzerinde uçmaktadırlar. Çift, bir bütün halini almıştır. Her ikisinin de birer kolu vardır ve bedenleri birleşmiştir. Yahudi öğretisinde, evlilik Tanrı'nın insanoğluna hediyesidir. Cinsellik, ortak yaşamın değerli bir parçasıdır. Dolayısıyla, Chagall'ın eşiyle kendisini bir bütün olarak algılaması ve yansıtması yanlış algılanmayacaktır (Almelek, İşman, 2008: 116).

Resim 21: Marc Chagall, Köyün Üstünde, 1914-18, State Tretiakov Gallery, Moskova

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/241998179946464873/>

1914'de Walden, Berlin'de Chagall'ın ilk kişisel sergisini açar. Sergi sonrası Almanya'dan ülkesine geçen sanatçı, I. Dünya savaşının başlamasıyla Paris'e dönemez (Arıcan, 2009: 76).

Bu yılların en mutlu olayı, 1915'te Bella'sıyla evliliği ve bir yıl sonra kızları İda'nın doğumudur. Chagall'ın ne kadar mutlu olduğu, "Doğum Günü" resminde bir albümlük fotoğrafın yansıtılabileceği yoğunlukta görselleşmektedir. Her şeyin kokusu duyulan çiçek motifleriyle bezendiği minik yuvada. Chagall karısına kutlama öpücüğü vermektedir. Uçmak, düşlerde, masallarda resimlerde ve bir de zihinde gerçekleşen boyutuyla, Chagall'de portreleşmektedir (Arıcan, 2009: 76).

Chagall'ın 28 yaşında yapmış olduğu doğum günü tablosu çok sevdiği eşi Bella için yapmıştır. Chagall Bella ile evlenmeden birkaç hafta önce yaptığı bu eserin esin kaynağı, genç kadının doğum gününde yazdığı bir yazıdır. Doğum gününde Chagall'dan çiçek alan Bella'nın mutluluğunu anlattığı yazıdan çok etkilenen ressam, ona çiçek değil; dudakları aracılığıyla kalbini

verdiğini ifade etmiştir. Chagall çok aşık olduğu eşine sevgisini belli etmek için doğum günü tablosu yapmıştır.

Sanatçının o dönemde en çok işlediği konular arasında aşkın yanı sıra annelik, din ve mitoloji de yer alır. Ressamın 1915 yılında yaptığı “ Birthday” adlı tablosu, önemli bir eserdir. Bu değerli çalışma geçtiğimiz eylül ve şubat ayları arasında Milano’da bulunan Palazzo Reale Müzesi’ndeki sanatçıya ait “Una Retrospektiva” adlı sergide yer almıştır. Tablodaki kadın figürü Chagall’ın 1908’de St Petersburg’da tanıştığı eşi Bella Rosenfeld’dir. Ressam, bu eserde seyirciyi çok özel bir ana davet eder. Chagall uçarak ansızın eşinin arkasında ona usulca yaklaşır ve dudagina bir öpücük kondurur. Bu sahne insanın içini aşkla yeni umutlarla dolduran bir enerjiye sahiptir. Tıpkı diğer birçok tuvalinde olduğu gibi burada da perspektifin, oranların, gerçekliğin ve hatta yerçekimi kanununun bile önemi yoktur. Aksine önemli olan duygulardır (Altınok, 2015: 59).

Tabloda, elinde erkekten aldığı bir demet çiçeği tutan Bella’nın bedeni, sanki odanın dışında bir yerde, bir rüyada süzülüyormuş gibi duruyor. Genç kadının ayakları yerden kesilmiş, bedeni odanın içerisinde yüzer gibi dururken Chagall ise başını fizik kurallarının dışında kalacak biçimde döndürerek sevdiği kadına öpücük veriyor. Tutkulu bir erkeğin kadınına yapmış olduğu bu tablo aşkı anlatıyor. Tablo Amerika’da Modern Sanatlar Müzesi’nde sergileniyor.

Resim 22: Marc Chagall, Doğum Günü, 1915, 80.6*99.7 cm, Tuval Üzerine Yağlıboya, (Museum of Modern Art)

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/241998179946464876/>

Chagall, Bella'ya olan aşkını Yürüyüş adlı eserde de ifade etmiştir. Chagall yeşil bir kent ve bahçede ayakta durmaktadır; elini tuttuğu Bella ise gökyüzünde uçmaktadır. Yere serilmiş olan örtünün üzerinde, bir şarap kadehi ve sürahisi dikkat çekmektedir. Sanatçı, bu resimde karikatür öğeleri kullanmış ve yüzünü abartılı çizgilerle betimlemiştir. Chagall'ın elinde tuttuğu küçük kuş, Maurice Maeterlink'in (1862-1949) yazdığı Mavi Kuş (1908) adlı oyuna gönderme yapıyor olabilir. Bu oyunda, bir kız ve bir oğlan çocuğu, gönüllerinin arzusunu uzaklardaki yolculuklarında değil, sade evlerine dönüşlerinde bulurlar. Chagall'ın bir dönem çalıştığı Moskova Sanat Tiyatrosu'nun repertuarından yer alan bu oyun aynı zamanda Bella'nın Rus oyuncu, yönetmen ve Moskova Sanat Tiyatrosu'nun kurucusu Konstantin Sergeyevich Stanislavski (1863-1938) ile olan bağlantısının da simgesel olabilir. Oyuncu olmayı arzu eden Bella, öğrenciyken Stanislavski'nin derslerine girmiştir (Almelek, İşman, 2008: 116-117).

Marc Chagall Yürüyüş adlı eseri eşi Bella ile olan aşklarını yansıtmaktadır. Eserde yeşil alanın üzerinde olan Chagall ve gökyüzünde uçan Bella figürü yer almaktadır. Vitebsk kenti üzerinde olan figürlerin yanında şarap kadehi Yahudi kültüründe bayram sofralarının önemli ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

1917 tarihli, Bella ve Marc Şarap Kadehiyle adlı resminde, Bella'nın beyaz bir giysi içinde olması, bir düğün sahnesinin canlandırıldığını düşündürülebilir. Bella, beyaz bir yelpaze tutmaktadır. Bella'nın sırtına çıkmış olarak betimlenen Chagall'ın elinde ise bir kadeh kırmızı şarap vardır. Yürüyüş adlı resminde de karşımıza çıkan şarap imgesi, Yahudi dininde özel bir içkilidir ve bayram sofralarının önemli bir ögesidir. Yeşilliğin üzerinde duran çiftin arkasında, bir kent görünümü yer almaktadır. Güneşin güçlü bir sarı ile parladığı gökyüzünde, Chagall'ın hemen yanı başında bir melek uçmaktadır (Almelek, İşman, 2008: 118).

Resim 23: Marc Chagall, Yürüyüş, 1917-18, The State Russian Museum, St. Petersburg

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/503418064592735213/>

Marc Chagall, 1917'de yapmış olduğu Beyaz Yakalı Bella tablosunda çok sevdiği karısı Bella'yı etkileyici bir biçimde resmetmiştir. Eserde aşağıdaki kısma ise kendisi ve kızı İda'yı resmetmiştir. Hayal ile gerçeğin karıştığı ortamlar, figürlerin bilinçli olarak deforme edilişı Chagall'ın sanatının dikkat çeken özelliklerinden olmuştur.

Resim 24: Marc Chagall, Beyaz Yakalı Bella, 1917, 149*72 cm, Saint Petersburg, Russian Federation

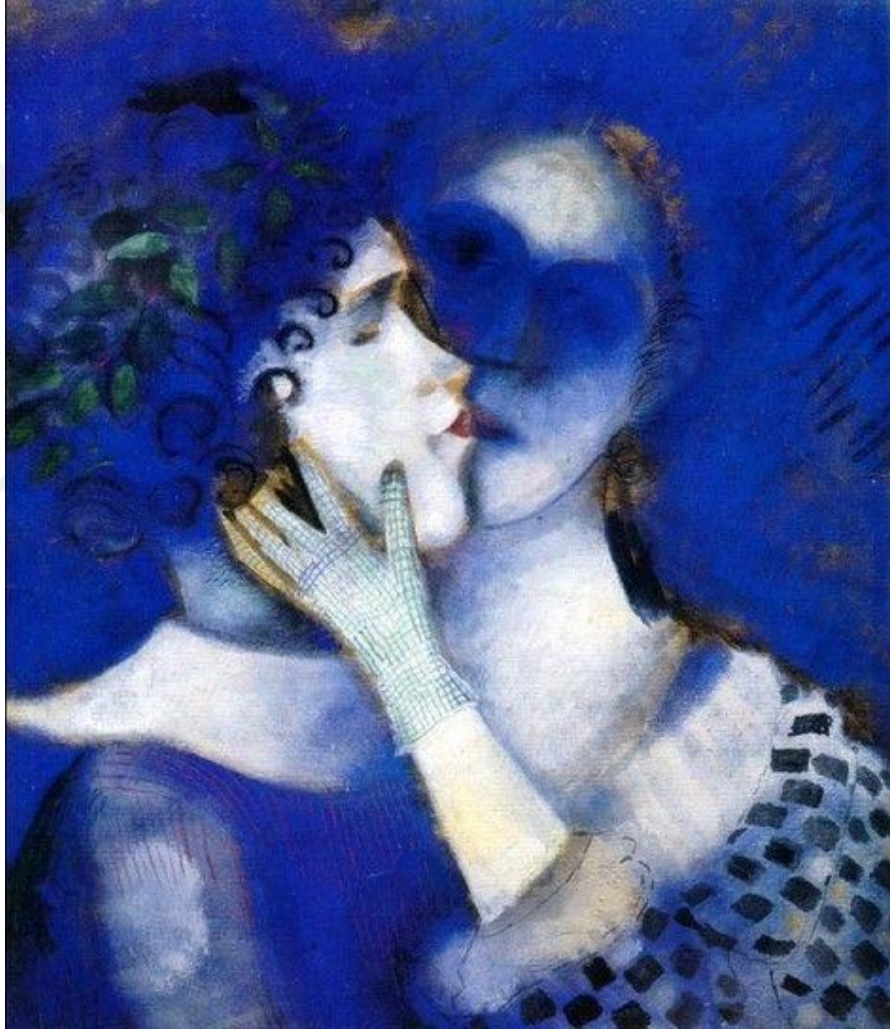
Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/521010250613627833/?lp=true>

Marc Chagall, Mavi Aşıklar eserinde kendisi ve Bella'yı resmetmiştir. Eserde kendisin ve Bella'yı Columbine ve Harlequin olarak resmetmiştir. Bu karakterler ise 17. Yüzyılda Paris'te

İtalyan tiyatro topluluklarının sergilendiği doğaçlamanın ön planda olduğu Comedia Dell' Arte'ye aittir. Oyunda olan karakterler birbirlerine aşıktır. Eserde Chagall iki yüzün dudaklarını birleştirmiştir. Dudakları birleşen figürlerin aldığı formu kalp şeklide yapmıştır.

Chagall, 1914 ve 1917 yılları arasında, Aşıklar serisini yapmıştır. Mavi aşıklar (1914) adlı resminde, yüzünü izleyiciye çevirmiş olan Bella, profilden görebildiğimiz Chagall'ı yanağından öpmektedir. Çift, Harlequin ve Colombine'i yansıtmaktadır. Bella eldivenli eliyle, kıvrıkcık saçları arasında yapraktan bir tacı seçebileceğimiz Chagall'ı öpmek için kendine doğru çevirmektedir (Almelek, İşman, 2008: 119).

Resim 25: Marc Chagall, Mavi Aşıklar, 1914, Özel Koleksiyon

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/387591111673791760/>

Pembe Aşıklar (1916), Bella'yı profilden göstermektedir. Chagall'ın varlığını, Bella'ya sarılmış çocuksu ellerinden ve kıvrıkcık saçlarından anlayabiliriz. Chagall'ın resimlerinde, duygularını yoğun bir şekilde yaşayan ve belki de aşktan gözleri kör olan aşıkların tutkularını eller ve gözler anlatır (Almelek, İşman, 2008: 119).

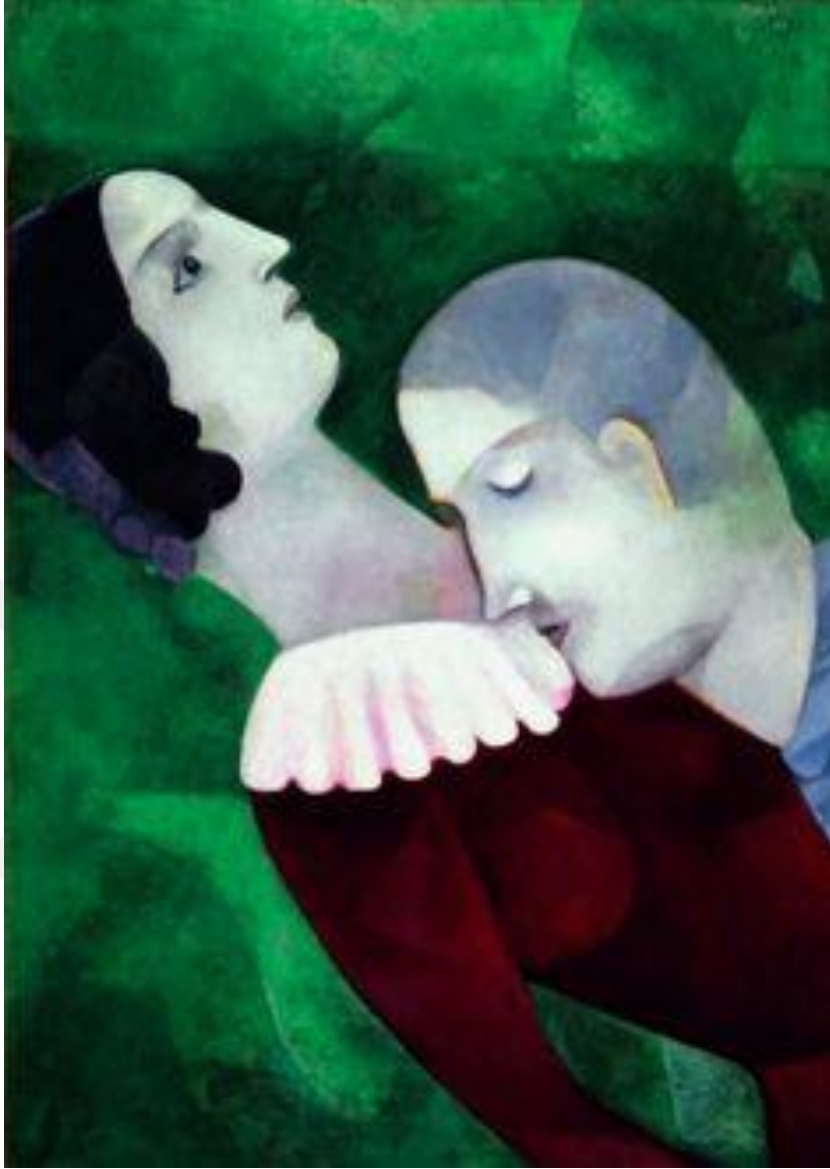
Resim 26: Marc Chagall, Pembe Aşıklar, 1916, Özel Koleksiyon

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/115686284148006727/>

Yeşil Aşıklar(1917), Bella'yı resmin dışında bir nesnenin ya da insanın üzerine odaklanırken gösterir. Chagall ise, Bella'nın boynunu öpmektedir. Chagall'ın kesilmiş saçları, bu resimdeki çiftin Samson ve Delilah olduğunu düşündürebilir (Almelek, İşman, 2008: 119).

Resim 27: Marc Chagall, Yeşil Aşıklar, 1917, Musee National d'Art Moderne, Paris

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/107242034856221002/>

Marc Chagall Şarap Bardağıyla Çift Portre adlı tablosunda eşi Bella'nın omuzları üzerinde kendini resmetmiştir. Chagall'ın elinde şarap kadehi ve Bella'nın elinde yelpaze yer almaktadır. Eserde figürlerin yüzlerinde ki gülümseme mutluluklarını anlatılmaktadır.

Eser, Chagall'ın genç karısı Bella'ya beslediği aşkı belirtmek için yaptığı ünlü tablolar serisine dahildir. Taze, canlı kompozisyonda Marc, karısının omuzları üzerindedir. Her ikisi de geleceğe doğru güler bakarak sevinç içinde beraber içmektedirler (Negri, 1964: 18).

Resim 28: Marc Chagall, Şarap Bardağıyla Çift Portre, 1917, 233*136 cm, Çağdaş Sanat Müzesi, Paris

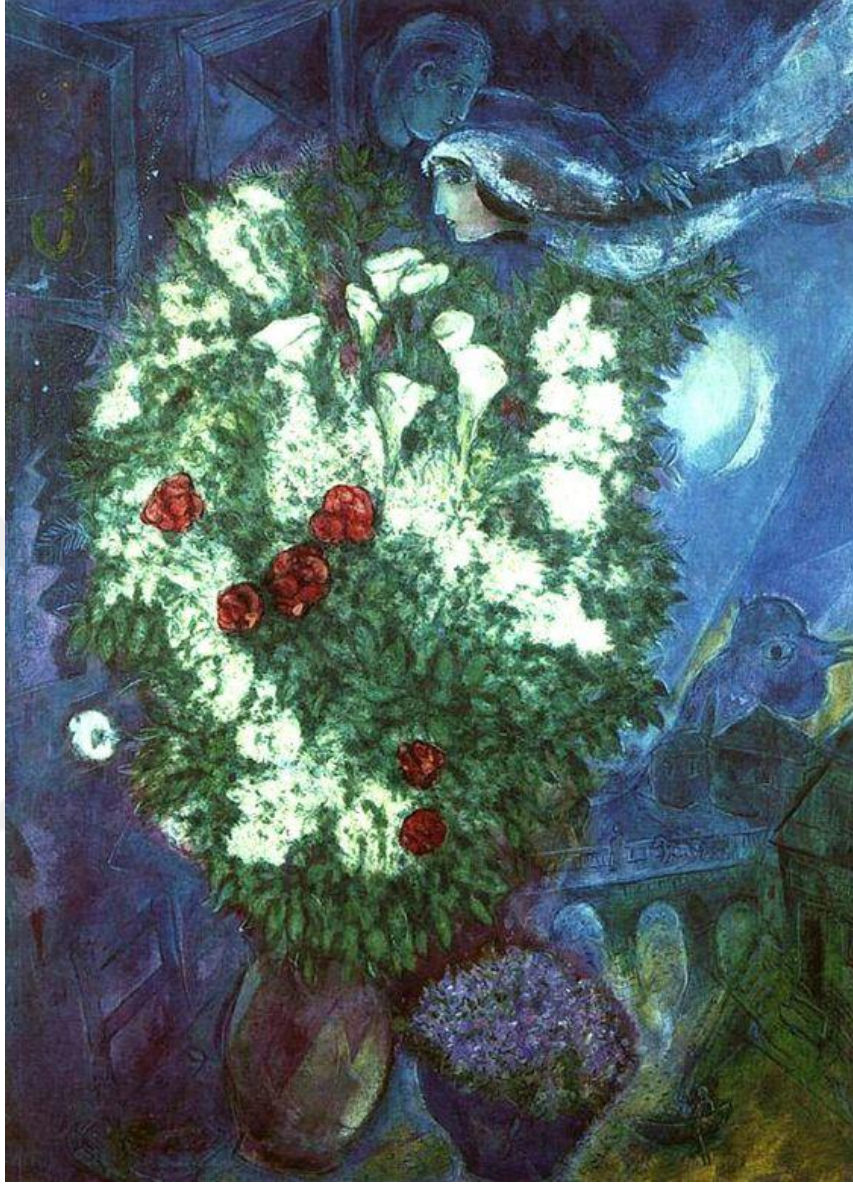

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/390405861421000195/>

Marc Chagall Sevgililerin Çiçek Buketi adlı tablosunda kendisi ve Bella'yı resmetmiştir. Eserin orta kısmında kocaman beyaz renklere oluşan çiçek buketi ve arasında kırmızı çiçekler yer almaktadır. Gece vakti olan eserde aşıklar Vitebsk kenti üzerinde ayakları yerden kesilmiş şekilde betimlenmiştir.

Masal renklerinin içine dalmış sevgililerin aşk sahnesi, lirik bir şekilde bitirilmiş bu eserin ince dokusunu oluşturmaktadır. Sanatçının 1930 yıllarına doğru Fransa'nın sakin ikliminde gerçekleştirdiği yeni heyecanlarla canlandırılmış ve yenileştirilmiş eski motiflerden oluşmuş eski eserlerden biridir (Negri, 1964: 18).

Resim 29: Marc Chagall, Sevgililerin Çiçek Buketi, 1926, 92*73cm, Özel bir koleksiyon, Venedik

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/137993176056088990/>

Marc Chagall'ın Akrobat adlı eserinde gökyüzünden ortadaki figüre uzanarak bakan biri yer almaktadır. Eserde kırmızı renkler yoğun olarak ortadaki figürde kullanılmıştır. Ortadaki figürün arkasında Chagall'ın Vitebsk evleri tasvir edilmiştir.

Resim 30: Marc Chagall, Akrobat, 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 65*32 cm, Musee, Centre Georges Pompidou, Paris

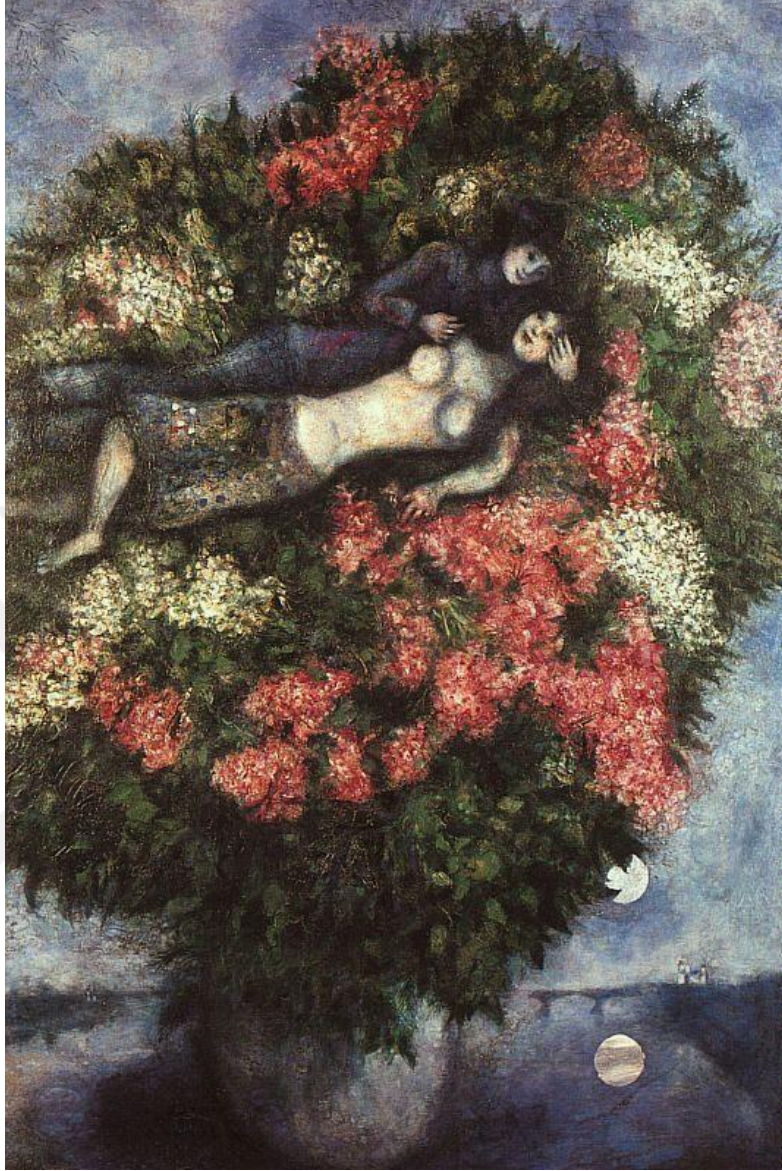

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/245164773434661611/>

Marc Chagall'ın 'Leylaklar Arasında Aşıklar' eserinde çiçek demetinin ortasında kadın ve erkek figürü yer almaktadır. Erkek figürü kadının saçlarını okşamaktadır. Eserde iki figür aşkı çiçeklerin arasında gece vakti yaşamaktadır.

Chagall, pek çok resminde, birbirlerine sarılmış bir çift kadın ve erkeği betimlemiştir. 'Leylaklar Arasında Aşıklar' (1930) adlı eserinde de, yan yana uzanmış bir çift yer almaktadır. Erkek, sevgiyle kadının saçlarını okşamaktadır. Erkek ve kadın, kocaman bir çiçek buketinin içinde kaybolmuş gibidirler. Zamanın ötesinde, her şeyden soyutlanmış bir şekilde, çiçeklerin koruyucu çemberi içinde yaşadıkları yoğun duygulara, gökyüzündeki ay tanıklık etmektedir (Almelek, İşman, 2008: 121).

Resim 31: Marc Chagall, Leylaklar Arasında Aşıklar, 1930, Özel Koleksiyon

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/376121006374449246/>

Marc Chagall Karıma adlı tablosunda eşi Vava'yı resmetmiştir. Eserin arkasında Chagall'ın geleneksel olarak kullandığı semboller yer almaktadır. Hayatı boyunca onu derinden etkilemiş sembolleri bu tabloda bir araya toplamıştır. 1933'te yapmış olduğu tabloyu Amerika'da tekrar düzenleyerek derin duygular katmıştır.

1944 yılında eşi Bella'yı kaybeden Chagall, aylarca çalışmamıştır. Chagall, 1966 yılına tarihlenen Vava adlı resminde 1952 yılında evlendiği Valentina (Vava) Brodsky'i betimlemiştir. Bir sandalyede oturan Vava'nın kucağına yerleştirdiği aşık çift, belki de Vava'nın kocasının duygularının samimiyeti ile ilgili olası şüphelerini yok etmek içindir. Arka planda ise, Chagall'ın geleneksel repertuarından imgeler göze çarpmaktadır: Eyfel Kulesi, hayvan başı, bir köy sokağı... Tüm bu öğeler bir arada, Chagall'ın atölyesini oluşturmakta, dolayısıyla Vava'nın

ilhan perisi olarak sanatçının resimleri üzerindeki etkisini ifade etmektedir (Almelek, İşman, 2008: 122).

Bu eseri ilk kez 1933'de yapan Chagall, on bir yıl sonra Amerika'da tabloyu tekrar ele alarak esere daha derin bir anlam vermiştir. Kompozisyonun önceleri birbirinden netlikle ayrılan çeşitli elementleri hayallerin dibe batırıldığı yumuşak bir renk yayılımı içinde erimişlerdir (Negri, 1964: 18).

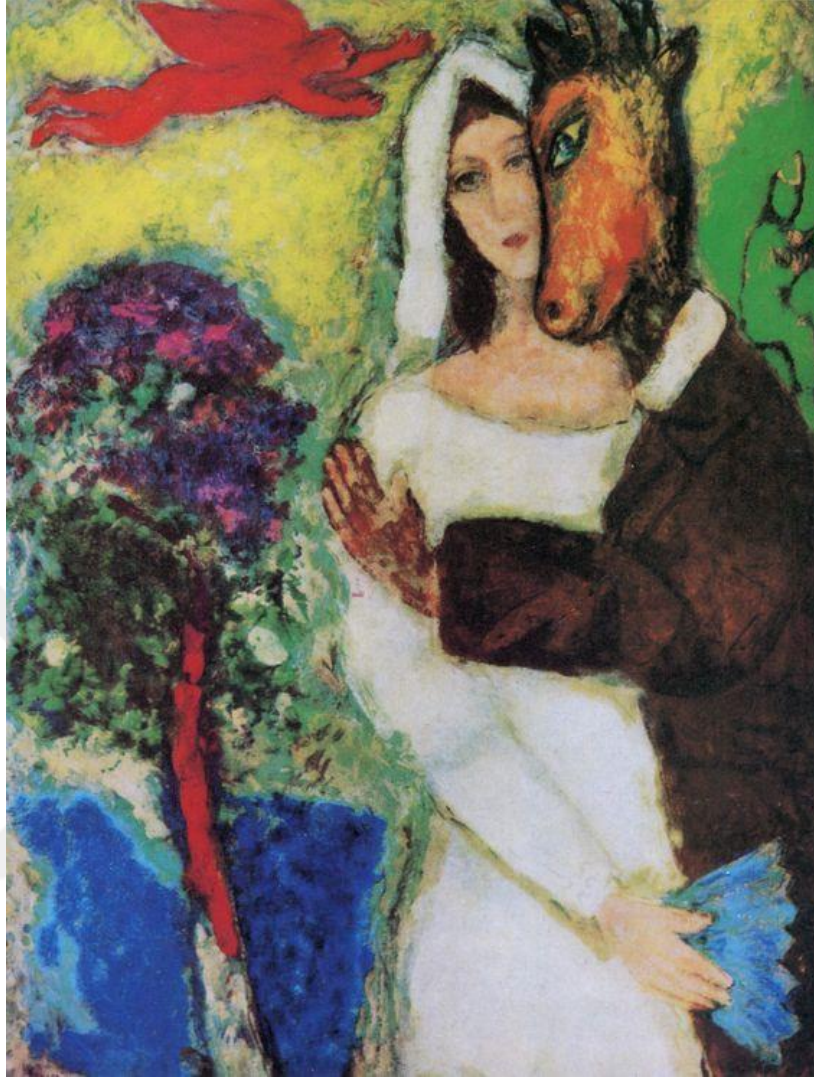
Resim 32: Marc Chagall, Karıma, 1933-1934, 131*194cm, Çağdaş Sanat Müzesi, Paris

Kaynak: <https://painting-planet.com/my-wife-by-marc-chagall/>

Marc Chagall, Bir Yaz Gecesi Rüyası resminde eşi Bella ve kendisini resmetmiştir. Resimde arka kısımda bir ağaç, üst tarafta uçan bir figür ve canlı renklerle yaz gecesini resmetmiştir. Eserde canlı ve sıcak renkler hakimdir.

Resim 33: Marc Chagall, Bir Yaz Gecesi Rüyası, 1939, Musee de Peinture et Sculpture

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/104427285082649127/>

Marc Chagall Effiel Kulesinin Çifti adlı tablosunda 1939 yılında savaşın hemen öncesinde yapmıştır. Resmin ortasında horozun kanadında gibi resmedilmiş Chagall ve Bella figürü yer almaktadır. Figürlerin arka kısmında Eiffel Kulesi ve hemen sol yanında ise bir Yahudi düğünü yer almaktadır. Resmin sağ alt tarafında Avrupa folklorunda kullanılan çocuk tekerlemeleri sembolik olarak tasvir edilmiştir. Resimdeki horoz güneşin habercisidir. Horozun kanadında yer alan çift ise mutlu bir evliliği ve aşkı anlatmaktadır. Fransa'nın sembolü olan horoz eserde Bella ile mutluluklarını anlatmak için kullanılmıştır.

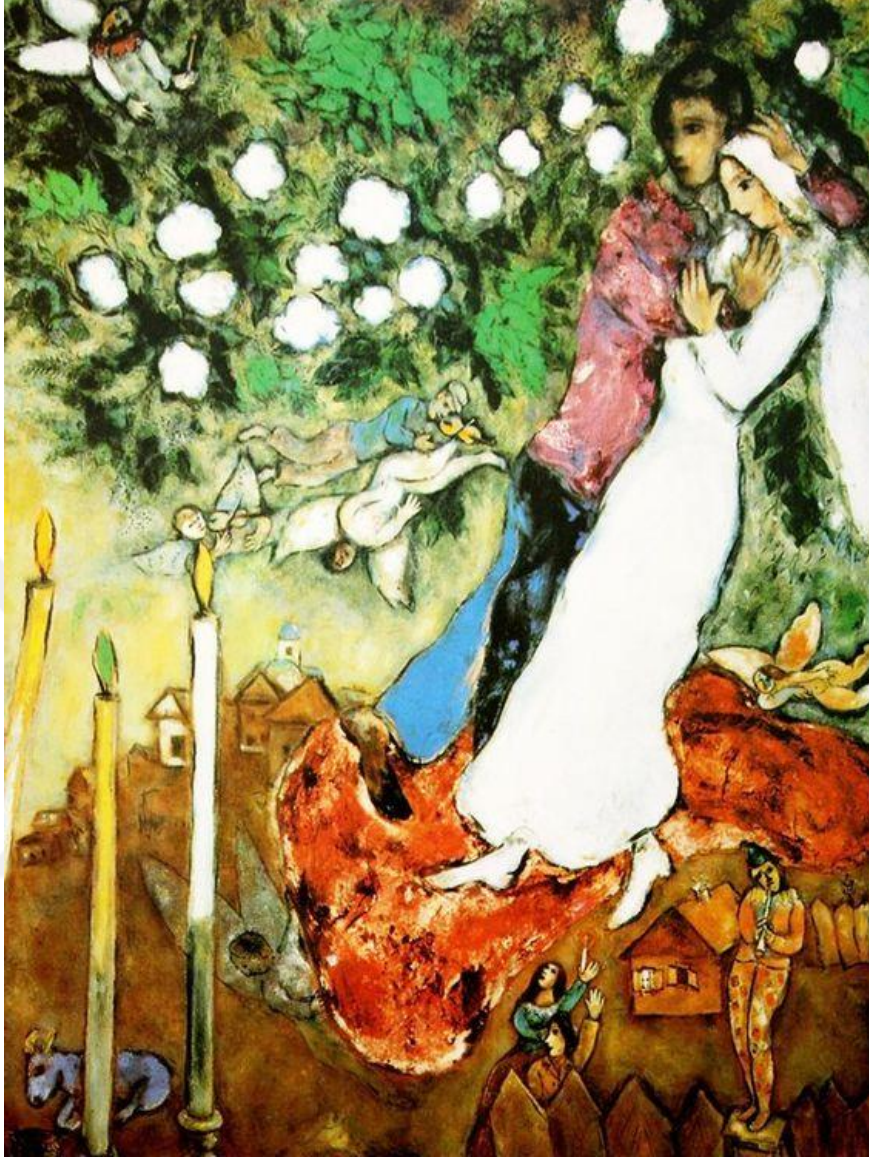
Resim 34: Marc Chagall, Eiffel Kulesinin Çifti, 1939, Tuval Üzerine Yağlıboya, 22,5 x 17 cm, Musee National

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/655555289487808715/>

Marc Chagall Üç Mum adlı eserinde eşi Bella ve kendisi resmin sağ tarafında yer almaktadır. Figürlerin alt kısmında Vitebsk evleri, üst kısmında ise beyaz çiçekler görünmektedir. Eserde sol alt kısımda ise üç tane mum yer alır. Mumların üst kısmında ise uçan şekilde kemancı ve melek figürlerini tasvir etmiştir.

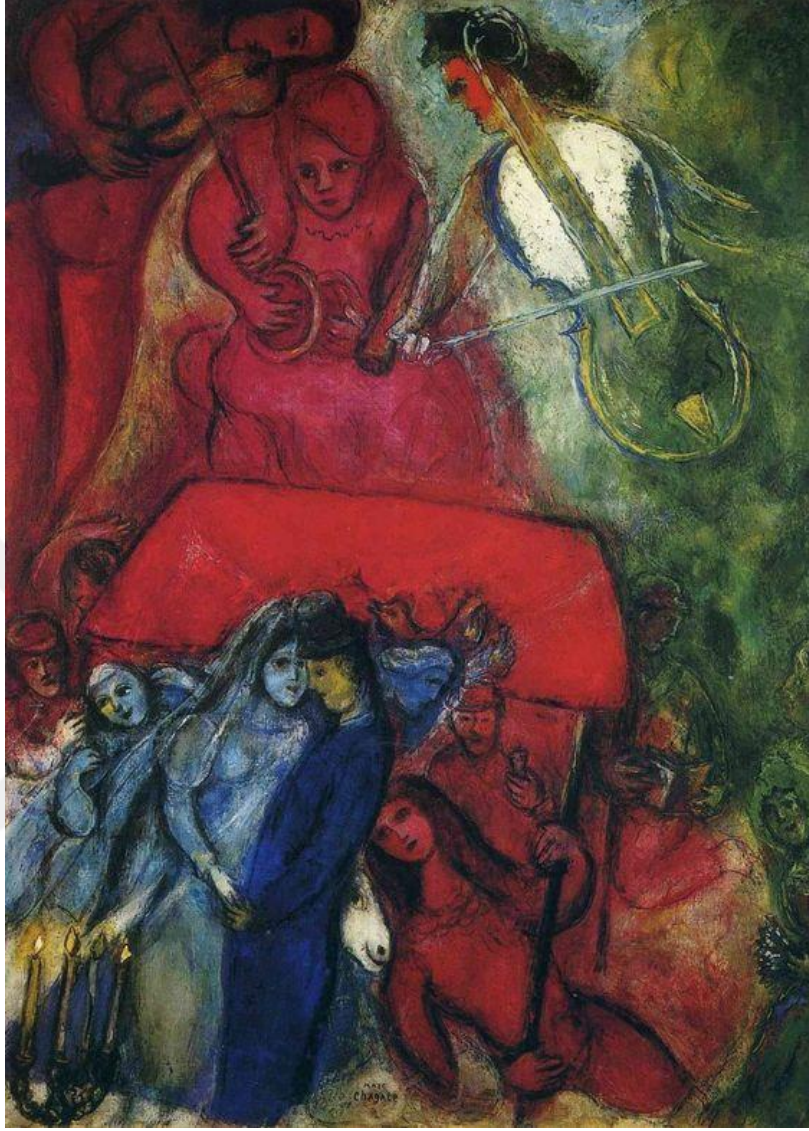
Resim 35: Marc Chagall, Üç Mum, 1940, Tuval Üzerine Yağlıboya, 127.5 x 96.5 cm

Kaynak: <https://www.pinterest.ru/pin/85005511702512929/>

Chagall Düğün adlı eserinde çok sevdiği eşi Bella ile evlenirken yaşadığı mutluluğu anlatmaktadır. Chagall'da soyut aşk kavramının görsel imge karşılığı eşi Bella olmuştur. Eserde yukarıda olan keman çalan figürler ise Vitebsk'te yaşadığı dönemdeki müzik kültürünü anlatmaktadır.

Resim 36: Marc Chagall, Düğün, 1944, Tuval Üzerine Yağlıboya, 99*74 cm, İda Chagall Koleksiyonu

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/379991287295977023/>

Marc Chagall Şehrin Ruhu adlı tabloyu o dönemde yaşanan savaştan etkilenerek yapmıştır. Eserde Bella'nın yarı kaybolan hayali, İsa'nın çarmıha geriliş anı, arkada Vitebsk evleri göze çarpmaktadır. Ayrıca kendisini anlatan figürün ise iki çehresi acı ve umudu yansıtmaktadır. Eserde gri ve soğuk renkler hakimdir.

Bu dramatik tuval, ilhamını savaşın kaderinden ve acıdan almıştır. Sanatçının iki çehresi vardır ve biriyle acının sembolü olan Kutsal Haç'ı; diğeriyle de İbrani dininin kutsal emanetleriyle birlikte saflığın ve umudun sembolü olan Bella'nın yarı kaybolmuş hayaline bakmaktadır (Negri, 1964: 18).

Resim 37: Marc Chagall, Şehrin Ruhu, 1945, 107*81,5 cm, Çağdaş Sanat Müzesi, Paris

Kaynak: <http://www.artnews.com/2013/09/10/chagall-crucifixions-at-jewish-museum/>

1985'te ölen, 20. Yüzyılın en önemli ressamlarından biri olan Chagall eşi Vava'nın tablosunu yapmıştır. Marc Chagall 1985'te 97 yaşında ölmüştür. Eserlerinin çoğu terör ve şiddete tepki olarak insanlar arasında aş ve anlayışı savunmuştur. Chagall otuz küsur yıl boyunca sevdiği eşi olan Vava'ya öldükten sonra birçok yapıt bırakmıştır. Chagall'ın imzalı yağlıboya, karakalem, suluboya ve birçok teknikle yapmış olduğu resim, tiyatro dekoru, eskizler, dekorlar, kostümler, üç boyutlu yapıtlarla baş başa kalmıştır. Vava, birlikte yaşadıkları yıllar boyunca, yaratılışlarını izlediği bu yapıtlarla baş başa kalmıştır. Bütün bu tablolara vereceği veraset vergisi altından kalkamayacağını düşünmüştür. Bu sebepten dolayı Fransız hükümetinden bir öneri almıştır. Veraset vergisi karşılığı, Chagall'ın bazı yapıtlarını bağışlayabileceğini öğrenmiştir. İşte milyarlık armağan bu şekilde

olmuştur. George Pompidou Kültür Merkezi'nin dördüncü katında, Vava bağışlamış olduğu yapıtlar sergilenmeye başlamıştır. Picasso'nun ölümünden sonra yapılan bu bağışın ardından, Vava'nın yapmış olduğu bağış Fransız Devleti'ne yapılan en büyük sanatsal bağış olmuştur.

Resim 38: Marc Chagall, Vava'nın Portresi, 1966, Özel Koleksiyon

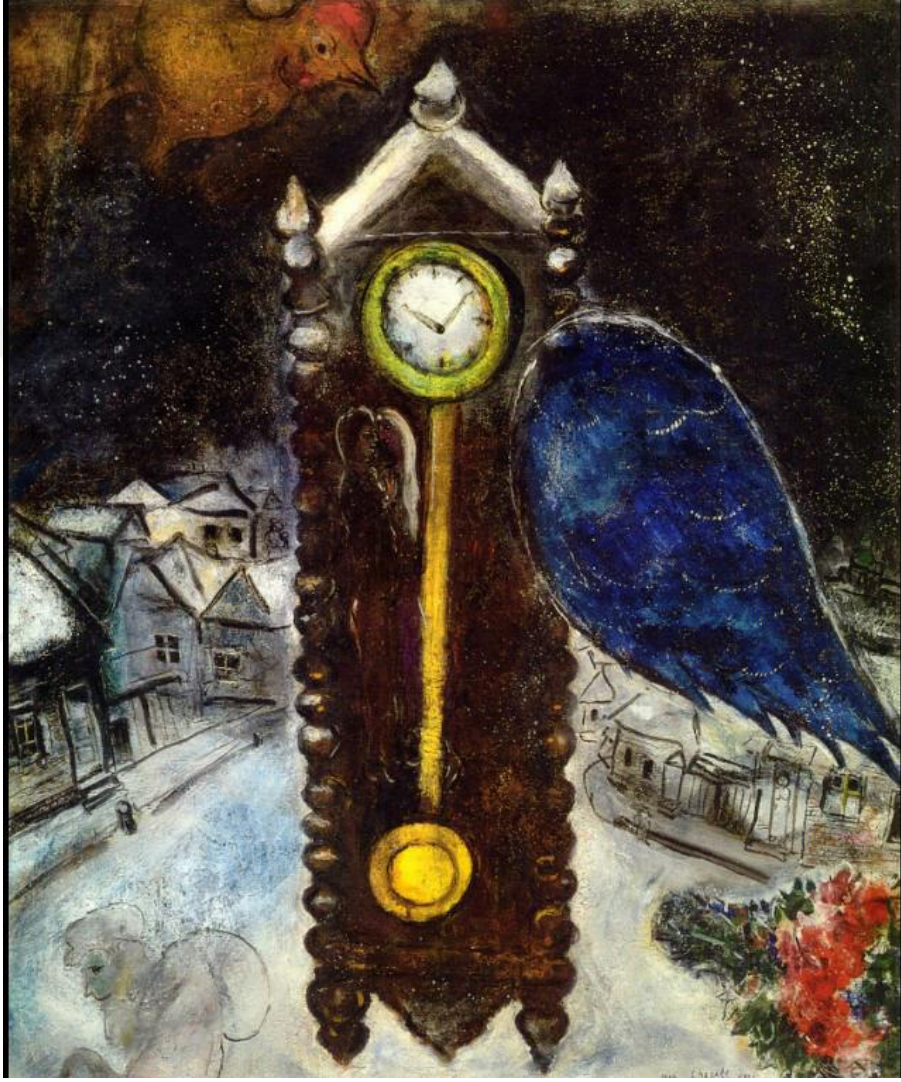

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/293437731941591752/>

Marc Chagall'ın en mutsuz ve dramatik eserleri olarak bilinmektedir. Chagall'ın resimlerinde saat önemli bir semboldür. Saat figürünü kullandığı resimlerinin çoğu 1944 sonrasına aittir. Saat sembolü zaman ve mütevazı yaşamı anlatmaktadır. 2 Eylül 1944 Bella'nın ölümünden sonrasındır. Chagall için saat sembolü Bella'nın ölümünden sonra zamanın durduğu anlamına gelmektedir. Eserde Chagall, Paris dönemlerinde ki günleri izliyormuş gibi Fransa'nın simgelerinden biri olan horoz sol üstte durmaktadır. Chagall 1949 yılında tekrar Fransa'ya dönmüştür. Saatin üzerinde ki

Bella ve Chagall figürünü onların geçmiş günlerini ifade etmektedir. Resmin aşağısındaki köy ise Chagall'ın doğmuş olduğu köy Vitebsk'tir. Chagall'ın doğduğu ve ilk aşkı Bella ile tanıştığı yeri karlar içinde resmetmiştir. Köydeki resimde kanatların altında bir kadın ve kaldırımında oturan çocuk Chagall'ın çocukluğunu simgelemektedir.

Resim 39: Marc Chagall, Mavi Kanatlı Saat, 1949

Kaynak: <https://artist-varo.tumblr.com/post/181379490251/artist-chagall-clock-with-blue-wing-marc>

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırma niteliksel (qualitative) yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma sosyal bilimler alanında yaygın bir şekilde kullanılan, sosyal olguları, insan davranışlarını ve bu davranışların sebeplerinin neler olduğunu anlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanmıştır. (Güler ve diğerleri, 2015: 39). Araştırmada, 20. yüzyılda Rus Resim Sanatı ressamı olan Marc Chagall'ın figüratif eserleri incelenmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Marc Chagall'ın sürrealizmde figüratif eserlerinin kütüphane araştırması ile derlenmesi sağlanmıştır. Konu üzerine ulaşılan kaynaklar incelenerek sanatçı ve eserleri hakkında bilgiler toplanmıştır. Marc Chagall'ın figüratif kompozisyonları belgesel kaynak derleme şeklinde araştırılarak toplanmıştır. Araştırmada toplanan veriler nitel araştırma yöntemi kullanılarak aktarılmıştır. Araştırmada tümevarım yaklaşımı esas alınmıştır. Tümevarım yaklaşımı, tündengelim yaklaşımıyla karşılaştırıldığında araştırma başında oluşturulan hipotezleri test etme, yerini hipotez oluşturmaya, ölçme, açıklamaya, genellenebilirlik ise yerini anlama aracına bırakmıştır. Teori üretme, araştırmanın son aşaması ve ürünüdür. Tümevarımcı bir yaklaşımla yapılan bir araştırma nitel verileri kullanır (Kırbaç ve Çevik, 2017: 74-75). Araştırmada ki bilgiler tüm gerçekliği ve sınırlama yapılmadan nitel yöntem kullanılarak ifade edilmiştir. Araştırma da elde edilen verilerin analizinde nitel içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Nitel içerik analiz tekniği ile incelenen iletişim verilerinde konu ile ilgili anlatılmak istenilen bilgiler toplanmıştır. Araştırma literatür taraması yapılarak belirli başlıklar altında anlatılmıştır. Araştırmada 20. Yüzyıl'da Rus Resim Tarihi, Marc Chagall'ın Hayatı ve Marc Chagall'ın eserleri ile ilgili bilgiler toplanmıştır. 20. Yüzyıl'da Rus Resim tarihi başlığı altında Chagall'ın o dönemdeki yeri ve sürrealizm hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın Marc Chagall'ın Hayatı bölümünde ise Müziğin ve Resmin İlişkisi ve Marc Chagall hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Araştırmada sanatçının eserleri hakkında toplanan bilgiler figüratif ve aşk temalı eserler başlığı altında incelenmiştir. Yapılan detaylı analiz sonucunda Marc Chagall'ın hayatı ve eserlerine üzerine yazılan kaynaklarla araştırma desteklenmiştir. Marc Chagall'ın eserleri hakkında bilgiler verilmiştir. Eserlerde kullanmış olduğu belli sembol ve imgeler yorumlanmıştır.

3.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı belgesel kaynak derlemesi yöntemi ile kitaplar, dergi, makale, biyografi ve internet üzerinden bilgiler incelenmiştir. Ayrıca Yüksek Öğretim Kurumunda konu ile ilgili hazırlanmış olan tezlerin taraması yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Teknikleri

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kütüphanesi, İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi, Kadıköy Belediyesi Şehremaneti Tarih ve Edebiyat Kütüphanesi arşivlerinde konu ile ilgili kitaplar, makaleler ve dergiler incelenmiştir. Ayrıca internet ortamında ki kaynaklardan belirli fotoğraflar ve bilgileri alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Rus ressam Marc Zakharovich Chagall'ın resimleri ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Chagall Paristen önce Vitebsk'te yapmış olduğu klasik eser unsurlarına rastlanmıştır. Rusya'nın Vitebsk şehrinde dünyaya gelen Marc Chagall, 1906'da ünlü ressam Yehuda Pen'in atölyesinde resim hayatı başlamıştır. Vitebsk'te olduğu zamanlarda ülkesinde ki olayları geleneksel ve kültürel anlamda yansıtan otantik resimler yapmıştır. Sanatla tanıştığı ilk gençlik dönemlerinde tablolarına yansıyan renkleri, tavukları, inekleri, yaşlıları, uçan insanları, rüyaları olmuştur. 1907 yılında St. Petersburg'a taşınan Chagall, ressam olarak ün kazanmak ve kendini sanat alanında geliştirmek için 1910 yılında Paris'e yerleşmek üzere oradan ayrılmıştır. Rusya'da Paris'e giden Chagall'ın hayatında sanat alanında köklü değişimler olmuştur. 1910 yılında Paris'e gittiğinde Louvre Müzesi ve galerilere yaptığı ziyaretler onu derinden etkilemiştir. Manet, Delacroix, Courbet gibi ressamların sergilerini gezdiğinde büyülenmiştir. Delaunay, La Fresnaye, Modigliani, Canudo, Salmon, Apollinaire ve şair Blaise Cendrars gibi birçok ressam ve şair ile tanışması onun sanat alanında gelişmesine sebep olmuştur. Paris'ten 1914 yılında Vitebsk'e dönen Chagall, bir sene sonra nişanlısı Bella ile evlenmiştir. Tablolarının ilham perisi olan Bella hayatında sanatçının hayatında önemli rol oynamıştır. 1915 yılında Bella ile evlendikten sonra yeni bir hayata başladı. Paris'te olduğu dönemde kübizm, fovizm, avangart sanattan etkilenerek resimler yapmıştır. Chagall Paris'te kaldığı zaman içerisinde eşsiz renk armonisiyle hayal dünyasını yansıtan eserler yapmıştır. Pablo Picasso'da "Matisse'den sonra renk duygusuna ve yüceliğine sahip tek sanatçı olarak Chagall kalacaktır" demiştir. Resimlerinde yaşadığı olayları ve etkilendiği dünyayı bazı semboller kullanarak anlatmıştır. Bu dönemde Chagall'ın orijinali Rusça yazmış olduğu anıları, İbranice ve eşi Bella'nın çevirisiyle Fransızca yayınlanmıştır. St. Petersburg'da devlet memuru olarak çalışmıştır.

Marc Chagall ve eşi Bella Rusya'da iken I. Dünya Savaşı patlak vermiştir. 1917'de Rus Devriminde aktif rol alan sanatçı sanat alanında değişiklikler gerçekleştirmiştir. Sovyet Kültür Bakanlığı, Chagall'a Vitebsk bölgesinde sorumlu görevli unvanını vermiştir. Sanat için göstermiş olduğu çalışmalar sayesinde Vitebsk Modern Sanatlar Müzesi ve Sanat Okulunu kurmuştur. İhtilalden sonra Sovyet Hükümeti, Chagall'ı Vitebsk'te Güzel Sanatlar İşleri komiseri yapmıştır. Chagall, Devlet Güzel Sanatlar akademisi kurdu ve orada müdür olarak çalıştı. Malevitch ve Kandinsky ile yaşadığı sorunlar nedeniyle Akademiden uzaklaştırıldı. 1917 Ekim Devrimi olayları sanatçının resim çalışmalarını etkilemiştir. Ancak Chagall, eserlerini üretmeye devam etmiştir. Savaş yılları sırasında Chagall, etrafındaki olan olayların etkisini tablolarına yansıtmıştır.

Tablolarındaki renklerin değişimi göze çarpmaktadır. O yıllarda olan olayları tablolarında semboller ve imgelerle anlatmıştır. Sovyet sisteminin politikalarından etkilenen Chagall, eşi Bella Rosenfeld ile birlikte 1920 yılında Moskova'ya taşınmıştır. 1920'de Moskova'ya taşınan ressam orada da sanat çalışmalarına devam etmiştir. Sadece tuval üzerine değil, büyük mekanlarda da sanat üzerine önemli çalışmalar yapmıştır. Moskova Tiyatrosu'nun duvarlarına yapmış olduğu resimler renk açısından da canlılığını korumaya devam etmiştir. Eşsiz hayal gücünü tabloların dışında sahne dekorlarında, tiyatrolarda ve seramik gibi birçok sanat alanında yansıtmaya devam etmiştir. 1922 yılında Chagall, yapılan bir davet üzerine sergi düzenlemek için Berlin'e gitmiştir. Bella ve kızı İda ile beraber bir zaman Almanya'da kalmıştır. Ardından 1923 yılında Paris'e geri dönmüş ve Fransız vatandaşlığına geçmiştir. Fransız sanat çevresi ve eski arkadaşlarının yanında tekrar yaşamaya başlamıştır. Fransa manzaraları, iek resimleri, eşi Bella ve kızının tablolarını yapmıştır. Vollard ondan, Gogol'un "l Canlar"ı ve "Kutsal Kitap" için ofortlar "La Fontaine"nin Masalları için yüz tane guvaş yapmasını istemiştir. 1924'te Paris'te ilk toplu sergisini açmıştır. 1930 ve 1940 yılları arasında önemli geziler yapmıştır. 1933'te Basel'de sergi aan Chagall'ın alışmaları Naziler tarafından karalamak amacıyla Dejenere Sanata adı altında gösterilmiştir. Almanya'da o yıllarda pek çok sanatçının başına gelen olaydır. 1931'de Kutsal Kitap'ın resimlerini hazırlamak üzere birçok ülkede sanat galeri ve müzelerini dolaşmıştır.

II. Dünya Savaşı'nın patlaması ve Fransa'nın Almanya tarafından işgal edilmesi ile zor günler başlamıştır. Chagall savaş sırasında Nazi işgali yüzünden Marsilya'ya kaçmıştır. 1941 yılında ise Bella ile birlikte Amerika Birleşik Devletlerine gitmiştir. Pierre Matisse'in yardımıyla orada bir yerde kalmıştır. Chagall'ın sanatı Amerika'da beğenilmif bale dekor ve kostümleri yapmıştır. 1944 yılında eşi Bella'yı kaybettikten sonra Chagall bu olaydan etkilenerek uzun zaman boyunca resim yapmamıştır. Onu derinden etkileyen bu olay melankolik eserler yapmasına sebep olmuştur. 1948 yılında ise temelli olarak Fransa'ya dönmüştür. Savaştan sonraki yıllarda sanati eserler üretmeye devam ederek birçok sergiler açmıştır. 1950 yılında Vence'ye yerleşmiştir. Vallauris'de seramik çalışmaları yapmaya devam etmiştir. 1952 yılında Vava Brodsky ile ikinci evliliğini yapmıştır. Vava ile birlikte birçok kez Yunanistan ve İtalya'ya gitmiştir. Sanati yaşlılığında bile eserler üretmeye devam etmiştir. 1964 yılında Paris Operasını tavan resimleri sanatçının son başarılı yapıtları olmuştur. 1966 yılında ise Fransa'nın Nis Şehrinde bir resim galerisi inşa etmiştir. Chagall, sanatın birçok alanında eserler yapmıştır. Hayatının son günlerine kadar sanat çalışmalarını sürdürmüştür. Araştırmada Marc Chagall'ın eserleri iki başlık altında toplanmıştır. Chagall'ın figüratif ve aşk temalı eserleri incelenmiştir. Eserlerde yaşadığı dönemde olan değişiklikleri tablolarına yansıtmıştır. Figüratif eserlerinde hayatında olan olaylarla ilgili birçok imge ve semboller kullanmıştır. Chagall figüratif konulu eserlerinde yaşadığı Vitebsk bölgesinin Yahudi kültürünü ve geleneklerini yansıtan eserler yapmıştır. Chagall, hasidizm inancını benimseyen bir Yahudi olarak keman sembolünü eserlerinde kullanmıştır. Figüratif eserlerinde klezmer müziğini ifade eden keman, dini bir sembol olarak eserlerinde yer almaktadır. Figüratif eserlerinin dışında Chagall, seramik, duvar resimleri, masal kitapları için resim yaparken renkli ve

soyut tasarımlar yapmıştır. Aşk temalı eserlerinde ise eşi Bella ile yaşamış olduğu aşkı anlatmıştır. Eşine olan sevgisini eserlerinde ifade etmek için genellikle ayakları yerden kesilmiş şekilde resmetmiştir. Paris'ten önce olan eserlerinde daha geleneksel yaklaşım sergilemiştir. Bulunduğu Vitebsk şehrinin kültürünü ve yaşayış tarzını anlatmaktadır. Paris'te olan eserlerinde ise birçok sanat akımı ve sanatçılardan etkilenecek çevresinde olanları resmetmiştir. Amerika'da eşi Bella'yı kaybettikten sonra uzun zaman eserlerine ara vermiştir. Chagall bir süre sonra tekrar resim yapmaya başladığında eşini anlatan semboller eserlerinde kullanmıştır. Savaştan sonra Vence'ye yerleştiği zamanlarda seramik alanında çalışmalar yapmıştır. Araştırma da Chagall dönemsel olarak duygu ve düşüncelerini eserlerinde anlatmıştır. Chagall'ın resimlerinde içinde öyküsel resimleme mantığının olmadığı, belli bir düzen içinde, insanlar, kuşlar, hayvanlar gibi nesnelerin hayal gücü ile anlatılmasıdır. Hayatı boyunca sanatın farklı alanlarında başarılı örnekler vermiştir.

SONUÇ

Marc Chagall, Rusya'nın Vitebsk kentinde dünyaya gelmiştir. Rus asıllı Fransız ressam Chagall çocukluğunda, Yahudilerin sosyal ve ekonomik yaşamlarını gözlemleyerek eserlerine yansıtmıştır. Sanatçı, Rusya'nın halk yaşamından çok fazla etkilenerek eserlerinde, Yahudi geleneklerini yansıtan pek çok dinsel tema işlemiştir. 1908-1910 yılları arasında St. Petersburg'da Zvantseva Resim ve Çizim Okulu'nda Leon Bakst ile birlikte çalışmıştır. 1910 yılında Paris'e gitmiştir. Paris'te birçok ressam ve şair ile tanışması onu sanat alanında kendini geliştirmesini sağlamıştır. 1914 yılında Apollinaire'in desteği ile Berlin'de sergi açmıştır. Berlin'den sevgilisi Bella ile evlenmek için Rusya'ya geçmiştir. Bu sırada savaş patlar ve ardından 1917 devrimi gerçekleşir. Chagall, 1917'deki Rus Devrimi'nde aktif rol almış, Sovyet Kültür Bakanlığı, sanatçıya Vitebsk'te sorumlu görevli unvanı vermiştir. Aynı zamanda "Vitebsk Modern Sanatlar Müzesi ve Sanat Okulunu" kurmuştur. 1920 yılında Sovyet sistemin politikalarından etkilenen Chagall Moskova'ya taşınmıştır. Yapılan davet üzerine sergiye katılmak için 1922 yılında Berlin'e gitmiştir. Chagall, doğduğu kent Vitebsk'in sanat komiserliğine atanır. Vitebsk'e giden Chagall, ressam Malevitch ile arası açılır. Bu sebeple Chagall, 1923 yılında Rusya'dan ayrılmak zorunda kalır. 1937 yılında ise Fransa vatandaşlığına geçmiştir. Chagall, II. Dünya Savaşı sırasında, Nazi askerlerinin Fransa'yı işgal etmesi ve Yahudileri sürmesi üzerine Paris'ten kaçarak Marsilya'ya gitmiştir. 1941 yılında Chagall, Amerika Birleşik Devletlerine yerleşmiştir. 1944 yılında ise Chagall eserlerinin ilham perisi olan eşi Bella'yı kaybetmiştir. Eşini kaybeden Chagall, uzun zaman olaydan etkilenerek resim yapamamıştır. İki sene sonra tekrar Avrupa'ya dönen Chagall, 1949'tan itibaren Fransa'nın güneyinde Provence'da çalışmaya başlamıştır. 1950 yılında Vence'ye yerleşmiştir. "Kişilerin Birbirleriyle Dostluğu ve Irkçılıkla Mücadele" adlı sivil toplum örgütünün kuruluşunda yer almıştır. Sanatçı 1964 yılında Paris Operasının tavan resimlerini yapmıştır. 1966 yılında ise Fransa'da resim galerisi inşa etmiştir.

Sürrealist sanat anlayışının filizlenme sürecinde adı sıklıkla geçen Chagall, dönemin önemli yazarlardan Breton'un savunduğu, kendi kökenine dönen bir kuramın iç mantığı ile örtüşmektedir. Breton'a göre sanatçı gelecekte çok geçmişle ilgilidir ve bu anlayıştaki sanatçılar eserlerinde psikanalizmin etkisiyle zenginleşen bir tür sembolizmle uğraşmaktadırlar (Passeron, 1990: 29).

Marc Chagall yaşadığı dönemi yansıtan ve masalsi anlatımı ile eserler yapmıştır. Eserlerinde olan düşsel dünyası sürrealizm akımını yansıtmaktadır. Chagall'ın sürrealizm akımında olduğu gibi hayal gücünün etkisiyle oluşan figüratif ve aşk temalı eserlerinin incelenmesi sağlanmıştır. Chagall'ın Paris'ten önce yapmış olduğu eserler Vitebsk kasabasında ki yaşamını anlatmaktadır. Paris'e gittikten sonra birçok sanat akımdan etkilenerek eserler yapmaya devam etmiştir. Chagall,

bu eserlerini yaparken oldukça özgün bir üslupla hayal dünyasında olanları tuvaline aktarmıştır. Eserlerinde kullanmış olduğu metafor ve alegorilerle bir rüyanın içinden çıkmış gibi tuvallerini renklendirmiştir. Bu yönüyle sürrealizme ışık tutacak eserler ortaya koymuştur. Sanatçı yaşamının son zamanlarında da çalışmaya devam etmiş ve başarılı eserler ortaya koymuştur. Chagall 28 Mart 1985'te 97 yaşında iken Fransa'da Saint Paul de Vence'de vefat etmiştir. Yaşamının son günlerine kadar, eserlerini üretmeye devam eden ender sanatçılardan biri olmuştur.

Araştırmada Marc Chagall'ın hayatı ve eserlerinin incelenmesi sağlanmıştır. Seçilen konu ile ilgili birçok kaynak araştırılarak eserler hakkında bilgi verilmiştir. Chagall'ın Sürrealizmde figüratif ve aşk temalı eserleri incelenmiştir. Düşünce ve yaratıcılığı ortaya çıkaran sürrealizm akımı ve Chagall'ın eserleri üzerine inceleme yapılmıştır. Hayal gücü ve gerçeklik arasında somut eserler ortaya koymuştur. Düşlediği dünyayı görmemizi sağlamıştır. Marc Chagall sürrealist ressam olup yaşadığı döneme ve kişisel dünyasına tanıklık edecek eserler üretmiştir. Sanatçı eserlerinde zihnindeki dünyayı özgün tarzı ile anlatmaya çalışmıştır. Chagall simgecilik akımının temsilcisi olarak bilinmektedir. Sanatçı iç dünyasını yaşadığı şehirde geleneksel aile yaşantısından esinlenerek resmetmeye başlamıştır. Mütevazı, kalabalık ve mutlu bir ailede yaşayan sanatçı yaşadığı yerde olan anılarını yapıtlarının tümüne yansıtmıştır. Eserlerinde çocukluk anılarından oluşan imgeler üzerine yoğunlaşmıştır. Yahudi kültürünü, geleneklerini ve sosyal yaşamlarını gözlemleyerek resmetmiştir. Klezmer melodileri içinde büyüyen Chagall keman ile küçük yaşlarda tanışmıştır. Eserlerinde doğum, ölüm, düğün gibi birçok önemli günleri o müzikle süslemiştir. St. Petersburg'da dönemin avangart resim okulu olan Zvantseva'ya bir süre devam etmiştir. 1910 yılına kadar St. Petersburg'da kalan Chagall, dönemin sanat merkezi olan Paris'teki Montparnasse'ye gitmiştir. Paris'te kaldığı yıllarda ise köyünden çıkıp o görkemli şehrin içinde eserlerini yapmaya devam etmiştir. Chagall o dönemde birçok sanat akımı ve sanatçıdan etkilenmiştir. Yapmış olduğu eserler şairler tarafından ilgi odağı olarak şiirlerine konu olmuştur. Ayrıca Chagall'ın resimlerini sözcüklerle betimleyen şarkı yazılmıştır. Şarkıda uçuşan aşıklar, düğünler, mavi kasabaları konu alan simgeleri anlatılmıştır. Savaş çıktıktan sonra Vitebsk'e dönen Chagall, eşi Bella ile evlendikten sonra resimlerinin konusu değişmiştir. Bu yıllardan sonra eserlerinin ana teması mutlulukla uçuşan aşıklar olmuştur. O yıllarda Rusya'nın kendine özgü kültür politikası ile Batıya kapılarını kapatmıştır. Birçok sanatçı bu politika ile Rusya'dan ayrılmıştır. Chagall'da 1923 yılında eşi ile Paris'e dönmüştür. Vitebsk'ten ayrılan Chagall, eserlerinde sıkça memleketine olan özlemini anlatan semboller kullanmıştır. Bunun gibi tabloları Chagall'ın kendisi, Yahudi kültürü ve gelenekleri ile özdeşleşmesi sonucu olaylar ve yaşananların yansımaları eserlerine konu olmuştur. Yaşadığı dönemin, anılarının, değerlerinin ve düşlerinin habercisi olarak eserlerini yapmıştır. O dönemde olan olayları kendi tarzına ait belli imge ve sembollerle anlatmaya çalışmıştır. Chagall yaşadığı dönemin olaylarını sorgulayan, düşleyen ve eleştirdiği konuları birçok çalışmasında anlatmaya çalışmıştır. Hayalinde olanları belli nesnelere somut bir şekilde anlatmıştır. Chagall'ın eserlerinde olan sembol ve imgelerle anlatmak istediği

olaylar incelenmiştir. Her kullandığı nesnenin bir anlam ifade ettiği ortaya çıkmıştır. Bu sebeple araştırmada Chagall'ın figüratif ve aşk temalı eserlerinin yorumlanması sağlanmıştır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

“Bir Modern Usta: Chagall”, **Artam Global Art & Design Dergisi**, (24), 20.

Acar, Kezban (2009), **Ortaçağ’dan Sovyet Devrimine Rusya**, 1. Baskı, İletişim yayıncılık, İstanbul.

Almelek, İşman, Sibel (2008), **20. Yüzyıl Batı Resim Sanatında Aşk Olgusu**, 1. Baskı, Arion Yayınevi, İstanbul.

Altınok, Nesil (2015), “Marc Chagall: Rüyaların İzinde”, **Artam Global Art & Design Dergisi**, (33), 56-61.

Arıcan, Meryem (2009), “Marc Chagall: Uzun bir ömür, uzun bir yol...”, **Antikdekor Dergisi**, (114), 70-81.

Atan, Yaşar (2002), “Chagall’ın Yitik Kahramanları”, **Evrensel Kültür Dergisi**, (129), 34-36.

Avcı, Zeynep (1988), “Chagall, Paris’e Tepeden Bakıyor”, **Sanat Dergisi**, (192), 32-33.

Boydaş, Nihat (2007), **Sanat Eleştirisine Giriş**, 2. Baskı, Gürbüz Yayıncılık, Ankara.

Caşkurulu, Sibel (2009), “Chagall”, **Artist Modern Dergisi**, (103), 34-35.

Chagal, Marc (2016), **Hayatım**, (Çev. İsmet Birkan), 1.Baskı, Jaguar Kitap Yayınevi, İstanbul.

Çil, Sakine (1997), “Bir Masalcı Dede Marc Chagall”, **Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi**, (15), 74-80.

Güler, Ahmet vd. (2015), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Güvenli, Zahir (1964), **Büyük Ressam ve Heykeltıraşlar**, Varlık Yayınları, Ankara caddesi, İstanbul.

Haftmann, Werner (1973), **March Chagall**, Translated by Heinrich Baumann and Alexis Brown, New York.

Kırbaş, Dursun ve Çevik, E. Filiz (2017), **Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Araştırma Etiği**, 1. Baskı, Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul.

Lynton, Norbert (1982), **Modern Sanatın Öyküsü**, (Çev. Sadi Öziş, Cevat Çapan), 1. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul.

Negri, Reneta (1964), **I Maestri Del Colore Marc Chagall**, Fratelli Fabbri Yayınevi, Milano.

Özgül, Melahat (1985), "Marc Chagall", **Ankara Sanat Dergisi**, (230), 4-6.

Passeron, Rene (1982), **Sürrealizm Sanat Ansiklopedisi**, (Çev. Sezer Tansuğ), 4. Baskı, Remzi Kitapevi A.Ş Yayınları, İstanbul.

Passeron, Rene (1990), **Sürrealizm Sanat Ansiklopedisi**, (Çev. Sezer Tansuğ), 2. Baskı, Remzi Yayınevi, İstanbul.

Şengezer, Osman (1985), "Chagall ve Sahne Sanatları", **Sanat ve Edebiyat Dergisi**, (54), 49-50.

Uçar, Neslihan (2010), "Marc Chagall, Yaşam ve Aşk...", **Artist Modern Dergisi**, (105), 16-21.

Yavaş, Gökçe (2010), **Türk ve Avrupa Resmi İlişkileri Bağlamında Dışavurumcu Çözümleme**, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

1992 yılında Trabzon da doğdu. 2006 yılında Maçka Lisesinden mezun oldu. Lise döneminde Trabzon Kanuni Evinde Karma Resim Sergisine katıldı. Maçka Lisesinde okuduğu dönemlerde birçok resim yarışmalarına katıldı. Trabzon genelinde yapılan Sağlık Haftası resim yarışmasında ve Türkiye genelinde düzenlenmiş olan Ekmek konulu resim yarışmasında dereceye girdi. 2010 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümünü kazandı. Karadeniz Teknik Üniversitesinde okuduğu dönemde Tayfa Grubu Karma Resim sergisine katıldı. Okumuş olduğu Resim-İş Öğretmenliği Bölümünü sınıf birincisi olarak bitirdi. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Yüksek Lisans Programını kazandı. Prof. Mansur CAFEROV atölyesinde eğitim aldı. 2015 yılında MEB’de öğretmen olarak çalıştı. 2016 yılında Halk Eğitim Merkezinde öğretmen olarak çalıştı. 2017 yılında Mixed Media Seramik Çalıştayı ve Sergisine katıldı. Kardelen Okulları’nda öğretmen olarak çalışmaktadır. Yüksek Lisans Eğitimi Tez Aşamasında devam etmektedir.